

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduskond
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond

Eesti pilt Prantsuse trükimeedias

Bakalaureusetöö

Autor: Mari Laikre

Juhendaja: Prof. Peeter Vihalemm

Tartu

2008

Sisukord	
Sissejuhatus.....	3
1. Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad.....	4
1.1. Sotsiaalsed stereotüübid kultuuridevahelises kommunikatsioonis.....	4
1.2. Rahvusvaheline sotsiaalne ruum ja lähedus.....	8
1.3. Prantsuse-Eesti suhted.....	8
1.3.1. Prantsuse- Eesti suhted läbi aegade.....	9
1.3.2. Prantsuse – Eesti poliitilised suhted.....	10
1.3.3. Prantsuse – Eesti majanduslikud suhted.....	12
1.3.4. Prantsuse – Eesti kultuurisuhted.....	15
1.4. Ülevaade Prantsuse päevalehest Le Monde.....	18
1.5. Uurimisküsimused ja hüpoteesid.....	19
2. Metoodika	21
2.1. Kontentanalüüs.....	21
Üldkogum ja valim.....	22
Kodeerimisjuhend.....	24
2.2. Kvalitatiivne uurimismeetod.....	25
3. Kontentanalüüsi tulemused ja järeldused.....	26
3.1 Artiklite hulk.....	28
3.2 Ilmumise kuupäev.....	28
3.3 Autori nimi.....	28
3.4 Loo žanr.....	29
3.5 Teema.....	30
3.6 Pealkirja emotsionaalne varjund.....	31
3.7 Kogu teksti emotsionaalne varjund.....	32
3.8 Kuvand Eestist poliitilis-geograafilises plaanis.....	32
3.9 Suhtumine Eestisse.....	33
3.10 Artiklis esinevad eestlased.....	34
4. Ekspertintervjuude põhitulemused	36
5. Eesti pilt Välisministeeriumi „Pilk peeglisse“ väljaannete põhjal	42
6. Järeldused ja diskussioon	58
Kokkuvõte	61
Summary.....	62
Kasutatud kirjandus.....	64
Lisad.....	66

Sissejuhatus

Antud uurimistöö teemaks on Eesti pilt Prantsuse meedias ja ühiskonnas. Ettekujutust ühest riigist ja valitsevaid stereotüüpe selle riigi kohta ei saa piiritleda kindlate daatumitega, seega olen uurimise alla võtnud Eesti pildi Prantsusmaal orienteeruvalt viimase 10- 15 aasta jooksul (1993 – 2007). Kümme kuni 15 aastat on sobiv aeg teatud kuvandi määratlemiseks sellisest väikeriigist nagu Eesti. Et teateid Eesti kohta ja välismaailma jõudev info Eestist on nii vähene, siis võtab ka igasuguse ettekujutuse tekkimine pikemalt aega kui suurriikide puhul.

Käesoleva töö teema tulenes huvist Eesti pildi vastu Prantsusmaal. Olles ise elanud selles riigis 3,5 aastat, kogesin sealsete elanike seas nii teadmatust kui ka stereotüüpeid suhtumisi Eesti ja eestlaste suhtes. Sellised kogemused pärinevad aga eelkõige vahetust suhtlusest inimestega ja ühiskonnas valitseva õhkkonna tajumisest. Seega soovisin uurida antud teemat veidi uurimistöö abil.

Uurimuse eesmärgiks on vaadelda, milline on kujutus Eestist Prantsusmaal, kuidas see on arenenud viimase 10- 15 aasta jooksul ja milliseks on see tänaseks muutunud. Antud töö idee tuleneb minu seminaritööst Eesti pilt prantsuse meedias Le Monde'i aastakäikude 1996, 2001 ja 2006 põhjal.

Et antud aastakäikude vaatlemine üksi ei andnud mulle soovitud arusaamist Prantsusmaal valitseva Eesti pildi kohta, tahtsin bakalaureusetöös uurida edasi, milline on pilt Eestist meedias laiemalt ja kuidas see peegeldub ühiskonnas. Selleks koostasid süvaintervjusid prantsuse ja eesti kultuuri ning keele ja kahe riigi vaheliste suhete ekspertidega Andres Talviku, Ilmar Raagi, Antoine Chalviniga, ja Antoine Jacobiga.

Võrdluseks Eesti pildile Prantsuse ajalehes Le Monde vaatlisin Eesti kujutamist prantsuse meedias üldisemalt. Selleks analüüsiks kasutasin Eesti Välisministeeriumi välispressi aruandeid „Pilk Peeglisse“ alates aastast 2000 – 2007.

Töö koosneb kuuest osast. Esimese osa moodustavad teoreetilised lähtekohad, mis annavad tööle raamistava konteksti – Prantsuse-Eesti suhted ning sotsiaalsed stereotüübid, sotsiaalne lähedus ja ruum kultuuridevahelises kommunikatsioonis. Samuti annan lühida ülevaate ajalehest Le Monde ning tutvustan uurimisküsimusi ja hüpoteese.

Teine peatükk kirjeldab uurimistöö metoodikat, kvantitatiivseid ja kvalitatiivseid uurimismeetodeid, mida kasutasin.

Kolmandas peatükis on toodud kontentanalüüsi tulemused Prantsuse päevalehe Le Monde põhjal, mille lugeja ma Prantsusmaal veedetud aastatel olin. Kuna ajaleht oli mulle tuttav, teadsin, et tegemist on suhteliselt neutraalse lehega, kus kollased kõmulood valdavalt avaldamist ei leia. Lootsin nii leida Eesti kohta ausama hinnangu. Soovisin vaadelda, kas trükimeedia on maalinud lugejatele Eestist pildi, mis sarnaneb reaalse olukorraga, või paisutab-vähendab see teatud valdkondi. Tahtsin vaadelda, kas prantslaste seas hinnatud ajaleht Le Monde üldse kajastab Eestit puudutavaid teemasid ning kui sageli edastab Le Monde lugejatele infot Eesti kohta.

Töö neljandas osas keskendusin pigem personaalsete kogemuste uurimisele, intervjuerides selleks nelja asjatundjat Prantsusmaa ja Eesti teemal, kellel kõigil on pikaajaline Prantsusmaal elamise kogemus. Selles osas on esitatud ekspertintervjuude põhitulemused.

Viiendas osas analüüsin võrdluseks Eesti pilti Prantsuse meedias Välisministeeriumi välispressi aruannete Pilk peeglisse (2000 – 2007) põhjal.

Töö kuuenda osa moodustavad autoripoolsed järeldused ja diskussioon. Kõige lõpus on esitatud töö kokkuvõtte nii eesti kui inglise keeles.

Soovin avaldada tänu oma juhendajale Prof. Peeter Vihalemmale kogu abi ja näpunäidete eest, mida ta selle töö kirjutamisel andis. Lisaks soovin tänada Sigrid Kristenpruni Eesti Saatkonnast Pariisis materjalide ja soovitude eest ja töö retsensenti Katri Aivaret, kes juhtis mu tähelepanu vajalikele täiendustele uurimuses.

1. Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad

1.1 Sotsiaalsed stereotüübid kultuuridevahelises suhtluses

Uurimistöös soovin uurida Eesti representatsiooni ja kujutist Prantsusmaal, seetõttu on oluline teada Prantsuse – Eesti kokkupuudetest ja suhete tagamaadest. Lore Listra on kogumikus „Eesti keel ja kultuur maailmas“ Eesti kultuurialase välissuhtluse analüüsimiseks toonud järgmise illustratiivse loo:

Kunagi 1990ndate alguses külastas Eestit prantsuse kirjanik, romaani „Reede Lootusesaar

Vaikses ookeanis“ autor Michel Tournier. Tegemist on Robinsoni looga, ainult lugu lõpeb nii, et peibutava tsivilisatsiooni rüppe lahkub hoopis Reede. Robinson jääb saarele. Üksinda mööda merekallast kulgedes kohtab ta poisikest, kel nimeks Jaan Neljapäev. Toona tundus see kõigile vaimustav: „Meid teatakse!“ Tegelikult olevat lugu olnud nii, et isand Tournier helistanud Ida keelte ja tsivilisatsioonide instituuti ja nõudnud mõne eksootilise, täiesti tundmatu keele spetsialisti. Ja telefonile kõige lähemal juhtunud seisma eesti keele oskaja. (Listra 2006: 50)

Antud lõik illustreerib hästi arvamust ja nägemust Eestist 1990ndate Prantsusmaal. Ka endine Eesti suursaadik Prantsusmaal Hr . Andres Talvik mainis intervjuus, et kui ta 1992 – 1993 aastal Prantsusmaal viibis, ei teatud Prantsusmaal Eesti kohta eriti midagi. Kuidas võiksimegi loota Eesti tundmist prantslastelt, kes ajaloo ja geograafia tunnis õppisid vaid ühe suure punase laigu kohta maailmakaardil? Tänapäevaks on jõudnud kooliharidust saada aga uus põlvkond, kes Eesti olemasolust juba teadma peaks. Tänapäevaks on Eesti iseseisvusmisest möödas 17. aastat, seega võib oletada, et Eesti nimi on veidi laiemini tuntud kui 90ndate alguses.

Listra toob 2004a. Tartus toimunud ettekandes välja, et maailmas on – CIA kodulehe järgi – 192 riiki, nad kõik tahavad olla teatud-tuntud. Vanadel, ajaloos kauem püsinud riikidel on olnud võimalus lasta oma mainel aegade jooksul kujuneda, seda mõjutada või olemasolevat ära kasutades seda teadlikult suunata. Maa imago on kujunenud paljude sajandite jooksul; seda on vorminud sõjad, religioon, diplomaatia või selle puudumine; sellesse on andnud oma osa naabrid ja läbirändajad. Need maad on endale kogunud imagoloogilise pärandi: nende ajaloost teatakse mõningaid märksõnu ja vähemalt ligikaudu osatakse nendega siduda teatud ajaloolisi persoone. Nende maade (Prantsusmaa, Inglismaa, Sotimaa, Itaalia jne) kohta on käibel hulganisti nii positiivseid kui ka negatiivseid stereotüüpe, mis kujundavad meie suhtumist ka siis, kui me ei ole nende maadega ise kokku puutunud. Teise rühma moodustavad maad, mille kohta on teadmised napimad, kuid mis omavad siiski kindlat kuvandit (Belgia, Sveits).

(Listra 2006: 50)

Eesti ei kuulu ei esimese grupi maade ega teise mainitud grupi maade hulka. Eesti on väike täpp maakeral, kellel ajalooliselt on olnud mängida vaid alustatud provintsiipiirkonna roll. Meie imagoloogilist pärandit maailma mastaabis ei eksisteeri, teatav imago on meil ehk küll

Põhjamaade seas, kindlasti on Eestil oma imago Balti maade piires. Mida väiksem riik, seda väiksema piirkonna raames saab tema imagost ka rääkida.

Listra (2006) rõhutab, et jättes kõrvale geograafilisest kaugusest tingitud mittetundmise, tuleks eraldi välja tuua maad, millel pole ajaloo käigu tõttu olnud võimalust ilmaelus aktiivselt osaleda. Siia rühma kuulub kindlasti Eesti ühes maadega, kellele Teine maailmasõda lõppes alles 1990ndate alguses. Nende ja paljude teiste maailmakaardile (taas)tekinud riikide või riigita rahvaste jaoks on endast teada andmine (olnud) ellujäämise küsimus.

Veere toob oma uurimuses (2002) Eesti ja soomlaste stereotüüpide vaatlemisel välja, et stereotüüp on üldistatud arvamus indiviidist, inimgrupist või terve rahvusest. Stereotüüp põhineb oletustel ja ettekujutlustel sellest, millised omadused on ühe või teise grupi või rahvuse esindajal. Prantslaste puhul võib stereotüübi näitena tuua arvamuse, et selle rahvuse esindajad on uhked ja jutukad – need omadused üldistatakse ekslikult kõigile prantslastele. Tegelikult ei pruugi mõne indiviidi puhul antud oletused üldse paika pidada või on tõesed vaid osaliselt.

Veere (2002) kirjeldab stereotüüpe kui suhteliselt püsivaid nähtusi. Ta selgitab, et stereotüübid tekivad ühtlasi nii isiklikust kogemusest kui ka kaaskonnaga suhtlemise teel. Samas, kui inimene kogeb eeldatud stereotüüpse käitumise asemel vastupidist reaktsiooni või hoiakut, siis peab ta seda pigem erandiks. Antud näide tõestab, et stereotüübid on väga püsivad, raskesti muudetavad ning toetuvad üldlevinud enamuse arvamusele.

Kerli Kuusk selgitab oma bakalaureusetöös, et sotsiaalsed stereotüübid kujunevad ühiskonnas teadmiste ja kogemuste kaudu teiste rahvuste või gruppidega kokku puutudes ja suheldes. Stereotüübid on ühiskonna liikmele lihtsamaks võimaluseks, mille järgi teise rahvuse esindajaid hinnata. (Kuusk 2006)

Veere (2002) toob välja, et valitseb üldine tendents tugineda mingi grupi esindaja hindamisel stereotüübile kui teadmised antud grupist on piiratud. Mida enam kontakte grupi esindajatega varasemalt on olnud ning mida enam on infot grupi kohta, seda vähem lähtutakse üldisest stereotüübist.

Isiklikust kogemusest võin siia tuua järgmise näite. Kui ma 2001. aastal Pariisi jõudsin, küsiti minult ühel seltskondlikul õhtul suure imestusega, kas ma olen varem arvatit kasutanud. Kui sarnases olukorras 2006. aastal tuli jutuks, et olen eestlane, oskasid juba mitmed seltskonnas viibijad ära märkida, et Eesti on infotehnoloogia vallas kõrgelt arenenud riik.

Veere selgitab (2002), et edukaks kultuuridevaheliseks suhtluseks on vajalik mõlema osapoole suutlikkus näha olukorda teise kultuuri vaatepunktist, tähtsustada samu väärtusi. Kumbki pool peaks püüdma end asetada vastasolija rolli. Sellepärast on siinkohal eelkõige vajalik vastaspoole kultuuri tundmine. Samas on end teise grupi esindaja rolli asetamisel üks oht – isik arvab teadvat, milline on vastaspoole nägemus tema kultuurist, ning püüab käituda sellele nägemusele vastavalt. Tegelikult võib väljaspoolt vaataja nägemus ehk stereotüüp olla hoopis erinev, kui isikule tundub.

Informatsiooni muutumine ülemaailmseks, nõ globaliseerumine garanteerib, et iga väiksemgi sündmus saab nähtavaks ja seeläbi ka mõistetavamaks. Samas ei saa väita, et on olemas otsene side kättesaadava info suurenemise ja maailmamõistmise vahel. Kommunikatsiooniuuriija Woltoni (2003) arvates on uue sajandi fakt see, et informatsioon ei loo kommunikatsiooni.

Wolton kirjeldab (2003), kuidas pikka aega olid teated välismaailmast nii harvad ja tehnikad selle saamiseks nii komplitseeritud, et iga uus teave võimaldas loogilise järjena mõista paremini maailma toimimist ning paremat suhtlust maailmaga. Täna, mil Internet avab ukсед kõigile teadmistele, tuleb aga nähtavaks asjaolu, et rahvusvahelist ruumi koju kätte toovad tehnikad ei paranda inimestevahelist kommunikatsiooni ja ei muuda meile maailma selgemaks. Isegi kui teabesaamise tehnikad on samad, ei huvitu inimesed planeedi erinevatel pooltel samadest asjadest ning ei käsitle infot samal viisil.

Eesti pilt Prantsusmaal on hägune ja väike, sest Eesti ei paku Prantsusmaale suurt huvi. Nagu Hr. Talvik intervjuus osutas “Eestil ei ole oma veini, pole erilist kööki, mood on siin alles lapsekingades, lõbutse da eestlased õieti ei oska, ka saavutused jalgpallis pole Eestil märkimisväärsed – kõik Prantsuse ühiskonna jaoks olulised teemad, millega prantslased suhestuda oskaks, meil Eestis puuduvad või on teisejärgulised.” Seetõttu pole ime, et Eestit puudutavad teated nii harva meedias ja avalikkuses teemaks saavad.

Kuusk (2006) kirjutab, et verbaalsest suhtlusest kujunenud stereotüübid hakkavad levima ka meedias ning meedia saab seeläbi endale võimsa rolli. Meedia valitud suhtumisest sõltub rahvusest tekkiv kujutlus hoopis laiemal pinnal kui üksikisikute vahelisel tasandil. Seetõttu on äärmiselt oluline, millist infot ja kui objektiivselt meedia edastab. Meedia eksimuste tõttu võivad väga lihtsalt levida väärad kujutlused ja uskumused mingi rahvuse või riigi kohta.

1.2 Rahvusvaheline sotsiaalne ruum ja lähedus

Peeter Vihalemm (1999) kirjeldab ajakirjas *Journal of Baltic Studies* rahvusvahelise sotsiaalse ruumi ümberpaiknemise algamist peale Raudse eesriide langemist 1989. aastal. Varasem bipolaarne maailm võis siis jaguneda oma vaba tahte ja valiku järgi. Kõik endised NL riigid said võimaluse valida ise oma poliitilised, kultuurilised ja kaubanduspartnerid. See võimalus tekitas ümberpaiknemisi endises rahvusvahelises ruumis.

Vihalemma (1999) järgi on rahvusvaheline sotsiaalne ruum kogumik kujuteldavaid sidemeid ja erinevusi ühe rahva ja teiste maailma rahvaste vahel. Rahvusvahelist sotsiaalset lähedust kujundavad poliitilised, majanduslikud, kultuurilised huvid teatud riikide ja rahvaste vastu. Sotsiaalne lähedus kajastub ka inimeste suuremas personaalses huvis sotsiaalselt lähedaloleva riigi vastu. Nii näiteks on sotsiaalselt lähedased Põhjamaad, kuna nad kuuluvad nii kultuuriliselt kui geograafiliselt sarnasesse piirkonda.

Samas ei ole sotsiaalne lähedus alati seotud geograafilise lähedusega. Sotsiaalne lähedus võib olla tingitud ajaloolisest sidemetest, samuti kahe riigi sarnasusest majanduslikes või poliitilistes vaadetes.

Sotsiaalset ruumi saab hinnata kahel tasandil: makro- ja mikrotasandil. Makrotasand hõlmab ühiskondlikku ruumi, ühiskondlike igapäeva asutuste loodud ruumi. Mikrotasandi sotsiaalne ruum koosneb inimeste isiklikest kontaktidest teiste riikidega läbi reisimise, tööalaste suhete või sõprussidemete loomise. Mikrotasandil näitavad rahvusvahelist sotsiaalset ruumi inimeste huvid ja hoiakud, kogemused ja arvamused teistest riikidest. (Vihalemm 1999: 252)

Üheks olulisemaks ruumisuhete mõjutajaks rahvusvahelisest aspektist on maailma kokkutõmbumine ehk globaliseerumine. Tänu tehnoloogia arengule on globaalses sotsiaalses ruumis toimunud kokkutõmbumine, sest erinevalt varasemast ajast on

võimalik füüsiliselt käia ja infot saada laiemas osas maailmast. Seega on laienenud inimeste sotsiaalne ruum (Kase 2005).

Väljaspoolt vaadatuna nähakse Eestit sageli Venemaaga lähedasena. Venemaa valitses ligi 50 aastat Eesti sotsiaalset ruumi, kuid peale iseseisvumist kahanes Venemaa roll suurel määral. Tihitpeale peetakse Eestit ka üheks Baltimaade osaks, seega lähedasena Lätile ja Leedule. Siin mängivad rolli nii ajaloolised kui poliitilised komponendid, sest Balti riigid võitlesid ühiselt Nõukogude võimu vastu. Eestlased ise tahavad uskuda, et Eesti kuulub Põhjamaade hulka (Vihalemm 1999). Neid kolme stereotüüpset arvamust püüan ma oma töös lähemalt vaadelda, ning nii ajaleheartiklite analüüsi kui intervjuude abil uurida.

1.3 Prantsuse – Eesti suhted

1.3.1 Prantsuse-Eesti suhted läbi aegade

Sigrid Kristenprun ja Eeva Eek- Pajuste koostasid 2005a. lõpul kokkuvõtte Pariisis toimunud teaduskonverentsist, mis käsitles Eesti-Prantsuse suhteid 19.sajandist tänapäevani. Ettekandeid kokkuvõtlikult hinnates jäi neile mulje, et ettekujutus Eestist on Prantsusmaal olnud läbi aegade hämar. (Kristenprun ja Pajuste 2005)

Esimesed Eesti-teemalised kirjutised ilmusid Prantsusmaal 19.sajandil. Tegemist oli reisikirjeldustega või artiklitega suuremates entsüklopeedias. Kontaktid olid sel ajal juhuslikud ning teave jäi pinnapealseks, väljendades mõnikord pigem kuuldusi või kirjutaja eelarvamusi kui tegelikkust. (Kristenprun ja Pajuste 2005: 92)

Nad toovad kokkuvõttes välja muigama paneva fakti: nimelt oli 19. sajandi Larousse'i entsüklopeedias eestlaste põhiliste tegevusalade hulka arvatud kitsekasvatus ja pärilipüük. (Kristenprun ja Pajuste 2005).

Kristenprun ja Pajuste toovad samas ka viite 2005. aastal Pariisis toimunud Eesti-Prantsuse kollokviumil esinenud Université Paris I ajaloodoktor Julien Gueslin ettekandele „Eesti Prantsusmaa nägemuses 1920.-1930. aastate Euroopa kontekstis“, kus ta nentis:

„Kuni iseseisvuse saavutamiseni ja välisdelegatsiooni Pariisi saabumiseni 1918. aastal olid Eesti, Läti ja Leedu Prantsusmaal tundmatud ning tegelikult puudus ka huvi neid tundma

õppida. Ühisnimetajaga „Balti riigid“ teati Eestit, Lätit ja Leedut Venemaa osana, nende iseseisvumine tähendas Prantsusmaale eelkõige mittesoovitavat ebastabiilsust regioonis.“ (Kristenprun ja Pajuste 2005: 92)

Kristenpruni ja Pajuste kohaselt (2005) kirjutas Eesti esimene saadik Prantsusmaal Kaarel Robert Pusta oma raamatus „Saadiku päevik“, et 1918. aastal Pariisi kolides leidis ta raamatukaupluste akendel endiselt kaardid 16. sajandi Liivimaast ning talle olla poolnaljaga soovitatud graveerida oma visiitkaardi tagaküljele maakaart, mis näitaks Eesti asendit.

Eesti põhjalikum tutvustamine Prantsusmaal sai alata alles peale saatkonna avamist Pariisis 1918. aastal. Seejärel hakkas peagi ilmuma tänu saadik Kaarel Robert Pusta tööle ka esimene prantsuskeelne väljaanne Eestsit Bulletin de l’Estonie. Bulletin de l’Estonie hakkas taasilmuma 1991.aastal, mil Pariisi rajati Eesti infopunkt, mis võimaldas kontaktide loomist ajakirjanikega. Juba samal aastal, 20.augustil 1991 sai infopunktist Eesti Vabariigi Suursaatkond.(Kristenprun ja Pajuste 2005)

Võtmesõnaks Eesti tutvustamisel prantsuse kultuuriruumis on läbi aegade olnud keel. Eesti keele oskajaid Prantsusmaal mõistagi peaaegu ei ole ja see asetab huvilised sõltuvusse muukeelsest infost. Nii mõnedki uurijad on oma teabe ammutanud näiteks venekeelsetest infokandjatest. Et need on Eestit käsitledes mõnikord erapoolikud, võib Eesti teemal ilmunud väljaannetest või artiklitest leida kahetsusväärseid kurioosumeid (Peipsi järve nimetamine Tšuudi järveks, jagamata setu rahva piiritu õnne kujutamise nõukogude võimu ajal jmt). (Kristenprun ja Pajuste 2005: 93)

Kristenprun toob välja, et prantsuse kohalik meedia on teavitustöös väga tähtis vahendeid. Geograafiline aspekt on ka siin oluline: 1990ndate aastate algul katsid Eestit Prantsuse päevalehtede Moskva korrespondendid. Põhiline teema oli vähemusrahvuste probleemid. 1990ndate aastate lõpust kaetakse Eestit Põhjamaa pealinnadest. Teemade ring on laienenud, ajakirjanikke huvitab meie edukas majanduspoliitika, maksusüsteem, IT areng. Prantslaste teadlikkust tõstis märgatavalt ELiga liitumisele eelnenud tulevase liikmesriike tutvustav meediakampaania. Eestit käsitlevad teemad kordusid ja seega ka kinnistusid, tulemusena teatakse Eestit üha enam kui väikest aga tublit IT riiki. Ehkki termin „Balti riigid“ on inimeste teadvuses põlistunud, ei aeta Eestit, Lätit ja Leedut enam nii lootusetult segamini kui kümme

aastat tagasi. Enam ei küsita, milline Balti riikidest on Eesti, vaid tuntakse huvi, mis eristab Eestit teistest Balti riikidest. (Kristenprun ja Pajuste 2005: 94)

1.3.2 Prantsuse-Eesti poliitilised suhted

Eestit ja Prantsusmaad seob kuuluvus sarnasesse kultuurisfääri ning samuti kahte kontinendi tähtsaimasse ühendusse – Euroopa Liitu ja NATO-sse. Kuid nende kahe riigi poliitiline, strateegiline ja majanduslik iseloom ning kaal erinevad teineteisest palju. Prantsusmaa on üks Euroopa suurimaid riike, Euroopa ajalooline süda ja mootor. Eesti näol on tegemist väikese Euroopa äärealal paikneva riigiga, mille dünaamilisus ja julge ning tõhus reformipoliitika erinevates riigijuhtimise sfäärides on kogunud üle-Euroopalist tunnustatust.

(Eesti ja Prantsusmaa 2006)

Aastaid 1991-1995 Prantsuse-Eesti suhetes võib nimetada taasiseseisvumijärgse entusiasmi perioodiks: taastati kiirelt Nõukogude Liidu võimude poolt katkestatud diplomaatilised suhted, ning algas aktiivne edendustöö. Prantsusmaa oli üks esimestest Lääne-maailma suurjõududest, kes taastas Eestiga vaevalt 10 päeva peale iseseisvuse kuulutamist diplomaatilised suhted. Sel perioodil toimus palju sümbolsest olulisi vastastikuseid riigivisiite Eesti ja Prantsusmaa vahel. Oluline oli ka Prantsusmaa roll Eesti võitluses Vene vägede väljasaatmisega. Toetudes Prantsusmaa tolleaegse presidendi Francois Mitterrandi soovitudele mitte teha järeleandmisi Venemaale, suutis Eesti saavutada Vene vägede väljasaatmise 31.augustil 1994.

(Eesti ja Prantsusmaa 2006)

Perioodil 1995-2003 iseloomustas Eesti – Prantsuse suhteid enim Eesti püüe integreeruda Euroopaga. Ühinemine Euroopa Liidu ja NATO-ga oli Eesti prioriteet number üks ja kajastus selgelt kõigis Eesti välispoliitilistes sammudes. Vaatamata esialgsele skepsisele toetas Prantsusmaa siiski Eesti liitumist NATO ja EL-ga.

(Eesti ja Prantsusmaa 2006)

Kõige olulisem samm sellel ajavahemikul oli ehk Prantsuse presidendi Jaques Chiraci visiit Eestisse juulis 2001. Prantsusmaa president kinnitas, et „Nende maade (10-ne NATO kandidaatmaa) vaba valik on otsus liituda NATO-ga, siis tuleb seda otsust respektierida, seda enam, et iga riigi vabadus on valida endale liit, kuhu astuda, on rahvusvahelise õiguse

nurgakivi .“(Laane 2001)

Antud visiidil näitas Prantsusmaa president oma usaldust ja austust Eesti suhtes välja järgmiste sõnadega - Eesti on maa, mis äratub kiindumust. Chirac kutsus eestlasi meenutama, milline nägi Tallinn välja kümne aasta eest, ning sõnas, et selle kirjeldamatu edu põhjal teeme järelduse, et võime neid maid (Baltimaad) usaldada. (Laane 2001)

Teine tähtsa sümbolilise väärtusega asjaolu sel vahemikul oli Prantsusmaa kinnitus (2001 a.) anda Eestile kahjutasu 61 aastat tagasi Vene jõudude poolt konfiskeeritud saatkonna ruumide eest.

Perioodil 2003-2005 segasid Eesti-Prantsuse suhteid mõningased komplikatsioonid.

Heades suhtes oli pöördpunktiks aasta 2003, mil teravaks küsimuseks kerkis Iraagi kriis. Eesti toetas oma välispoliitilistes hoiakutes pigem Ameerikat ning seega vastandus Prantsusmaa ja Saksamaa positsioonile. Sellele otsusele reageeris Prantsuse president Jacques Chirac varjamatu ärritusega, öeldes, et Eestil oleks targem olnud oma suu kinni hoida. Eesti poliitikud sellest ei kohkunud ning endine peaminister Mart Laar võrdles Chiraci käitumist koguni endiste Nõukogude Liidu aegadega, mil Moskva käskis oma satelliitidel vait olla. (Eesti ja Prantsusmaa 2006)

13. veebruaril 2007 avas välisminister Urmas Paet prantsuse Euroopa asjade ministri Catherine Colonna osavõtul **Eesti uue suursaatkonnahoone** Pariisis aadressil 17, rue de la Baume, Paris 75008.

2007 kevadel taasloodi Riigikogus 14-liikmeline Eesti-Prantsusmaa sõprusgrupp , mille esimeheks sai Kristiina Ojuland. Prantsuse Rahvussamblee Eesti-Prantsuse sõprusgruppi juhtis Assamblee viimase koosseisu lõpuni Bernard Schreiner. Senati Prantsuse-Balti sõprusgrupi esimeheks on Denis Badré, suhteid Eestiga kureerib senaator André Boyer. (Eesti ja Prantsusmaa 2008)

1.3.3 Prantsuse-Eesti majanduslikud suhted

Eesti on Prantsusmaal tuntud kui liberaalse majandussüsteemiga ning IT-le orienteeritud riik. Seda väidet kinnitavad ka kõik kolm Prantsuse- Eesti asjatundjat, kellega ma antud uurimuse viiendas osas toodud intervjuud läbi viisin. Alati kerkis esile Eesti kujutamine kui kiire

majanduskasvu ja internetiseeritud riigina.

Eesti saatkond Prantsusmaal tutvustab regulaarselt Eestit mitmesugustel üritustel ning korraldab Eesti äriühingute visiite majandussuhete arendamiseks. Viimasel ajal toimunud sündmustest võib märkida uusi EL liikmesriike tutvustavate seminaride sarjas Transpordiministeeriumis 22.05.2006 toimunud Eesti teemalist arutelu ja 31.05.06 Pariisi Noorte Kaubanduskoja korraldatud Eesti-teemalist õhtut seoses Euroopa Noorte Kaubanduskodade aastakoosolekuga Tallinnas.

Traditsiooniks on kujunenud Eesti kui turismisihtkoha tutvustamine. 7. juunil 2006 toimus koostöös Läti ja Leedu saatkondade, EAS-i ning Estonian Air'iga seminar „Kolm Balti riiki - uued turismisihtkohad”, mis oli suunatud nii ettevõtjatele kui ajakirjanikele. Seminar oli edukas, järelkajana ilmus 2006. aasta teisel poolaastal mitmeid Eestit ning eriti Tallinna kui atraktiivset reisisihtkohta tutvustavaid artikleid.

10.09-14.09.2006 korraldasid saatkond ja Kaubandus- Tööstuskoda Eesti ettevõtlusliitudele ja Tallinna Ettevõtlusametile suunatud visiidi Prantsuse konkurentsikeskuste (klasterite) kogemusega tutvumiseks.

Eraldi väärib märkimist Eesti Pariisi saatkonna tihe koostöö Pariisi MEDEFiga (Prantsusmaa ettevõtjate liit). Tänu MEDEF Pariisi juhi Remy Robinet- Duffo toetusele on saanud võimalikuks paljud kohtumised, visiidid ning seminarid.

Alates 2000. aasta maist tegutseb Tallinnas Prantsuse-Eesti Äriklubi (CAFE), mis koondab Eestis tegutsevaid Prantsuse ettevõtteid. Täna on CAFÉ tegevus küll veidi hääbunud, kuid selts siiski eksisteerib veel. (Enam infot selle kohta võib leida kodulehelt www.cafe.ee)

26. juunil 2002 allkirjastasid Eesti Kaubandus-Tööstuskoja juhatuse esimees Toomas Luman ja Pariisi Kaubandus-Tööstuskoja president Michel Franck kahe Kaubanduskoja koostöölepingu.

(Eesti ja Prantsusmaa 2008)

Eesti-Prantsuse kaubavahetus aastatel 1997-2006 (miljonites kroonides):

Aasta	Eksport	Import
1997	286	1385

1998	413	1678
1999	518	1273
2000	728	1534
2001	628	1837
2002	774	2095
2003	1 079	2 541
2004	1 098	2 095
2005	1 167	2 554
2006	1 564	3 087

Kõik majandusandmed pärinevad Statistikaametist Eesti-Prantsuse kaubavahetus

Kaupade välja- ja sissevedu kokku (EEK)

2004

Eksport 1 118 211 176

Import 2 046 952 704

2005

Eksport 1 164 597 674

Import 2 558 058 833

2006

Eksport 415 116 677

Import 821 072 034

Mõõtühik: EEK

2006. aastal oli kaubavahetuse käive Prantsusmaaga 4651,1 mln EEK (298,2 mln EUR). Kaubavahetuse bilanss oli negatiivne 1522,8 mln EEK (97,6 mln EUR). Käibe järgi asetus Prantsusmaa Eestile 15. kaubanduspartneriks (1,6%).

Riikide järjestuses oli Prantsusmaa ekspordi osas Eestile 16. partner (1564,1 mln EEK), impordi osas 13. partner (3086,9 mln EEK), osatähtsustega vastavalt 1,3% ja 1,9%. 2005. aastaga võrreldes kasvas eksport 36%, import 20%.

Eesti peamised ekspordiartiklid Prantsusmaale 2006.a.:

masinad ja seadmed 31%
muud tööstuskaubad 17,9%
puit ja puidutooted 11,6%
keemiatooted 10,9%

Eesti peamised impordiartiklid Prantsusmaalt 2006.a:

transpordivahendid 25,6%
masinaid ja seadmeid 22%
keemiatooted 11,7%
valmistoidukaubad ning joogid 9,5%

(Eesti ja Prantsusmaa 2008)

Investeeringud Eestisse

Prantsusmaa otseinvesteeringud Eestisse seisuga 31.12.2006 moodustasid 946,8 miljonit krooni (0,5% Eestisse tehtud välisinvesteeringutest), selle alusel oli Prantsusmaa Eestisse investeerinud riikide üldjärjestuses 18. kohal. □ Investeeringutest 70% läks soojusenergia- ja veevarustusse, 16% side süsteemidesse, veondus- ja laondusteenustesse ning ülejäänud põhiliselt töötlevasse tööstusse, kinnisvarasse ja hulgi- ja jaekaubandusse.

Suurimad Prantsusmaa osalusega äriühingud Eestis on Tallinna Küte AS (auru- ja kuumaveevarustus), Eraküte AS (auru- ja kuumaveevarustus), Levira AS (raadio- ja televisioonileviteenus), Protyre OÜ (põllumajanduskaubandus, toitlustamine, hotellindus, turism, kinnisvara), Pernod Ricard Estonia OÜ (alkohol- ja muude jookide hulgemüük), Dalkia Eesti AS (auru- ja kuumaveevarustus, soojusenergia).

31.12.2006 seisuga moodustasid Eesti otsesed välisinvesteeringud Prantsusmaale 32,1 miljonit krooni, mis oli 0,1% Eesti tehtud otseinvesteeringutest välisriikidesse. (Eesti ja Prantsusmaa 2008)

1.3.4 Prantsuse-Eesti kultuurisuhted

Eesti kultuuri Prantsusmaal esindavad 2001.a. loodud Eesti Instituudi Pariisi filiaal ja 2007.a. algusest saatkonna juures töötav kultuurinõunik Kersti Kirs. Kohalikul tasandil on arvuliselt

sõprusühinguid, kelle kaasabil organiseeritakse regulaarselt Eestit tutvustavaid üritusi. Tänuväärseteks partneriteks Eesti kultuuri tutvustamisel on Eesti sõpruslinnad: Võru sõpruslinn Chambrey-les Tours ja Saue sõpruslinn Quincy-Sous-Sénart ning Eesti aukonsulid Lille'is, Lyonis, Nancys, ja Toulouse'is.

Eesti kultuuriürituste toimumisel on olnud läbi aegade aktiivseteks koostööpartneriteks ka Soome ja Ungari Instituudid Pariisis.

Eesti muusikud on Prantsusmaal hinnatud ning Eesti muusika ettekanded (eelkõige Pärt, Tüür, Tulve) on oma koha leidnud paljude prantsuse kollektiivide repertuaaris. Kaasaegse muusika ansambel Aleph on tutvustanud läbi mitme hooaja Eesti noorte heliloojate loomingut (Helena Tulve, Age Hirv jt.).

Pariisi nimekaid orkestreid dirigeerivad regulaarselt Neeme ja Paavo Järvi, Opéra Garnier' ballette juhatab mitmel korral hooajal Vello Pähn. Hooajast 2006/2007 on Orchestre de Bretagne'i kunstiline nõustaja Olari Elts. Eesti professionaalsed koorid on esinenud Prantsusmaal nii saatkonna kui kohalike muusikaorganisatsioonide kutsel.

2007.a. võitis firmalt Eesti Filharmoonia Kammerkoori plaat Arvo Pärdi teosega „Da Pacem” Grammy plaadiauhinna parima kooriteose kategoorias.

Eesti kirjandus ja luule on prantsuse lugejateni jõudnud tänu väheste tõlkijate nagu Antoine Chalvin, Jean-Luc Moreau, Jean-Pascal Ollivry jpt. aastatepikkusele pühendunud tegevusele. 2004. ilmus Antoine Chalvini tõlkes Eesti rahvuseepos „Kalevipoeg”. Prantsuse keelde on tõlgitud teiste seas Tônu Õnnepalu, Jaan Krossi, Jaan Kaplinski, Viivi Luige, Arvo Valtoni ja Karl Ristikivi teoseid.

Eesti kirjanduse tõlked on pälvinud kõrgeid auhindu. 1989. a. pälvis Jaan Krossi “Keisri hull” parima välismaise raamatu auhinna Prix du meilleur livre étranger ja 2003. a. Jaan Kaplinski luulekogu “Tolmu igatsus” auhinna Prix Max Jacob.

Tänu koostööle Eesti Rahvusraamatukoguga, täieneb aasta aastalt Pariisi Põhjamaade Raamatukogu eesti kirjanduse fond, kuhu kuulub 200 000 Põhjamaade ja Eesti teemalist teost.

Eesti filmikunst on esindatud iga-aastastel Roueni Põhjamaade filmifestivalil ja Clermond-Ferrand'i lühifilmide festivalil. 2007.a. Cannes'i filmifestivalil linastus esmakordselt ka eesti

täispikk mängufilm: Kadri Kõusaare „Magnus”.

Eesti kunst, foto ja disain on olnud esindatud paljudel Prantsusmaa festivalidel. Eesti disainerid osalevad regulaarselt Prantsusmaa disainimessidel. 2006.a. oli huvilistel võimalik tutvuda Jaanus Orgussaare ja Tarvo Hanno Varrese loomingut tutvustava moenäitusega Normandias ja Eesti Suursaatkonnas Pariisis.

Uue Eesti Suursaatkonnahoone avamise raames avati veebruaris 2007 Pariisis saatkonna salongides Eesti Kunstimuuseumi kogudest pärit Eesti 70-90-ndate aastate graafika ülevaatenäitus.

Haridusministeeriumi poolt Pariisi lähetatud INALCO eesti keele õpetaja Malle Rütli eestvõttel on traditsiooniks kujunenud Emakeelepäeva tähistamine Pariisis. Juba neljandat aastat toimunud tõlkekonkursi auhindade üleandmiseks toimus saatkonnas 14. märtsil emakeelepäeva tähistav õhtu, kuhu olid kutsutud konkursil osalenud Pariisi Ida keelte ja kultuuride instituudi INALCO eesti keele tudengid.

Aprillis 2007 toimus Normandias Eu linna Jesuiitide kabelis 1992. aastast Prantsusmaal elava kunstnik Rein Tammiku 60ndat juubelit tähistav näitus „Tammik : rétrospective-perspective”. Eu linnateatris andis kontserdi pianist Mihkel Poll. Esitusele tuli lisaks Ludwig van Beethoveni ja Franz Listi teostele ka eesti heliloojate Arvo Pärdi ja Eduard Tubina looming.

Prantsuse- Eesti kultuurisuhete ülalpidajaks ja edendajaks on ka Prantsuse Kultuurikeskus Tallinnas, mille töö läbi mitmed teatri-, kino, muusika ja kujutava kunsti valdkondade suurnimed , kuid ka alles algajaid artistid eestlasteni jõuavad. Teisest küljest aga saavad ka paljud Eesti kunsti ja kultuuriinimesed abi ja toetust oma teoste Prantsusmaal tutvustamiseks. Prantsuse Kultuurikeskus annab regulaarselt välja stipendiume eestlaste reisimiseks Prantsusmaale mitmetes projektides osalemiseks. Prantsuse Kultuurikeskuse peamiseks rolliks on aga prantsuse keele ja kultuuri toomine Eestisse.

Rahvusraamatukogus on avatud prantsuse kirjanduse saal, loodud on ka prantsuse keelt ja kultuuri tutvustava ning propageeriva rahvusvahelise organisatsiooni Alliance Française Eesti filiaal.

Prantsusmaa toetab prantsuse keele õpetamist Eestis. Lisaks abile, mida osutatakse neljale prantsuse lütseumile, on tihe koostöö veel kahe kõrgema õppeasutusega - Tartu Ülikooli

prantsuse uuringute keskuse ning Tallinna Ülikooliga. Prantsuse keele tunde annab algajatest edasijõudnuteni ka Prantsuse Kultuurikeskus. Eesti välisministeerium koostöös Prantsuse saatkonnaga on alates 1998. a. läbi viinud laiaulatuslikku prantsuse keele õppeprogrammi välisministeeriumi ametnikele, mille eesmärk on Eesti diplomaatide prantsuse keele põhioskuse omandamine.

Augustis 2006 kirjutati Tallinnas alla Eesti Vabariigi avalikus teenistuses prantsuse keele õpetamise mitmeaastast plaani käsitlev memorandum, millega nähakse ette 1500 Eesti riigiametnikule prantsuse keele õpetamise korraldamist 3 aasta jooksul. Tänapäevaks on Prantsuse Kultuurikeskus ametnikele mõeldud keelekursusi pakkunud juba 2 aastat.

Eesti keelde on viimaste aastate jooksul tõlgitud sadakond prantsuse kirjanike ja filosoofide teost (B. Pascal, J.-J. Rousseau, A. Guide, S. de Beauvoir, J. Giono, J. Genet, G. Bachlard, A. Makine, M. Yourcenar jpt). (Prantsuse – Eesti suhted 2008)

1.4 Ülevaade Prantsuse trükimeediast ja päevalehest Le Monde

Prantsusmaal ilmub kokku 81 päevalehte, mille seast vaid 10 on üleriigilist poliitilisi ja üldiseid uudiseid kajastavad lehed. Teised 10 on üleriigilised majandus- ja spordilehed ning kõik ülejäänud 60 päevalehte on eri regioonide päevalehed. Üleriigilised päevalehed moodustavad Prantsusmaal vaid 25% igapäevastest ajaleheväljaannetest. (Meedia Infokeskus 2005, Kuusk 2006 kaudu)

Kerli Kuusk kirjutab oma bakalaureusetöös „Eesti pilt Prantsuse ja Belgia päevalehtedes“ Maailma meediaentsüklopeedia põhjal, et üleriigilised päevalehed ei ole prantslaste jaoks nii olulised infokandjad kui regionaalsed päeva ja nädalalehed. Liidriks on regionaalsed päeva- ja nädalalehed. Suurte rahvuslike päevalehtede ülesandeks on pigem luua neutraalset suhtumist ning hoida ära regionaallehtedele omaseid poliitilisi kommentaare. Kõige olulisemad üleriigilised lehed on Le Monde ja Le Figaro, mille mõju avaldub nii avaliku arvamuse juures kui teistes meediaväljannetes. (Kuusk 2006)

Prantsusmaa loetavaim ajaleht Le Monde jõuab iga päev üle 2 miljoni lugejani ümber maailma. (2002a. andmed, lugejaskond arvestatud u. 2060000 inimest). Teised suured prantsuse päevalehed nagu parempoolne Le Figaro ja vasakpoolne La Liberation võtavad

Prantsusmaal loetavuses teise- kolmanda positsiooni. Le Monde'i populaaruse saladus peitubki tema erapooletuses. Vaatamata sellele, et tegemist on poliitilise päevalehega, hoidub Le Monde sihilikult kallutatusest, väljendades oma arvamust julgelt ja selgelt ning oma väidetega sageli kõrgemaid võime intrigeerides. Le Monde'i esimene väljaanne ilmus 1944. aastal. Sellest hetkest alates on päevalehe motiiviks olnud Kindral de Gaulle'i väljend, mis esimeses numbris ka avaldati – „Etre inerte, c'est d'etre battu“ ehk eesti keeles „Passiivne olla tähendab sama, mis alla anda“.

Le Monde'i võib pidada populaarseks mõlema soo esindajate seas. Naised moodustavad lugejatest 41,6% ja meeste osa lugejaskonnas on 58,4 %. (2002. aasta andmete kohaselt) Kui vaadata vanuselist jaotust lugejate seas, siis 34,5% lugejatest on alla 35- aastased ning 65% neist on kõrgharidusega. Le Monde ise peab ennast kesk- ja kõrgema klassi päevaleheks. Le Monde on päevaleht ja ilmub seega kõigil nädalapäevil pärastlõunati, väljaarvatud pühapäeviti ja riigipühadel. Pühapäevased uudised ilmuvad esmaspäevases lehes, millele on märgitud „Edition du dimanche et lundi“ – pühapäeva ja esmaspäeva väljaanne.

Alates 1995. aastast on Le Monde'il ka oma internetiväljaanne leheküljel www.lemonde.fr. Põhjalikuma uuenduse kujunduse osas läbis internetilehekülg 2002. aastal, kui ta sai oma tänase ülesehituse ja näo.

Le Monde moodustub järgmistest rubriikidest: Rahvusvahelised uudised; Euroopa Liit; Ühiskond; Ettevõtted; Kommunikatsioon; Finants; Kultuur; Prantsusmaa; Horisonid; Täna; Ilm/mängud; Raadio/TV. Peale selle ilmuvad mitmeid kordi nädalas päevalehega lisaväljaanded: Majandus; Töö; Raamatud; Televisioon, Raha, ADEN (Kunst, Meelelahutus ja Ööd).

Päevalehe teemaderohkuse ja rahvusvahelise informeerituse tagab hea meeskond Le Monde'i nime varjus. Le Monde'il on unikaalne 50 korrespondendist koosnev kontaktvõrgustik, mis tekitab uudiskaetuse 5 kontinendil toimuvatest sündmustest. Neid 20 püsikorrespondenti ja 30 stringerist peab Le Monde oma silmadeks ja kõrvadeks. Iga korrespondent katab tavaliselt mitut enda asukoha ümbruses olevat riiki. Le Monde'i Põhjamaade ja Balti riikide korrespondent on Antoine Jacob, kes elab alates 1994. aastast Stockholmis.

(Le Monde - Qui nous sommes? 2006)

1.5 Uurimisküsimused ja hüpoteesid

Antud uurimusega tahtsin selgitada, milline on pilt Eestist Prantsusmaa meedias ja ühiskonnas. On iseenesest mõistetav, et teadmised Eesti kohta ei ole Prantsusmaa avalikkuses kuigi suured. Arvestades Eesti väiksust ja ebaolulisust Prantsusmaa jaoks nii majanduslikus kui poliitilises mõttes ei saa Eesti olla kuigi tihedaks jututeemaks Prantsuse meedias ja ühiskonnas. Sellegipoolest püüan selgitada, milliste märksõnadega Prantsusmaal Eestit seostatakse ja mille järgi Eestit tuntakse.

Tutvumaks meedia poolt loodava kujutisega Eestist, viisin läbi kontentanalüüsi Prantsuse juhtivas päevalehes Le Monde. Tegemist on kvaliteetajalehega, milles valitseb neutraalne ja faktaaalne häälestus, seetõttu on selle põhjal hea vaadelda, kui sageli ja millise valdkonna kohta jõuavad teated Eestist Prantsusmaale.

Päevalehe Le Monde analüüsile lisaks viisin läbi ekspertintervjuud spetsialistidega erinevatest valdkondadest, kellel kõigil on Prantsuse ühiskonnas elamise ja sealse meedia tarbimise kogemus. Minu intervjuueeritavad olid : Eesti suursaadik Prantsusmaal aastatel 2002– 2006 hr Andres Talvik; meediaspetsialist ja filmirezhissöör hr Ilmar Raag (magister Pariisi Sorbonne III Ülikoolist); tuntud estofiil ja arvukate prantsuskeelsete tõlgete autor hr Antoine Chalvin ja endine ajalehe Le Monde korrespondent Põhjamaades ning praegune Le Figaro korrespondent Põhja- Euroopas ja Baltimaades Antoine Jacob.

Bakalaureusetöö viimases osas töötasin läbi Eesti Välisministeeriumi aastaraamatud ehk välispressi kokkuvõtted „Pilk peeglistse“ alates aastast 2000 kuni 2007, et näha milline on pilt Eestist kogu Prantsuse meedias laiemalt.

Uurimisküsimused :

- Milline on Eesti pilt Prantsuse ühiskonnas?
- Kuidas kujutab Eestit Prantsuse meedia?
- Kuidas on pilt Eestist muutunud Prantsuse meedias ja ühiskonnas 10-15 a. jooksul?
- Kui tihti ja milliste teemade all Eestit käsitletakse?
- Mis on põhilised Eestiga seostatavad märksõnad Prantsuse meedias?
- Kui palju ühtib ühiskonnas valitsev pilt meedias kujutatavaga?

- Millises raamis Eestit nähakse (endise NL riigina, Baltimaade osana, Põhjamaana või uue EL riigina) ?

Uurimistöo hüpoteesid:

- 10- 15 aastat tagasi nähti Eestit nii Prantsuse meedias kui ühiskonnas kui kauget, väikest ja vaest, suure kuritegevuse ja HIV levikuga postsovietlikku riiki.
- Täna nähakse Eestit kui kauget ja väikest aga eduka majandusega ja IT vallas kõrgeltarenenud riiki.
- Teadmised Eesti kohta on Prantsuse ühiskonnas viimase 10 -15 aasta jooksul tänu meedia poolsele tihedamale ja täpsemale Eesti kajastamisele paranenud.
- Eesti kujutamine Prantsuse meedias on vähene, põhilisteks märksõnadeks Eesti puhul on:
  - E-riik
  - suur HIV levik
  - endine NL riik
  - kiire majanduskasv
- Eestit nähakse kõige enam Balti maade osana, seejärel endise NL-riigina ja kõige harvem Põhjamaana.
- Eestit ei eristata märgatavalt teistest Balti riikidest, kõik kolm riiki pannakse enamasti „ühte patta“.

2. Metoodika

Kvantitatiivne uurimismeetod – kontentanalüüs

Prantsuse meediauurija Jean Bonville'i arvamuse kohaselt on kontentanalüüs üks väheseid meetodeid, mis on loodud spetsiaalselt kommunikatsiooninähtuste analüüsimiseks, ning nüüdseks juba üle poole sajandi üheks kasutatumaks tehnikaks kommunikatsiooniuurijate käes.

(Bonville 2000)

Ühes esimeses kontentanalüüsi käsitlevas teoses - The Analysis of Communication Content, mis ilmus 1948.aastal, pakkus Bernard Berelson koostöös Paul F.Lazarsfeldiga välja definitsiooni, mille õigsuse üle paljud meediateadlased on vaieldud, kuid millest nad siiski lakkamatult inspiratsiooni on saanud.

Kontentanalüüs on uurimismeetod, mis võimaldab objektiivset, süstemaatilist ja kvantitatiivset kommunikatsiooni manifestse sisu analüüsi.

(Berelson ja Lazarsfeld, 1948:18)

Sisuanalüüsi näol ei ole tegemist ühe ainsa meetodiga, see koosneb mitme meetodi ühendamisest eesmärgiga kõik valimi sõnumid sarnasel viisil ja samade kriteeriumite kohaselt koguda, kirjeldada ja läbi töötada. Ning see uurimismeetodite kogum võimaldab analüüsida meediatekstide sisu objektiivselt, süstemaatiliselt ning kvantitatiivselt. Tegemist on kvantitatiivsete tehnikate perre kuuluva meetodiga, kuna kontentanalüüs võimaldab nummerdada ja loetleda meediatekste. Lisaks on kontentanalüüsi juures tingimuseks, et ta analüüsiühikud saavad olla vaid sõnumid, millel on olemas saatja, kanal ja vastuvõtja.

(Bonville 2000:6)

Bonville vaatleb kontentanalüüsi metodoloogiliselt vaatekohalt järgmiste punktide abil:

- Kontentanalüüsi peamiseks plussiks on uuritavate allikate paljusus ja neile hea ligipääsetavus.
- Sisuanalüüsi iseloomustab läbipaistvus - kuna sisuanalüüs toimub peale sõnumi väljasaatmist, siis ta ei modifitseeri, ei mõjuta uuritavat olukorda, seega ta on transparentne.
- Sisuanalüüs võimaldab uurida struktureerimata andmeid, ta on paindlik.
- Antud meetod võimaldab suurte andmekoguste analüüsi. Kuna tegemist on objektiivse meetodiga, siis võivad mitu isikut tegeleda samaaegselt sõnumite sisu uurimisega

(Bonville, 2000)

Korsika päritolu prantsuse meediauuriija Roger Mucchielli tõlgendab kontentanalüüsi järgmiselt: „Analüüsida dokumendi sisu - see tähendab otsida sellest teavet kindlate, ennast tõestanud meetodite abil. Seejärel tuua selle teabe seast välja olulisemad mõtted, ning sõnastada ja struktureerida kõik, mida see dokument endas sisaldab.“

(Mucchielli 1998: 23)

Mucchielli leiab, et klassikalise tendentside võrdlusanalüüsi puhul ühes ajakirjandusväljaandes ja erinevatel perioodidel tuleb jaotada kontentanalüüsi meetod võrdluse jaoks nelja etappi:

1. Eesmärkide sõnastamine. Uuriija peab endale esitama küsimuse, mis esindaks ja võtaks kokku ta objektiivid, sihid.
2. Analüüsiühikute e. dokumentide ja uurimuse „keskme“ valik. Uurimuse „kese“ võib olla tohutu ning nõuda eelnevat filtreerimist. Keskme all mõistab Mucchielli kõikide andmete kogumikku, mille peal rakendatakse kontentanalüüsi.
3. Kodeerimiskategooriad ja kategooriate indikaatorite sõnastamine.

Tavaliselt kuuluvad nende kategooriate alla:

- (informatsiooni) artikli kogupind (cm)
- sõnade arv
- paigutus ajakirjas, ajalehes (esileht või seesmised lehed)
- paigutus leheküljel
- pealkirja tähemärkide suurus
- kaasaskäivate illustratsioonide arv
- üldine tekstistiil
- teemade valik
- emotsionaalne intensiivsus: tugev/nõrk

4. Tööplaani kinnitamine. See punkt tingib kõigi vajaminevate materjalide ja ressursside evaluatsiooni – ajakulu, eelarve, koht, vajalikud masinad, tööriistad. (Mucchielli 1998)

Üldkogum ja valim

Üldkogumi uurimistöö keskmes moodustavad Le Monde nimelise päevalehe kõik artiklid kogu aastakäigu lehtedest aastatest 1996, 2001 ja 2006. Nende seast tuli kontentanalüüsi teostamiseks välja valida artiklid, kus esine sõna Eesti vähemalt kaks korda. Esialgu proovisin moodustada valimi ühekordse Eesti mainimise tingimusega, kuid teostades proovikodeerimist 1996. aasta artiklite seas, selgus, et sel moel sattuks valimisse väga palju artikleid, kus Eestit mainitakse loetelus teiste riikidega, ilma et ülejäänud artiklis Eestist juttu

oleks. Seetõttu pidin panema otsingumootoris sõna „Estonie“ ehk „Eesti“ ning seejärel saadud artiklid ükshaaval läbivaatamise teel selgitama, millised neist sobivad valimisse, st. millistes neist oli Eestit mainitud kaks korda.

Valimis olid Prantsuse suurima päevalehe LeMonde'i kolme aastakäigu väljaanded: 1996, 2001 ja 2006. Valimisse läksid kõik artiklid, kus esines sõna Eesti vähemalt kahes lauses. Prantsuse keelne vaste sellele – Estonie. Et uurimise alla läheks Eestit ka sisulises mõttes käsitlevad artiklid ja mitte ainult Eestit ühe korra mainivad lood, määrasin kodeerimistabeli moodustamisel filtriks asjaolu, et Eestit peab artiklis olema mainitud vähemalt kahes lauses. Kontentanalüüsi kategooriate ja kodeerimisjuhendi koostamiseks oli vajalik esmalt kõik valimisse minevad artiklid läbi lugeda ning selle põhjal otsustada kategooriad.

Valimisse läksid kõigi kolme aasta puhul kõik artiklid alates aasta 1. jaanuarist ja lõpetades sama aasta 31. detsembriga. Selline 4-5 aastaste vahedega perioodide uurimine lubab mul esiteks võrrelda pilte Eestist erinevatel perioodidel, kuid mis veel tähtsam, vaadelda protsessi, st. pildi arengut – millised stereotüübid on püsivad, millised vanad mõtteviisid kaovad ja milliste uutega need asenduvad. Protsessi vaatlus lubab mõnel määral diagnoosida ka tulevikusuundi, aimata, millises suunas võib pilt Eestist liikuda lähiaastate jooksul. Kodeerimisprotsessis jätsin teadlikult välja ka kõik spordiuudiste lühiteated, nagu näiteks jalgpalli- või ujumisvõistluste tulemused, kuna sellelaadsed mainimised ei väljenda suhtumist Eestisse ega näita uurijale pilti, mis meedias Eestist valitseb.

Kodeerimisjuhend

Uurimistöös oli valimiks ajalehe Le Monde artikkel, kus esines sõna Estonie (Eesti). Lisaks rakendasin filtrit - sõna „Eesti“ peab esinema kas pealkirjas või esinema tekstis vähemalt 2 lauses. Analüüsiühikuks oli Le Monde'i artikkel ning vaatlusaluseks aastakäigud 1996, 2001 ja 2006. Et uurida Eestit puudutavate artiklite ilmumist kuude ja aastate lõikes seadsin kodeerimisjuhendisse sellised punktid nagu artikli kood ja ilmumise kuupäev. Artikli pealkirja ning autori ülestäheldamine andis võimaluse uurida esmalt, millistes küsimustes peetakse olulisekestist kõnelda ning samuti, kes Le Monde'i ajakirjanike seas tegeleb Eesti teemaga. Vaatlemaks selgemini Eestit puudutavate lugude temaatikat seadsin kodeerimisjuhendisse punkti Loo iseloom ehk žanr. Selle punkti all oli üheksa kategooriat:

Uudisena kodeerisin artikli juhul, kui ta vastas Pulleritsu (Orloff, 2005) järgmistele kriteeriumitele: värskus, geograafiline lähedus, mõjukus, konfliktsus, erakordsus ja päevakajalisus. Uudis pidi vastama vähemalt neljale eelpool loetletust.

Intervjuuna kodeerisin artikli, mis oli küsimus-vastus vormis üles ehitatud ning põhifookuses oli intervjuueeritav.

Arvamuseks kodeerisin artikli, mille puhul oli tegemist ajakirjaniku või ajalehe toimetusest väljaspool seisva eksperdi isikliku arvamuse avaldusega.

Reportaazi alla kodeerisin need artiklid, mis kirjeldasid mingit sündmust ja kus ajakirjanik ise oli käinud kohapeal.

Olemuslooks pidasin artiklit, mida Pullerits (1997) (Orloff, 2005 kaudu) kirjeldab kui pikemaid lugusid inimestest või elust, kus esineb story ja mis peavad edastama fakte.

Analüütiline artikkel oli lugu, mis keskendus põhjalikumalt kindla probleemi või küsimuse avamisele ja lahkamisele.

Retsensioon oli minu jaoks arvustav artikkel, mis kajastas kultuuri vallas ilmunud või toimunud teoseid.

Pöördumisena kodeerisin ajalehes ilmunud rahvale suunatud avaliku kirja

Populaarteadusliku artiklina liigitasin hariva loo, mis tutvustas lugejatele nähtusi või ajalugu – põhiliseks omaduseks oli suur maht ja põhjalik informatiivsus.

(Pullerits, Orloff 2005 kaudu)

Järgmine kodeerimiskategooria oli rubriik, milles artikkel paiknes. Rubriigid jagunesid kümneks temaatikaks:

Lühiuudised – Selle rubriigi alla defineerisin uudisteadet, tihtipeale uudisnupud, mis tihtipeale lehekülgede äärtel, ja harvemini keskosas

Välispoliitika – Siia temaatikasse kuulusid nii lühemad kui pikemad artiklid välismaailma poliitikas toimuvast

Reisikirjad/Turism – Antud kategooriasse jäid Eestit, Tallinnat või Balti maid ühisena tutvustavad artiklid Eestisse reisinute ja külastajate seisukohast.

Majanduselu – Artiklid, mis käsitlesid majandustemaatikat, arutlesid Eesti majanduselu üle või võrdlesid Eesti majandust teiste Euroopa riikide majandusega.

Kultuurielu – Siia alla lugesin artiklid, mis käsitlesid muusikat, kunsti, kirjandust, teatrit ja teisi kultuuri valdkonda kuuluvaid teemasid

Haridus – Antud rubriiki lugesin artiklid, mis puudutasid Eesti koolisüsteemi või kõrghariduse ülesehitust, haridussüsteemi tema kõigil tasemetel

Sport – spordivaldkonda kuulusid spordisaavutusi kirjeldavad artiklid, päris lühikesi tulemuste nuppe, mis mainisid näiteks võistlejate riikide nime ja punktisumma, ma ei kaasanud. Tegemist pidi olema vähemalt mõnerealise uudisega.

Sotsiaalsfäär – Sellesse valdkonda kuulusid sotsiaal ja ühiskondlikku elu puudutavad artiklid.

Muu – Antud kategooria alla lugesin need artiklid, mis teiste rubriikide alla oma sisult ei sobinud.

Pealkirja emotsionaalse varjundi hindamisel rakendasin nelja jaotust: soosiv, neutraalne, taniv, kõmuline. Soosivaks pealkirjaks lugesin näiteks 1996.aasta artiklit „Eesti maitseb vabaduse vilju“ (autori tõlge), samuti 2001.aasta pealkirja „Jacques Chiraci külaskäik uuendas ammust franko-balti sõprust“ (autori tõlge). Negatiivse ehk tauniva emotsionaalse varjundi alla määrasin näiteks sellise pealkirja nagu „Balti riikide kannatamatus“ 2001.aastal. (autori tõlge). Kõmuline emotsionaalne varjund oli minu arvates näiteks pealkirjal „Viinaturismi kurb saatus“ (autori tõlge) 1996.aasta Le Monde’is.

Sarnasel viisil hindasin ka kogu teksti emotsionaalset varjundit soosivaks, neutraalseks, taunivaks või kõmuliseks. Teksti sees oli erinevaid varjundeid hõlpsam märgata kui pealkirjades, kuna võimalusi tonaalsust näidata on rohkem. Mõnes tekstis oli toodud näiteid Eesti äärealade kurvast olukorrast, sellised artiklid läksid tauniva kategooria alla. Neutraalsetes artiklites puudus minu jaoks tonaalsuse näitamine Eestiga seotud teemade puhul, need artiklid kirjeldasid olukordi ja sündmusi kuivalt ja faktipõhiselt. Kõmulised olid minu jaoks artiklid, kus kirjeldati sündmust tugevalt märgatava emotsionaalse laenguga.

Eesti geograafilis-poliitilises raamis kujutamise artiklites jaotasin kuue kategooria vahel: Eesti Balti riikide seas; NATO (tulevase) liikmena; EL liikmete hulgas; Soome naabrina/Põhjamaana; Ida- Euroopa osana; muus plaanis. Kategooriasse sobitamise aluseks oli Eesti käsitlemine ühe või teise poliitilise või geograafilise ühenduse kontekstis, mis selgus artikli sisu lugemisel.

Eelviimasena kodeerisin artiklites valitsevat suhtumist Eestisse nelja kategooria alla: positiivne, neutraalne, negatiivne (üleolev), puudub. Siinjuures jälgisin autori poolt edasi antavat sõnumit, ja edasiandmise viisi, et teha valik, millisesse lahtrisse artikkel paigutada.

Viimasena vaatlesin artiklis esinevaid eestlasi. Uurisin, kellest on juttu, kui kirjutatakse Eestist ja kellelt võetakse kommentaare, kelle lausungeid kajastatakse. Selle kategooria all oli kuus jaotust: poliitik, kultuuritegelane, riigiasutuse esindaja, sporditegelane, muu, puudub.

Kvalitatiivne uurimismeetod – ekspertintervjuu

Kvalitatiivse uuringu juurde kuulub tõlgenduslik, naturalistlik lähenemine maailmale. See tähendab, et kvalitatiivsetes uuringutes uuritakse nähtusi nende loomulikus keskkonnas ning püütakse ilminguid mõtestada või tõlgendada nende tähenduste kaudu, mida inimesed neile annavad. (Denzin & Lincoln 2000: 3, Laherand 2008 kaudu)

Kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete uurimismeetodite eesmärkide võrdlus (Laherand 2008: 21)

	Kvalitatiivsed meetodid	Kvantitatiivsed meetodid
Eesmärk	Saada terviklikku empiirilist andmestikku, mis hõlmaks ka kvalitatiivseid ja detaile iseloomustavaid seiku	Saada võimalikult objektiivseid empiirilisi andmeid täpselt piiritletud objektide kohta

Kvalitatiivse uurimismeetodi iseloomustamiseks toob Triin Vihalemm järgmised tunnused:

- Andmekogumisel pole eelnevalt fikseeritud standardiseeritud tunnuseid küsimustiku vms näol, tähenduslikud, infot kandavad indikaatorid leitakse andmete analüüsil.
- Vastaja on aktiivses positsioonis - tal on võimalus oma kogemusi “oma sõnadega” kirjeldada.
- Info edastamise vahendeiks on tsitaadid kirjalikest v. suulistest tekstidest, ruumikasutus, visuaalid jms.

Kvalitatiivse meetodi eesmärgiks on vaadelda, millised sündmused, hoiakud, tegevusstrateegiad mõjutavad vaadeldavat fenomeni ja kuidas need mõjutegurid omavahel seotud on. (Vihalemm 2006)

Oma töös otsustasin ma ekspertintervjuu meetodi kasuks, sest see võimaldas kõige paremini saada kiiresti infot Prantsusmaa ühiskonnas Eestist valitseva pildi kohta. Ekspertintervjuu vastajateks on tavaliselt uuritava valdkonna asjatundjad või isikud, kes puutuvad kokku paljude informantidega. (Vihalemm 2006)

Ekspertiintervjuu puhul ei paku intervjuueeritavad uurijale huvi mitte niivõrd (terviklike) inimestena, kui niivõrd ekspertidena teatud valdkonnas. Nad on uuringusse kaasatud kui teatud rühma esindajad. Potentsiaalselt olulise info ulatus on siin märksa piiratum kui teiste intervjuu tüüpide puhul. Seega on intervjuu skeemil siin palju suurem suunav funktsioon: see aitab välistada ebaproduktiivseid teemasid. (Laherand 2008: 199)

Oma uurimuses küsitlesin ma 2001-2004. aastal Prantsusmaal Eesti suursaadikuna töötanud A. Talvikut, Sorbonne'i ülikooli lõpetanud meedia ja avaliku elu tegelast I. Raagi, ning prantslasest estofiili A. Chalvini, kes palju Eesti kirjandusklassikat prantsuse keelde on tõlkinud.

3. Kontentanalüüsi tulemused

Aastast 1996 leidsin Le Monde netilehekülje www.lemonde.fr tasulist otsingumootorit kasutades kokku 51 artiklit, kus esines sõna „Estonie“ (Eesti). Aastakäigus 2001 esines otsingusõna 52 artiklis. 2006. aastal võib aga märgata Eesti mainimise suurt tõusu – sõna esines kogunisti 82 artiklis.

Kuid otsingusõna esinemine artiklis ei tähendanud minu jaoks veel, et antud artikkel automaatselt valimisse läheb. Nimelt oli mul seatud kriteerium, et artiklis esineks sõna „estonie“ vähemalt kaks korda. Aimasin, et tegelikult suur osa neist artiklitest mainib Eestit vaid korra enamasti loetelus teiste riikidega. See arvamus osutus tõseks. Nimelt jäi aastast 1996 peale kitsendava filtri rakendamist valimisse vaid 12 artiklit ning aastast 2001 valimisse 14 artiklit. Aastal 2006 jäi valimisse suurem arv artikleid – kokku 21 ühikut. Seega kolme aastakäigu peale kokku moodustus minu uurimuse kontentanalüüsi töömaterjaliks 47 artiklit.

Sõna „Estonie“ esinemine pealkirjas oleks vähendanud saadud artiklite arvu, igal aastal ligikaudu vaid 6-7 artiklit – suurus millega ma oma uurimust läbi viia ei oleks saanud. Samuti

on ainult pealkirja järgi artikleid valides tegemist ebatäpse meetodiga, kuna mitmetes artiklites räägitakse Eestist ilma et pealkiri sellele vähemalgi moel viitaks. Eesti on seostatav erinevate teemadega – Baltimaad, Soome –Ugri rahvad, NATO, EL riigid, IT-areng, muusika, sport. Seetõttu oli vajalik panna sõna „estonie“ kogu teksti sisu otsingusse ning sel viisil saadud kogumist lugemise teel välja sõeluda, millistes Eestist põhjalikumalt juttu on.

Vaadeldes vähest valimi arvu võib tekkida mulje, et Eestist kirjutatakse Prantsuse meedias väga harva. Oma kogemuse põhjal võin kinnitada, et võrreldes tabloididega kirjutab kvaliteetajaleht Le Monde Eestist tõepoolest vähem ja neutraalsemalt. Mitmed kollased ajalehed mainivad oma lehekülgedel Eestit sagedamini. Mina soovisin oma töö esimeses osas uurida, millist representatsiooni Eestist pakub riigi loetavaim kvaliteetajaleht.

3.1. Artiklite hulk

Kolme vaadeldud perioodi peale kokku oli artikleid, milles esines sõna „Estonie“ ehk Eesti vähemalt kaks korda, 47 tükki. Nendest 12 artiklit esines 1996a. aastakäigus, 14 artiklit 2001a. aastakäigus ning 21 artiklit 2006a. aastakäigus

3.2. Ilmumise kuupäev

Kuu/ Aasta	1996	2001	2006	Koond	%
Jaan	1	0	0	1	2,1%
Veeb	2	1	2	5	10,6%
Märts	0	0	4	4	8,5%
Aprill	1	2	2	5	10,6%
mai	4	3	4	11	23,4%
Juun	0	2	0	2	4,3%
Juuli	0	1	1	2	4,3%
Aug	1	3	0	4	8,5%
Sept	1	0	4	5	10,6%
Okt	2	0	0	2	4,3%
Nov	0	2	2	4	8,5%
Dets	0	0	2	2	4,3%

Protsentuaalselt on enam lugusid Eesti kohta kolme aasta kohta kokku ilmunud mais (23,4% lugudest), seejärel veebruaris, aprillis ja septembris (10,6%) Samas on näha, et jaanuaris ja detsembris on Eesti kohta lugude ilmumine väga vähene. Sama madal on lugude ilmumissagedus ka juunis juulis ja oktoobris. Siin on tegemist pigem rahvusvahelisel areenil meedia tähelepanu koondanud sündmuste ajastusega kui mõne aastaajast tingitud trendiga.

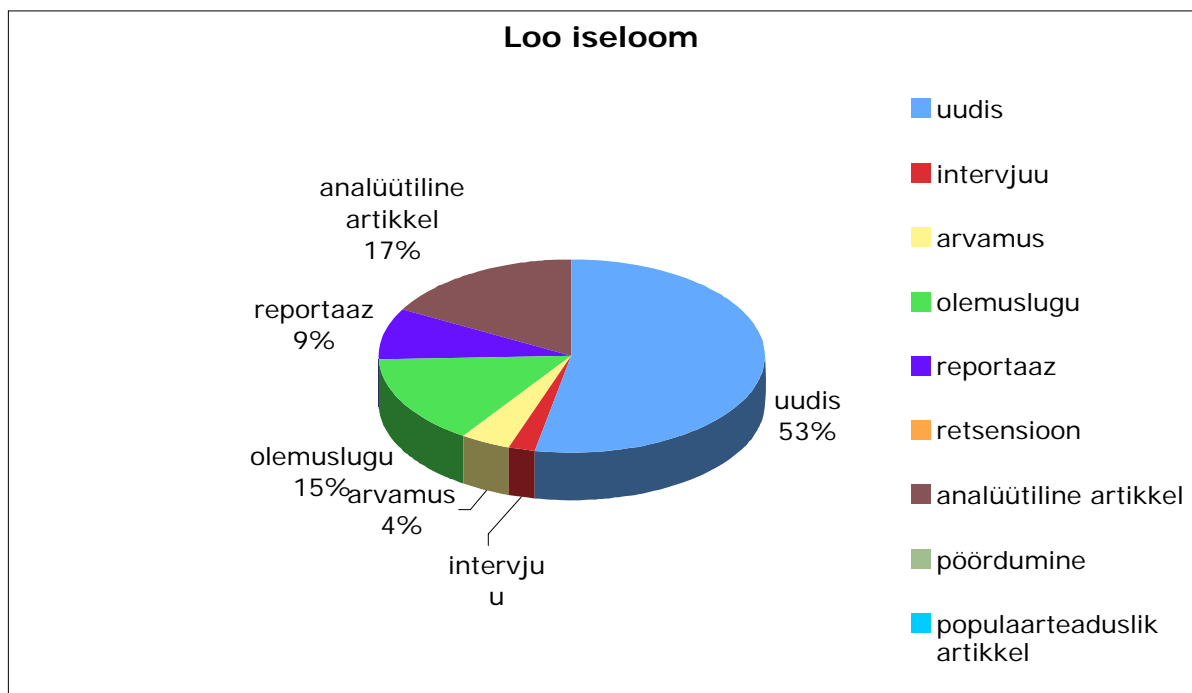
3.3 Autori nimi

Esimese perioodi lugude autorite hulgas oli esimesest rohkem Alain Debove. Teise perioodi, 2001a. artiklite autorite seas esinesid mõlemad kaks korda Frederic Potet ja Jan Krauze. 2006a. kõige enam Eestit kajastanud autoriks oli aga selgelt Olivier Truc.

Kõigil kolmel perioodil oli valimis artikleid, millel autor puudus – sellistel juhtudel oli tegemist uudisteagentuuride poolt vahendatud uudistega.

3.4 Loo žanr

Aasta	1996	2001	2006	Koond
Uudis	7	8	10	25
Intervjuu	0	0	1	1
Arvamus	0	1	1	2
Olemuslugu	1	3	3	7
Reportaaz	2	0	2	4
Retsensioon	0	0	0	0
analüütiline artikkel	2	2	4	8
Pöördumine	0	0	0	0
Populaarteaduslik artikkel	0	0	0	0
Kokku	12	14	21	47

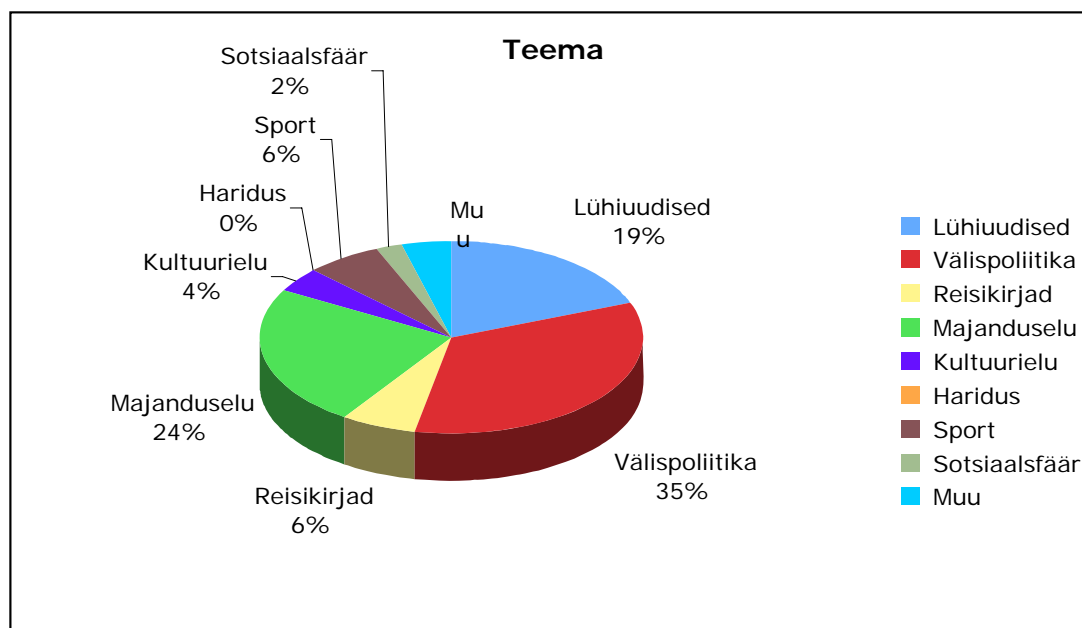

Loo iseloomu alla kuulus minu uurimuses 9 kategooriat: uudis, intervjuu, arvamus, olemuslugu, reportaaz, arvustus, analüütiline artikkel, pöördumine, populaarteaduslik artikkel. Lugude žanreid vaadeldes on näha, et kõige enam avaldati Eestist kolme aasta jooksul uudislugusid. Koguni 53 % lugudest olid uudised. Teine kasutatud žanr oli Eestist kirjutamisel analüütiline artikkel, siis olemuslugu ning alles seejärel reportaaz. Arvamusi ja intervjuusid oli väga vähe ning retsensioone, populaarteaduslikke artikleid või pöördumisi ei esinenud Eesti temaga üldse. Tulemused on põhjendatud – kauge ja vähetähtsa riigi puhul ei

saagi oodata meedias palju intervjuusid või reportaazhe kohapeal. Enamik Eestit mainivad artiklid olid uudised, tihtipeale lühemat sorti uudisnupud.

3.5 Teema

Aasta	1996	2001	2006	Koond
Lühiuudised	3	3	3	9
Välispoliitika	4	2	10	16
Reisikirjad	3	0	0	3
Majanduselu	1	4	6	11
Kultuurielu	0	2	0	2
Haridus	0	0	0	0
Sport	1	2	0	3
Sotsiaalsfäär	0	0	1	1
Muu	0	1	1	2
Kokku	12	14	21	47

Teemade all oli samuti 9 kategooriat: lühiuudised, välispoliitika, reisikirjad, majanduselu, kultuurielu, haridus, sport, sotsiaalsfäär ja muu.

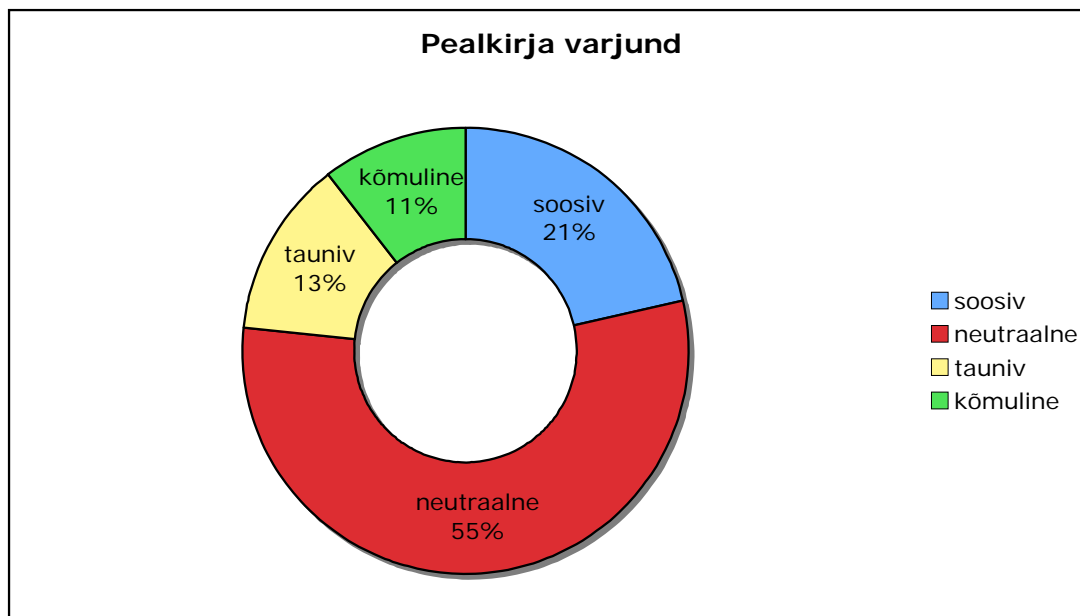
Kõige enam räägiti Eestist välispoliitika teemade all, mis oli ka etteaimatav, kuna Eesti kuulub Prantsusmaa jaoks pigem välispoliitika sfääri teemaks. Koguni 35% Eestist kirjutatud artiklitest kuulusid välispoliitika valdkonda. Teisena esines Eesti enam majandusteemaliste artiklite sees 24% tulemusega. Seejärel kirjutati Eestist 19% ulatuses lühiuudiste all, 6%

spordi vallas, 4% kultuurielu teemade ringis ning 2% sotsiaalsfääri küsimusi käsitlevas rubriigis. Eriti rohkelt esines välispoliitika teemalisi Eestit käsitlevaid artikleid (10 tk) 2006. aastal.

3.6 Pealkirja emotsionaalne varjund

Aasta	1996	2001	2006	Koond
Soosiv	4	3	3	10
Neutraalne	3	11	12	26
Tauniv	4	0	2	6
Kõmuline	1	0	4	5
Kokku	12	14	21	47

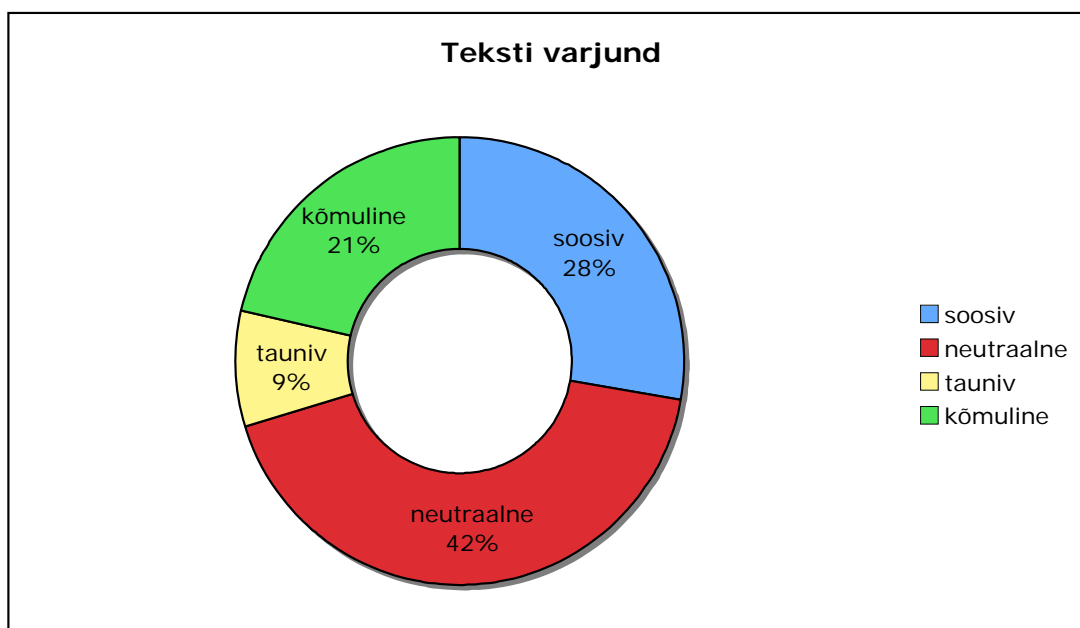
Ajalehe Le Monde puhul on suhteliselt raske pealkirjast emotsionaalset varjundit leida, kuna väljaande põhimõtete kohaselt väljendatakse võimalukult vähe suhtumist ning enam objektiivseid fakte.

Sellegi poolest mõningaid suhtumuslikke varjundeid oli märgata, need jagunesid positiivne/soosiv; neutraalne; negatiivne/tauniv; kõmuline/dramaatiline.

Kõige enam oli neutraalse pealkirjaga artikleid – 55% koguarvust. Soosiva pealkirjaga oli 21% artiklitest, taunivaid 13% ning kõmulisi või dramaatilise tooniga pealkirju 11%. Selline tulemus on hästi sobituv ajalehe Le Monde stiiliga, kus kõmulisi pealkirju välditakse ning kõiki teemasid võimalikult neutraalse pealkirja all esitatakse.

3.7 Kogu teksti emotsionaalne varjund

Aasta	1996	2001	2006	Koond
Soosiv	5	4	4	13
Neutraalne	3	8	9	20
Tauniv	2	1	1	4
Kõmuline	2	1	7	10
Kokku	12	14	21	47

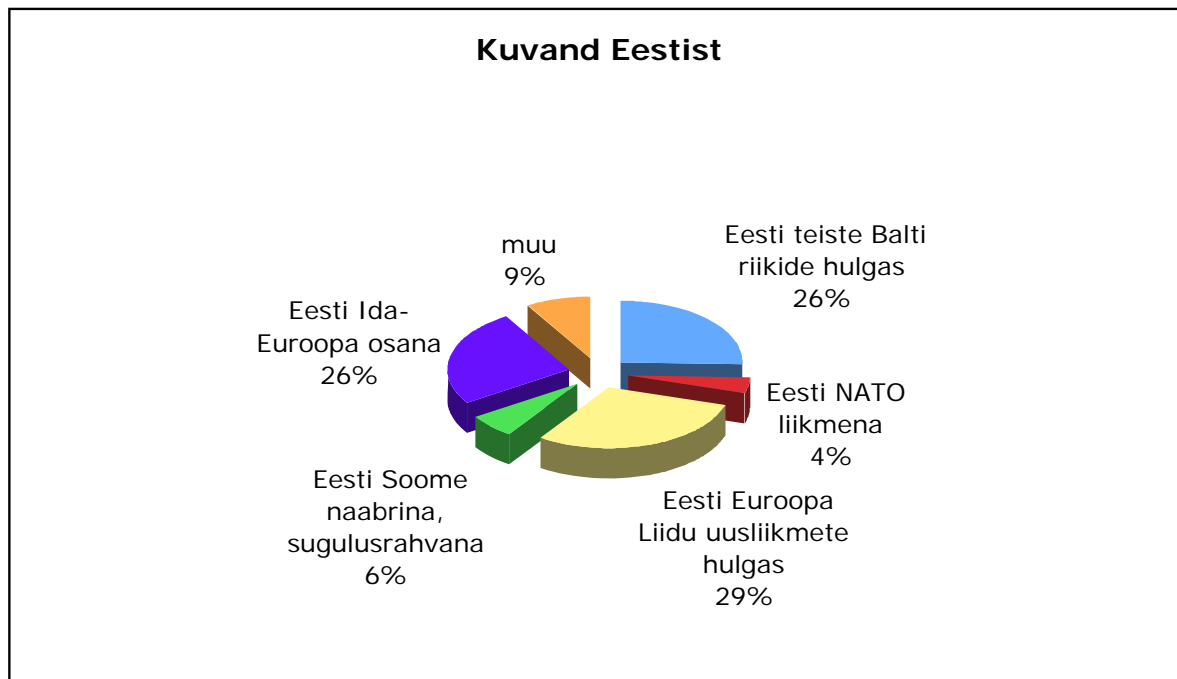

Tekstis varjundeid leida oli mõnevõrra lihtsam kui pealkirjas. Ka ajakirjaniku kirjutusstiil reedab nii mõndagi, samuti tema rõhuasetus. Seetõttu oli tekstisiseselt kergem varjundeid märgata kui pealkirjas. Seetõttu ehk kujunes ka välja tulemus, et teksti varjundi poolest oli neutraalseid lugusid veidi vähem, kokku 42% kogu artiklite hulgast. Soosiva varjundiga lugusid oli 28%, kõmulisi 21% ning taunivaid 9%.

3.8 Kuvand Eestist poliitilis-geograafilises plaanis

Aasta	1996	2001	2006	Koond
Eesti teiste Balti riikide hulgas	5	3	4	12
Eesti NATO tulevase liikmena	2	0	0	2
Eesti Euroopa Liidu uusliikmete hulgas	0	7	7	14

Eesti Soome naabrina, sugulusrahvana (Põhjamaana)	1	2	0	3
Eesti Ida- Euroopa osana	2	1	9	12
Muu	2	1	1	4
Kokku	12	14	21	47

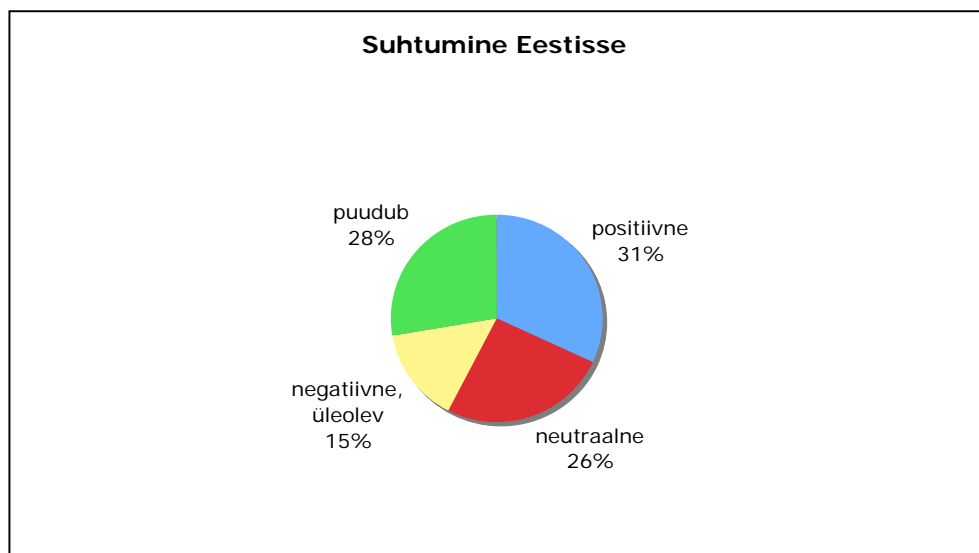
Eeldasin oma hüpoteesides, et Eestit kujutatakse valdavalt Baltimaana ning Ida Euroopa vaese riigina. Kindlasti uskusin sellise stereotüübi valitsemist esimese perioodi artiklite seas. Eeldasin, et tulles olevikule lähemale, see suhtumine nõrgeneb.

Kõige enam (29% lugudest) kujutati Eestit hoopis Euroopa Liidu uusliikmena või peatse uusliikmena (piisas kui räägiti EL-i kuulumisest ka tulevikus).

Teiseks kujutati Eestit kõige enam nii Balti riikide hulgas kui Ida-Euroopa osana, mõlemat kuvandit esines 26% lugudes. Vähem oli märgata Eesti kujutamist Soome naaberriigina (6% lugudes) ja NATO liikmena (4% lugudes). Kategooria „muu“ alla langes 9% lugudest – sinna alla jäid ka lood, millest ma kuvandit välja lugeda ei osanud või tundus mulle, et seda seal ei leidunud.

3.9 Suhtumine Eestisse

Aasta	1996	2001	2006	Koond
Positiivne	4	5	4	13
Neutraalne	5	0	9	14
Negatiivne/üleolev	3	1	3	7
Puudub	0	8	5	13
Kokku	12	14	21	47

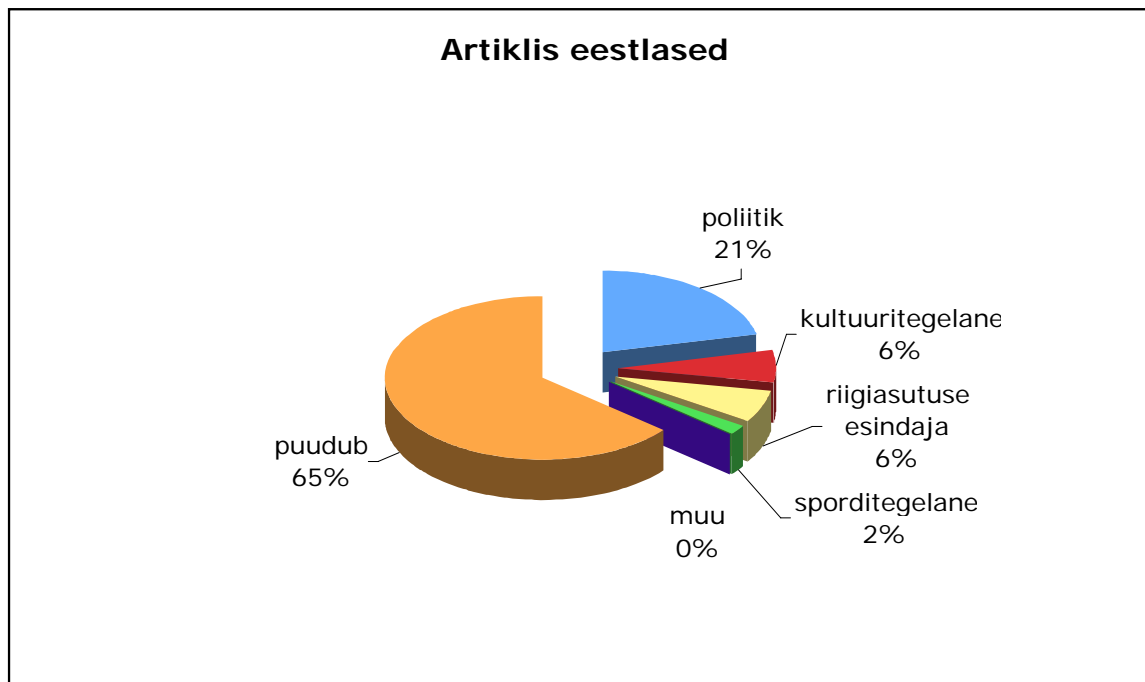

Vaadeldes lugudes valitsevat suhtumist Eestisse, selgus, et 31% lugudest on oma suhtumiselt positiivsed. Minu jaoks oli see üllatuslik. Arvasin, et enam esineb Eestisse negatiivset või üleolevat suhtumist, kui vaid 15% artiklites võis seda täheldada. Võttes arvesse Le Monde'i üldist neutraalset hoiakut, ei ole tegelikult imestada, et kohuni 26% artiklites oli suhtumine Eestisse neutraalne. Samas oli minu jaoks ka huvitav, et Eestist kõnelevate lugude puhul koguni 28% ulatuses puudus suhtumise avaldus. Viimased kaks tendentsi on kindlasti seotud uuritava väljaande üldiste tööpõhimõtetega – jääda võimalikult neutraalseks, objektiivseks ja faktipõhiseks. Kui vaadata värvilist diagrammi näeme, et tegelikult on kategooriate jaotuvus suhteliselt tasavägine, ainukesena eraldub madalama protsentuaalsusega kategooria negatiivne suhtumine.

3.10 Artiklis esinevad eestlased

Aasta	1996	2001	2006	Koond
Poliitik	2	1	7	10
Kultuuritegelane	0	3	0	3
Riigiasutuse esindaja	1	0	2	3
Sporditegelane	1	0	0	1

Muu	0	0	0	0
Puudub	8	10	12	30
Kokku	12	14	21	47

Kodeerimise tulemusena selgus, et kõigi kolme perioodi puhul suures osas artiklites puudus eestlasest kõneisik või tegelane. 1996a. perioodil puudus eestlasest tegelane 8 artiklist. 2001aastal puudus eestlane 10 artiklis. 2006.aastal ei esinenud eestlast 12 artiklis. Kokku ei esinenud artiklis eestlast 65% artiklites.

Kolme aasta peale kokku kõige enam esines eestlastest artiklites poliitikuid – 21% , teise ja kolmandana kultuuritegelasi ning riigiasutuse esindajaid ning neljandana sportlasi. Ühegi teise valdkonna eestlasi artiklites ei esinenduki, nii jäi kategooria „Muu“ igas perioodis tühjaks. Huvitav tähelepanek on see, et 2006a. artiklites esines poliitikuid eriti sagdasti – koguni 7 korral 21-st artiklist. Võrdluseks võib tuua näiteks 2001aasta, mil poliitikuid esines vaid 1 artiklis ning 1996.aastal 2 artiklis.

Kokkuvõte

Artiklite hulk vaadeldud perioodidel oli väike - kokku 47 ühikut, Le Monde kirjutab Eestist harva ja põgusalt, pikemaid analüüsivaid artikleid oli vähe (17%). Kümne aastase aja jooksul võis näha Eesti kajastamise kasvu, kui 1996 aastal ilmus kirjutas Le Monde Eestist 51 artiklis (peale lisafiltrit 12 artiklit), siis 2006.aastal oli Eestit käsitlevaid lugusid 82 (peale lisafiltrit 21). Siin mängib kindlasti rolli Eesti ühinemine nii NATO kui Euroopa Liiduga, seoses nende kahe teemaga hakkas trükimeedia Eestit rohkem tähele panema ja mainima.

Ajalehe Le Monde artiklite analüüsis tuli välja tendents, et kõige enam esines artiklites eestlasi poliitikute näol (21%). Selline tulemus on põhjendatav asjaoluga, et enamik Eestit mainivad artikleid on uudised (53%). Vaadates teemade alla jagunemist on näha, et välispoliitika ja lühiuudised koos majandusuudistega hõlmasid kokku 78% valimist. Et suur osa artikleid kuulusid uudiste kategooriasse, siis oli ka enamikes artiklites teksti emotsionaalne varjund neutraalne, samuti olid neutraalsed veidi enam kui poolte artiklite pealkirjad. Laias laastus võib öelda, et kõige enam mainiti Eestit tavalistes välispoliitilistes uudistes. Ma mõtlen siin all selliseid uudiseid, mis on tavaliselt faktilised, selged ja kuivad. Artiklites kujutati Eestit kas EL-i liikmena (29%) või Baltimaana (26%) või Ida-Euroopa (26%) osana. Et Eesti on Prantsusmaa jaoks kaugel ja vähemoluline riik, siis 65% artiklites ei mainitud mõnda eestlasest isikut üldse. See näitab, et suhtumine on impersonaalne, uudised ja artiklid on üldised ja detailivaesed. Reportaaze oli kolme aasta peale kokku neli ja intervjuusid oli ainult üks. Järeldan, et Eesti ei ole lihtsalt niivõrd oluline, et seda mõne isiku kaudu Prantsusmaa meedias tutvustada ja edasi anda.

Seetõttu jäi ka kirjutamisstiil lakooniliseks ja ei heitnud dramaatilisi või kõmulisi varjundeid teadetele Eesti kohta.

Mis mind üllatas, oli kultuuriteemaliste artiklite vähesus, oleksin arvanud, et näiteks Eesti muusika suurnimed rahvusvahelisel tasandil saavad suurema meediakajastuse osaliseks. Kultuurielu käsitlevates artiklites kajastati Eestit kolme aasta peale kokku vaid kahel korral.

Hämmastas ka turismiteemaliste artiklite vähesus Eesti kohta. Ilmselt on siin tegemist pigem Le Monde'i formaadi omapäraga, sest intervjueeritavad oskasid küll meenutada, et aeg-ajalt oli meedias Eestit reisisihtkohana tutvustavaid artikleid.

4. Ekspertintervjuude põhitulemused

Bakalaureusetöö teoreetilises pooles keskendusin kirjalikele infoallikatele Prantsuse-Eesti suhetest, seejärel analüüsisin üleriigilise päevalehe Le Monde nägemust Eestist. Kumbki neist meetodeist aga ei anna nii vahetut ja värvikat ettekujutust Eesti pildist Prantsuse ühiskonnas kui silmast-silma vestlused seal ühiskonnas elanud inimestega.

Seega viisin uurimuse täiendamiseks ja Eesti pildist parema ettekujutuse saamiseks läbi intervjuud nelja Eesti- Prantsuse asjatundjaga. Valisin intervjuudeks isiku, kes ühel või teisel viisil on oma professionaalses elus mõlema riigiga tihedalt seotud. Algselt potentsiaalsete intervjuueeritavate hulka kuulusid ka Eva Toulouze ja Sigrid Kristenprun, kuid kumbki neist ei saanud ajanappusel kahjuks mu küsimustele vastata.

Minuga kohtumiseks aega leidnud intervjuueeritavad olid:

Hr Andrus Talvik, Eesti suursaadik Prantsusmaal aastatel 2001-2004; Hr Ilmar Raag, Pariisi Sorbonne III Ülikooli lõpetanud rezhisöör, ajakirjanik ja ühiskonnategelane; Hr Antoine Chalvin, tõlkija ja estofiil, kes mitmeid Eesti kirjanduse suurteoseid prantsuse keelde tõlkinud (sh Eesti rahvuseepos Kalevipoeg); endine Le Monde'i korrespondent Põhja-Euroopas ja alates 2007a. jaanuarist Le Figaro ja L'Express korrespondent Põhja- Euroopas ja Baltimaades Hr. Antoine Jacob.

Kõigi nelja intervjuueeritavaga oli äärmiselt huvitav vestelda, ning igapäevane nägemus Eesti pildist oli veidi erinev, kuid joonistusid välja ka selged ühised tunnused.

Esimesed kaks intervjuud viisin läbi kohvikus Bonaparte ja kolmanda kohvikus Kehrwieder Tallinnas kevadel 2008, viimase – neljanda intervjuu jaoks sain kontakti oma retsensendi Katri Aivare käest ning viisin intervjuu läbi Skype'i vahendusel.

Intervjuudele eelnevalt koostas intervjuu kava ja tegin prooviintervjuu oma tuttava Prantsusmaal elanud eestlase peal. Intervjuu kava on paigutatud käesoleva töö lõppu Lisa 1 alla. Ekspertintervjuude transkriptsioonid järgnevad Lisas 2.

Tehtud intervjuude kaudu püüdsin leida küsimust eelnevalt töö esiosas väljatoodud uurimisküsimustele.

Eesti pilt Prantsuse ühikonnas

Kõik neli intervjueeritavat rääkisid, et erinevus Eesti pildis 15 aastat tagasi ja täna on märgatav. Ajakirjanik Antoine Jacob kirjeldas erinevust järgnevalt: „*No ma mäletan et 1990. date alguses oli Le Monde'is oli Eesti seotud pigem Venemaaga. Küsimuseks oli nende väiksets riikide olemasolu, kas nad suudavad iseseisvalt hakkama saada. Artiklid puudutasid ka majanduslikke ja sotsiaalseid raskusi neis riikides: inflatsioon, oma raha, töötus jt sellised probleemid. Sel hetkel oli Eestil juba teistest Balti maadest veidi dünaamilisem kujutis. Kirjutati krooni õnnestunud tulekust, ja majanduslikult julgetest sammudest mis valitsus tol ajal vastu võttis. Palju rõhutati ka valitsusliikmete noorust, näiteks noor peaminister Mart Laar ja tema reformid olid kõneaineks meedias. Kirjutati samas valitsusjuhtide noorusest kuid ka võimekusest ja suurest tahtest ühiskondlikku seisundit parandada. See oli peamine tonaalsus tol ajal.*“

Endine Eesti suursaadik Andres Talvik ütles, et võrreldes 1993-94 aastal valitsenud suhtumist 2002. aasta olukorraga Pariisis, oli ametlike ringkondade suhtumine nagu öö ja päev: „*Sellepärast, et 93. aasta oktoobris olime me siuksed imelikud tulnukad, kelle kohta ei olnud veel sellist täpset seisukohta kujundatud. Ja kellest ei olnud ka teada kui kauaks nad siia üldse tulid. Selle üheks kõnekaks ilminguks oli see, kui meie arvates oli Eesti taasiseseisvumine juba pikk - pikk ajalugu, juba 2 aastat möödus. Siis Prantsuse pankade andmebaasis asus Eesti veel USSR-i riikide kataloogis ja jäi sinna veel aastaks paariks, ehkki me katkestasime, aga nemad leidsid, et mis siis sellest.*“

Rezhisöör Ilmar Raag, kes Pariisi ülikooliõpinguid tegi, kirjeldas oma kogemustest, et 15 aastat tagasi asetus Eesti Nõukogude Liidu lagunemise kontaksti, kus endistel liiduriikidel vahet ei tehtud. Eesti ettekujutamiseks kasutati seega ühiskonnas levinud stereotüüpe: „*Mingis mõttes oli ta siis teistsugune variatsioon teemaga „õnnetud aafriklased“ nii-öelda ida suunas[...] Mulle tundus, et Prantsusmaa üldine hoiak oli ära määratud sellega, et Prantsusmaa on „pays d'accueil“ (e.k „vastuvõtjamaa“, autori märkus) – alati on sellele viidatud ja noori demokraatiaid toetatud.*“

Estofiil ja tõlkija Antoine Chalvin leidis samuti, et erinevus kahe ajajärgu vahel oli suur. Tema arvates ei teadnud 90. date keskel enamik prantslasi Eestit üldse. „*Esiteks juba me*

ajasime segi Balti riikide nimed, kuulsin mitmeid kordi isiklikult, kuidas Eestit kutsuti "Lestonie" (tõlkes ligikaudu idariik – l'est on ida pr keeles, autori märkus) ja aeti sassi "Lettonie"-ga (Läti). Ja samuti oli pealinnadega, need polnud üldse tuntud, Eesti pealinnaks arvati olevat Riia ja vastupidi, Läti pealinn Tallinn.. geograafia ei olnud üldse tuntud. Lisaks ei teadnud me, mis järjekorras kolm balti riiki asetsevad. Lisaks olid sellised levinud eksiarvamused, et eesti keel on vene keelega sarnane keel näiteks.. See on huvitav, sest nüüd kohtab selliseid eksiarvamusi märksa vähem.

Antoine Jacob rõhutas ka Eesti kohta kirjutamise kasvu trükimeedias : „Jah, kindlasti. Ilma probleemita. Kümme aastat tagasi pidi võitlema et saada luba Eesti kohta artiklit kirjutada, nüüd on Eesti jälgimine meedias juba palju regulaarsem. Eesti on küll kaotanud väheke oma eripärasest seoses ühinemisega Euroopa Liiduga. Kuid Eesti pilt on kindlasti Prantsusmaal viimase 10 aasta jooksul selginenud.“

Mõned intervjueritavad mainisid, et 90.-date alguses oli nii ühiskonnas kui meedias tunda ülalt alla vaatamist Eesti suhtes, kuid tänaseks on see vähenenud ja pilt teine. Kõik vastajad oskasid tuua värvikaid näiteid sellest, kuidas Eestit aeti segamini Hispaaniaga nimede sarnasuse tõttu (pr .keeles Estonie ja Espagne), või arvati et Eestimaa ja Baskimaa kuuluvad samasse rahvusgruppi, kuna mõlemad on prantslaste jaoks võõrad ja kauged. Selge näite stereotüüpsusest suhtumisest tõi Andres Talvik, kui ta kirjeldas ühte tutvumisõhtut , kus peale ettekandeid järgnes vabas vormis vestlus: „Üks daam pillas mitte isegi pahatahtlikult, aga justkui enesestmõistetavalt, et jumal see (eesti keel) on ju nii barbaarne keel!“ Ka Ilmar Raag täheldas, et Prantsuse ühiskonnas oli 90- date teisel poolel tunda kriitilisi ja üleolevaid noote. Tema arvates oli tunda suhtumist, et mida nemad (eestlased) ka teavad ,või mida nad üldse saavad maailma asjadest teada. Samas iseloomustas ta sealsete inimeste suhtumist kui ignorantset uudishimu: “Et tegelikult ei teata midagi, aga kindlasti olete te väikesed ja vahvad ja palju kannatanud“. Kõik vastajad rääkisid ka Baltimaade pealinnade segiajamisest prantslaste seas.

2000.-date alguses oli intervjueritavate sõnul suhtumine juba nii meedias kui ühiskonnas hoopis teine. Kõik leidsid, et Eesti pilt on liikunud paremuse suunas, muutunud selgemaks ja realistlikumaks. Tänapäevaks on vastajate arvates vähemaks jäänud eksiarvamusi ja stereotüüpe Eesti suhtes.

Esimest korda märkas Andres Talvik muutust suhtumises ja kasvu huvis Eesti vastu 2000-date alguses, kui Eesti hakkas ilmuma areenile kui tulevane EL riik: „*Aga ühtäkki Prantsusmaa tõdes, et suurde liitu on ilmumas mingisugune uus riik. Ja oli vaja teada, kes need sellised on, mida nad endast kujutavad., mida nad tahavad, mida nad mõtlevad. Ja muide ka mida nad söövad – see oli tavaliselt kui mitte teine, siis kolmas küsimus. Jah.. “la bouffe, faut de la bouffe!” (e.k. “süüa, andke süüa!” , autori märkus) See on ju.. jah huvi oli suur, aga muidugi teadmised-mõnes kohas täiesti olematud.. “*

Ilmar Raag tõi välja olulise muudatuse viimase 10-15 aasta jooksul prantslaste tunnetuslikus geograafias ehk sotsiaalses ruumis: “*Aga ma arvan, et praegu, et kui esimesel minu Prantsusmaal oldud aja jooksul (1992-1996) tuli Eestit seletada Venemaast lähtuvalt, siis praegu sellises tunnetuslikus geograafias on Eesti asunud kuskile Poola ja Soome vahele “.* Lisaks toob ta välja ka huvitava tähelepaneku, et see kuidas prantslased suhtuvad teise riikidesse, on seotud ka sellega, kuidas nad suhtuvad oma presidenti ja mis hoiaku president selle riigi suhtes võtab.

Antoine Jacob osutas sellele, et täna nähakse Eestit pigem Euroopa Liidu riigina: „*Ma arvan et täna on see (Eesti) Euroopa Liidu uus riik, kuid 10 – 15 aastat tagasi oli see eelkõige endine NL maa. Eesti oli samas ka Baltimaade osa, sets Baltimaid nähtigi seotuna endise NL-ga. Aga nüüdseks on see hoiak kadunud, prantsuse meedial oli ka aeg sellest streotüübist lahti saada, ja vaadata tänasele tegelikkusele silma.“*

Antoine Chalvin rääkis oma kogemusest, kuidas esialgu kui ta Eestisse elama tuli 1990.aastal, olid ta sõbrad ja tuttavad prantslased väga üllatunud, küsides, miks ta läheb elama endisesse NL riiki, et elu on seal raske ja poed on tühjad. Tänapäevaks aga ei leia keegi ta tutvusringkonnas selles midagi niiväga erilist, kuna Eesti ei ole enam nii erinev teistest Euroopa maadest ja siia on tulnud elama palju prantslasi.

Seega eelnevalt esitatud uurimishüpoteesidest leidis kinnitust väide, et 10- 15 aastat tagasi nähti Eestit Prantsuse ühiskonnas kui kauget, väikest ja vaest postsovietlikku riiki. Samas ei leidnud erilist tõestust minu väite osa, et Eestit nähakse kui suure kuritegevuse ja HIV levikuga riiki. Neid teemasid ükski vastanu Eesti pildi kirjeldamisel Prantsuse ühiskonnas ei maininud, kuid Antoine Chalvinile meenus, et ta oli lugenud mõningaid artikleid Prantsuse

pressis HIV-leviku teemal: „*Ainuke negatiivne fenomen, mida 2004.aastal esile tõsteti, oli AIDSi nakatunute ja HIV kandjate kõrge arv Eestis, mis siiani on üks Euroopa kõrgemaid.*“

Eesti pilt Prantsuse meedias

Hüpotees, et teadmised Eesti kohta on Prantsuse ühiskonnas viimase 10-15 aasta jooksul tänu meedia poolsele tihedamale ja täpsemale Eesti kajastamisele paranenud, leidis intervjuude vastustes mõningast tõestust. Keegi vastanutest küll ei maininud, et teadmised ainuüksi meedia kaudu paranenud on, kuid suurt rolli Eesti kohta info levitamises arvasid nad meedial olevat küll. Antoine Chalvin tõi näiteks, et 10-15 aastat tagasi heitis Prantsuse meedia eestlastele ette suhtumist venekeelsesse vähemuselanikkonda, kuid nüüd on see temaatika tublisti vaibunud.

Ilmar Raag arvas, et meedial on kindlasti Eesti pildi kujundamisel Prantsusmaal kandev roll: „*Esiteks on ta piisavalt kaugel, reaalselt mingeid sidemeid on väga vähe[...]. Ühest küljest on siis need uudised, mis päralt jõuavad, need peavad midagi erilist või teistmoodi olema[...]. Kes on keskmiselt rohkem haritud, need teavad kindlasti eestlaste- venelaste konflikti ja IT arengut. Aga sellega see asi piirdub, sest need on need, mis on meediast läbi käinud. Kõige lõpuks on küsimus selles, palju on Eesti meedias ja palju ei ole. See määrab selle põhiimidzi kuna isiklike kontakte on suhteliselt vähe.*“

Meedia tähtsust pildi loomisel rõhutab ka Antoine Chalvin: „*Meedia on loomulikult väga tähtsas rollis Eesti pildi loomises, sest, mis muu võimalus on inimestel Eestist kuulda. Teine võimalus on isiklik kogemus, ja noh loomulikult turistide siia tuleb Prantsusmaalt..järjest rohkem ja kes teavad, aga pildi loomisel omab võtmerolli siiski meedia. Sest Prantsusmaal ju koolis ei õpita Eesti kohta midagi.*“

Andres Talvik tõi Prantsuse meedias oleva Eesti pildi illustreerimiseks sellise näite: „*...mitte just päris nagu Libérationi esilehel olev pilt kuskilt 1994.aasta kevadest, kus oli suur ümmargune laud, ühes ääres kolm väikest hiirt murumütsidega ja teises servas suur loom. Päris niisugune just ei ole...*“ Antud näide paljastab teravalt, kuidas Prantsuse meedia meid 90-datel kujutas. Eesti oli Prantsusmaa jaoks väike tundmatu hiir koos kahe teise talupojakultuuri esindava närilisega.

Võttes arvesse Eesti kaugust ja väiksust Prantsusmaa jaoks, on loomulik stereotüüpide ja ka eksiarvamuste teke ühiskonnas ning nende lähteaks on enamasti meedia. Vaadeldud perioodi alguses arvasin Eestit kujutatavat kui vaest mahajäänud endist postsovieti riiki.

Andres Talvik meenutas, kuidas 2000.aastal liitumisläbirääkimiste lõpusirge ajal avaldas Le Monde artikli, mis algas lühilausega ja äärmiselt dramaatiliselt: „*Nad tulevad. Neid on kümme. Ja nad on vaesed.*“

Kui 2000.aastal grupeeriti meid veel vaeste uute liitujate hulka, siis tänast pilti Eestist iseloomustasid kõik vastanud selliste positiivsete märksõnadega nagu E-valitsus, infotehnoloogia areng, ilusa ja moodsa muusika riik, dünaamiline majandus, seotus ja pidevad lahkkelid Venemaaga. Antoine Jacobi arvates on põhilised Eestit kujutavad märksõnad täna prantsuse meedias ja seekaudu ka ühiskonnas dünaamilisus ja avatus majanduses, rahanduspoliitika eripära, IT areng ja E valitsus, küberkaitse. Negatiivsetest külgedest mainis ta pronksõduri probleemi ja vähemusrahvuse- ehk vene-eestlaste küsimust. Ta rääkis ka Eesti soovist olla lähedasem Põhjamaale kui Venemaale, mis paistab prantsuse meediasse välja, kuigi reaalsus on see, et Venemaa on Eesti kõrval ja sellest niisama lihtsalt mööda vaadata ei saa.

Ilmar Raag meenutas lugu sellest, kuidas nad rääkisid kolleegidega Prantsusmaal E-tuludeklaratsioonide täitmisest. Prantslased olid arvanud, et see on meil väga huvitav projekt, aga vaevalt, et see tööle hakkab, mille peale eestlased omakorda olid seletanud, et see on juba paar aastat meil töös. Prantslased olid seepeale veel edasi arutlenud, et ilmselt on see mingi pilootprojekt väikse osaga rahvast, kuigi Eestis täitsid tuludeklaratsioone sel ajal juba 70-80% elanikkonnast.

Antoine Chalvin tõi samas välja, et tänapäeval kirjutab meedia Eestist järjest vähem ja järjest spetsiifilisematel teemadel. Sama tendentsi kinnitas ka Hr Talvik, kes pakkus, et ehk oleme me nüüd presidendi unelma saavutanud ja muutunud igavaks Euroopa väikeriigiks.

Hüpoteeside osas väitsin, et täna nähakse Eestit kui kauget ja väikest, aga eduka majandusega ja IT vallas kõrgeltarenenud riiki. Need omadused leidsid kinnitust kõigi nelja intervjuueritava jutus. Nad mainisid mitmeid kordi kui palju hämmingut on prantslastele avaldanud Eesti majanduse ja IT edusammud. Need on kaks põhilist, mis vastustest enim silma paistsid. Ilmselt pakuvad need teemad Prantsuse meediale ja avalikkusele huvi just seetõttu, et

prantslaste jaoks on Eesti majandus ja infotehnoloogia väga erinevad. Prantslaste majandus on tublisti konservatiivsem kui Ameerika majandusmudelitest eeskujuna võtnud Eestil, samuti ei ole Prantsusmaa internetiseeritus väga tugeval tasemel. Prantsusmaa jäi oma arengus kinni Miniteli kasutamisesse, mis oli omal laadil Interneti eellane ning samas armastavad prantslased vankumatult oma paberdokumente ja ankeete.

Hinnates Eesti paiknemist prantslaste rahvusvahelises ruumis, leidsid vastajad, et Eesti paigutatakse kõige sagedamini Baltimaade hulka. Varasemalt oli sagedasem ka Venemaaga seostamine, kuid täna teatakse Eestit pigem kui uut EL ja NATO riiki. Üks vaevaliselt kaduv stereotüüp on see, et eesti keel on vene keelega sarnane. Teiseks arvatakse tihti, et Eesti kultuur ja ühiskond on väga sarnane Leedu ja Läti omadega.

„Ka ajakirjanduses, tihtipeale analüüsid kirjeldati just nimelt kolme Baltimaad kui eks-sovietid, sest nii oli lugejale kõige lihtsam paika panna, kus nad asuvad. Regionaalne määratlus „pays baltes“ (e.k. Baltimaad) on lugejale suhteliselt hästi teada,“ meenutas Andres Talvik ja rääkis, et tema viimase Prantsusmaal viibimise ajal mõned aastad tagasi osati Eestit geograafiliselt määrtaleda sageli ka Soome või siis Peterburi kaudu.

Antoine Chalvin kirjeldas, kuidas pikka aega oli Prantsusmaal arvamus, et Eesti on põhimõtteliselt sama, mis Läti ja Eesti- Soome sugulusest ei teadnud keegi midagi.

Ta arvab, et kümme aastat tagasi nähti Eestit kui muudatuste keskel olevat Ida-Euroopa riiki, kuid täna on Eesti selgelt kujutatud kui EL riik, samas avalikkuse jaoks ei ole ta mitte kunagi tõeliselt Põhjamaa või Skandinaavia riik olnud.

Antoine Jacob arvas samuti, et Eesti püüab küll olla Põhjamaade osa, kuid teda ei aktsepteerita veel sellena: *„Ma arvan, et me märkame meedias Eesti tahtmist olla selle maailma osa. Kuid tegelikkuses siiski on Eestis sotsiaalne kindlustatus kõvasti nõrgem Põhjamaadest, seega ei saa siin rääkida kuuluvusest nende Põhjamaa riikide hulka. Samuti on Vene läheduse faktor – Eesti ei ole siiski Põhjamaa ja seda veel niipea ei juhtu. Aga samas nähakse Eestit nüüd EL riigina, postsovietaalse maa stereotüüp hakkab kaduma.“*

Intervjuude põhjal said kinnitust mu hüpoteesid, et Eesti pannakse enamasti „ühete patta“ teiste Balti riikidega, et Eestit nähakse eelkõige Baltimaa või endise NL-riigina, kuid harvemini Põhjamaana. Ka iseloomustavad märksõnad olid hüpoteesides esitatutele vastavad – Eestit kujutati kui endist Nõukogude Liidu osa, mis on kiire majandusarenguga ja internetiseeritud E-riik ning väga vähesel määral seostati Eestit ka laia HIV- levikuga.

5. Eesti pilt Välisministeeriumi „Pilk peeglisse“ aastakäikude 2000 -2007 põhjal

Eesti Välisministeerium annab alates 1998. aastast välja kogumikku „Pilk peeglisse“ , mis peegeldab välismeedia arvamust Eesti kohta. Alates 2001.a. väljaandest on „Pilk peeglisse“ saadaval ka Välisministeeriumi kodulehel. Kasutasin töös Prantsuse meedias valitseva Eesti pildi paremaks mõistmiseks veebi kaudu konsulteeritavaid „Pilk peeglisse“ kogumikke aastatest 2001 – 2007 ning trükitud kujul kogumikku aastast 2000.

Iga aastakäigu „Pilk peeglisse“ väljaanne on jaotatud alateemadeks, toon välja põhilised teemad, millega seoses Prantsuse meedia Eestit viimase 7 aasta jooksul kajastas ja vaatlen, kuidas Eestit Välisministeeriumi kogumike põhjal hinnatuna kujutatakse.

NATO-ga ühinemine

NATO- ga liitumise teemat käsitleti vaadeldud aastate vältel põhjalikult. Näiteks edastas 2000. aastal Afp (Agence France Presse uudisteagentuur) NATO peasekretäri George Robertsoni ütluse: *„Eesti on tugev ja tõsiseltvõetav NATO täisliikme kandidaat. Ma tahan rõhutada asjaolu, et NATO uks on avatud ja jääb alati avatuks.“* (Afp, *Pilk peeglisse 2000:23*) Afp vahendab ka, et Robertsoni arvates on Eesti liitumise tegevusplaan MAP hea ja sisukas.

Samal aastal (2000) on prantsuse ajakirjas *Politique International* avaldatud koguni intervjuu Lennart Meriga, kus on välja toodud tema ütlus, et NATO ei ole golfiklubi, vaid rahvusvaheline ühendus, mis teab hästi, et riikidevaheline julgeolek on jagamatu.

Juba järgmisel aastal (2001) edastas Prantsuse pressiagentuur Afp Lennart Meri avalduse, kus ta ütleb, et kui Eesti saab astuda NATOsse, siis ei pea meie lapsed ja lapselapsed enam oma julgeoleku pärast muretsema ja saavad mõelda pigem oma matemaatika kodutööde peale. (Pilk peeglisse 2001)

2002.a. peegeldas Afp teateid Eesti liitumisläbirääkimistest NATO tippkohtumisest Prahast, kus tollane Eesti peaminister Siim Kallas rääkis, kuidas Eesti 11 aastat tagasi taasiseseisvudes

ei osanud uneski näha, et Eestist võiks kunagi saada NATO liige: *”Mulle meenus nõukogude aeg, nõukogude ideoloogia ja propaganda. Seetõttu on tore olla osa struktuurist, mis pakub kaitset nii Eestile kui ka tervele maailmale. [...] Kahtlemata on see Eestile väga oluline päev, kuna lõpuks ometi defineeritakse meie julgeolekukeskkond meie jaoks kõige positiivsemal viisil.”* (Pilk Peeglisse 2002: 83)

Kui vaadelda pressisuhet sellel teemal, siis tundub, et Eesti NATO- ja liitumist on edastatud heatahtliku ja veidi kaastundliku suhtumisega Eestisse. Kohati tundub, et ajakirjanikud vaatasid veidi Eesti peale ülalt alla, et aitame jah vaeseid väikseid riike, kuid samas oli artiklites näha ka palju kiidusõnu Eesti tubliduse ja liitumisvalmiduse kohta.

Eesti – Vene suhted

Eesti suhted Ida-naabri Venemaaga on Prantsuse meedias tihedalt esindatud. Suuremalt jaolt leidis see teema kajastamist tänu skandaalidele, mis kahe riigi vahel on toimunud: piirileping 2005.aastal, pronksõduri teisaldamine ja küberrünnakud 2007.aastal. Et Venemaa on Prantsusmaa sotsiaalses ruumis kahtlemata lähedasem riik kui Eesti nii ajalooliste, kultuuri ja poliitiliste sidemete tõttu, siis leiab kõik Venemaaga seostuv ka hõlpsamini tee Prantsuse meediasse. Seeläbi sai ka Eesti, olles antud skandaalide puhul Venemaa meelepaha sihtmärgiks, Prantsuse meedias neil hetkedel suuremat kajastust. Lisaks ei saa mööda vaadata ka asjaolust, et Venemaa on niivõrd palju suurem ja võimsam, seega ka pressis jaoks tähelepanu väärivam riik.

▪ Piirilepe

Piirileppe allkirjastamist 2005.a. kajastati ajalehtedes päris tihedalt. Toodi välja piirileppe tähtsus arvestades, et Eesti välispiir on alates 2004.aastast ka NATO ja EL-i välispiir. Seega oli lepingu sõlmimine teataval moel Moskva poolne heatahtlik zest nende kahe ühenduse suunas: *„Pärast Balti riikide liitumist ELiga on Venemaa poliitika naabrite suhtes muutunud paindlikumaks – nii loodetakse paremaid suhteid kõigi 25 ELi maaga.”*(Le Monde, Pilk peeglisse 2005:64)

Kajastamist leidis Vene- Eesti piiril asuva Setumaa vastuseis piirileppele, mis nende elu keerulisemaks tegi. Seejärel tekitab suurt tähelepanu Venemaa tagasiastumine sõlmitud kokkuleppes. Kõik suuremad päevalehed Prantsusmaal mainisid Venemaa soovi allkiri tagasi võtta. Le Figaro kirjutas 2005.a. juunikuus: *„Selginemine kestis lühikest aega. Moskva soov*

võtta tagasi oma allkiri mais Eesti ja Venemaa vahel sõlmitud maismaa- ja merepiiri lepetelt ei tähenda head Venemaa ja laienuud ELi keerulisele lähenemisele. Riigikogus leppele lisatud preambula viitab 15 aastat tagasi Riigikogus vastu võetud dokumendile, mille kohaselt oli Eesti “NSVLi agressiooni ohver” ning “inkorporeeriti selle koosseisu ebaseaduslikult”. See põhjustas Moskva pahameele., (Pilk peeglist 2005:64)

Samal päeval kajastas uudist ka Libération, kus kirjutati, et minevik mürgitab jätkuvalt Venemaa suhteid: „Venemaa teatas, et taganeb Eestiga 18. mail sõlmitud piirileppest. Pärast kümnenääd kestnud läbirääkimisi peeti Euroopas Eesti-Vene piirilepet esimeseks sammuks leppimise suunas. Venemaa välisminister Sergei Lavrovi arvates tuleb aga nüüd läbirääkimisi otsast alata.“

Tekstidest kumas läbi pressis poolehoid Eesti suhtes: “Eesti hinnangul oli neil igati õigus rõhutada ajaloolist järjepidevust 1918. aastal loodud Eesti riigiga. Eesti tegi isegi zesti, jättes preambulas mainimata sõna “okupatsioon”. (Le Figaro, Pilk peeglist 2005: 64)

▪ **Pronksõdur**

Teine palju tähelepanu saanud teema Eesti-Vene suhetes oli konflikt pronksõduri ümber 2007.aastal. Mõned ajalehed leidsid, et küsimus pronksõduri pärast pole muud kui Venemaa ettekäändega oma pikaaegset vaenulikkust välja näidata. 2007.aasta maikuu Libération kirjutab eriti julgelt, et Eesti on Venemaa jaoks lihtsalt märklaud propagandasõjas ja võimalus näidata oma mõjuvõimu lähinaabrite üle. Samas märgiti mõnes artiklis, et pronksõdur oli eestlaste jaoks sümbol Nõukogude võimust ja sellega seostuvatest halvadest mälestustest. Kohati tuli taas välja prantsuse pressis poolehoid Eesti suhtes: „9. mail kuulutas Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso: „EL on solidaarne Eestiga, riigiga, kes ei peaks Venemaa-taolisele suurvõimule mingit ohtu kujutama.“ (Le Monde, Pilk peeglist 2007: 56) Pahakspanu Prantsuse pressis avaldus Venemaa välisministri Lavrovi süüdistustest NATO ja EL suunas, kes ühiselt olevat julgustanud pühade ausammaste rüvetamist. Laiem välispoliitiline arutelu kerkis aga üles küsimusega, kas EL peaks näitama üles solidaarsust ja toetust teisele liikmesriigile ajal, mil ta on tugeva poliitilise välissurve all.

▪ **Küberrünnakud**

Kolmas palju tähelepanu pälvinud temaatika oli 2007.aasta küberrünnakud Eesti suunas. Enamik artikleid sellel teemal algasid dramaatiliste loosungitega, stiilis *Kas alanud on*

riikidevaheline kübersõda?; Mitte suurtükitali, vaid rünnak hiireklikiga; Esmakordselt ajaloos ründas üks riik teist riiki Interneti teel.

Seda teemat käsitleti Prantsuse pressis märksa laiemalt kui ainult kahe riigi (Eesti-Vene) vahelise küsimusena, sinna kaasati NATO ja EL tervikutena. Le Monde kirjutas mais 2007: *“Eesti pretsedent laieneb kogu NATOle, sest järgmine kord võivad rünnakute ohvriks olla teised riigid. [...] Sattunud esimese riigina küberrünnakute ohvriks, otsis Eesti vastuseisus Venemaaga toetust nii ELilt kui NATOlt.” (Pilk peeglist 2007: 60)*

Avaldati ka halvaks panu EL-i vähestele reageerimisele küberrünnakute kriisile ning argust seista Eesti kui ühe liikmesriigi huvide eest. Meedia võttis selge hoiaku Eesti poolt ja Venemaa vastu. Küberrünnakute teema all tuli muuhulgas välja ka Eesti kõrgelt arenenud IT olukord: *„Esimese kübersõja“ märklaud oli Interneti pioneer Eesti – riik, mida ka „E-stoniaks“ kutsutakse ning kuhu plaanitakse 2008. aastaks luua NATO küberkaitsekeskus.” (Le Monde, Pilk peeglist 2007:61).*

▪ Gaasitoru rajamine

2007. aasta üks välispoliitiline ja mitte ainult Vene- Eesti suhteid, vaid mitmeid riike puudutav probleem gaasijuhtmete rajamisest, leidis Prantsuse meedias kajastamist neutraalsel positsioonil. Kirjutati, et Eesti valitsus keeldub andmast luba gaasitoru ehitamiseks vajalike uuringute teostamiseks keskkonnaohutuse ja julgeoleku kaalutlustel. Mainiti ära ka Saksamaa kimbatus peale Vene- Saksa kohtumist Wiesbadenis, kus Putin palus Berliinil toru rajamiseks survet avaldada, teades, et Skandinaavia ja Balti riigid ei ole gaasiprojektist sugugi vaimustuses. Kokkuvõttes näidati Eestit selle teema käsitlemisel heas valguses, nagu ka Skandinaavia maid, kes samuti sellele projektile vastu seisid.

Uus Euroopa Liidu riik

Antud teemal kirjutati pidulikul ja pühalikul toonil, märgata võis isegi teatavat poeetilist kirjastiili. Isegi neutraalsuse poolest tuntud ajaleht Le Monde avaldas 2002. aastal järgmised read:

„Euroopa ühineb – ida ja lääsi, mis viiskümmend aastat külma sõja tõttu eraldatud olid, saavad Kopenhaagenis kokku. Kandidaatriigid seadsid pärast kommunismi kokkuvarisemist suure entusiasmi eesmärgiks demokraatia ning turumajanduse arendamise. See tee ei ole olnud kerge, sest raske on kustutada neljakümmet aastat üheainsa päevaga.” (Le Monde, Pilk

peeglisse 2002:86)

Ajakirjandus tõi välja Eesti Euroopa Liiduga ühinemise plusse majanduse seisukorrast vaadates – nimelt muutis EL-ga liitumine Eesti välisinvestorite jaoks veelgi atraktiivsemaks ja eestlased teavad seda. Pariisi kaubandusajakirjas tsiteeriti Eurointegratsiooni büroo direktor Henrik Hololeid: *“Eesti on alati olnud välisinvestoritele üks atraktiivsemaid riike. Kiire liikumine Euroopa Liidu suunal suurendab välisinvestorite huvi Eesti vastu veelgi.”*

(Le Trait d'Union des Enterprises de Paris, Pilk peeglisse 2001:44)

2003.aastal 14. septembril Eestis toimunud rahvahääletus Euroopa Liitu astumiseks leidis tähelepanu ka Prantsuse päevalehtedes: *“Endine nõukogude liiduvabariik Eesti otsustas ELiga liitumise kasuks. Eesti president Arnold Rüütel kinnitas referendumijärgses sõnavõtus, et “see rahvahääletus oli eesti rahva ajaloos üks olulisemaid valikuid ning garantiiks meie iseseisvusele ja rahvuslikule julgeolekule”.*(Afp, Le Monde, Pilk peeglisse 2003:18).

Oli aru saada, et Prantsuse ajakirjanikud jälgisid ka aktiivselt Eesti pressis sel ajal toimuvat: „*Eesti suurima päevalehe esiküljel oli referendumijärgsel päeval vaid üks suurte tähtedega kirjutatud lause: “Euroopa, me oleme kohal!”* (La Croix, Pilk peeglisse 2003:17)

Prantsuse ajalehed näitasid välja, et nende arvates on Eesti valmis liituma : *“Kaksteist aastat pärast taasiseseisvumist liiguvad Balti riigid edasi kahekordse kiirusega, et kaotatud aega tagasi teha. Lenini puiesteed on asendatud Vabaduse puiesteedega, banaan, nõukogude ajajärgu müütiline puuvili, on oma erakordse positsiooni kaotanud. Igal pool õitseb eraettevõtlus. Kuigi pealinna ärikeskustest äärelinnadesse liikudes tulevad nähtavale nõukogudeaegsed linnamaastikud. Need hallid betoonist rajoonid on kurva väljanägemisega.* (Dernières Nouvelles d'Alsace, Pilk peeglisse 2003:46)

Mõned päevalehed peegeldasid ühinemist Euroopa Liiduga ka vähemusrahvauste seisukohalt Eestis, kirjeldades Narva jõe äärsete elanike vähese lootusrikkusega, kuid siiski positiivset suhtumist liitumisesse, *“Mina olen mitte keegi, Eesti ei ole mulle andnud mingeid õigusi. Kuid ma mõtlen oma lastele, nende jaoks on Euroopa üks samm edasi.”*

(Le Figaro, Pilk peeglisse 2003:56)

Edukas majandus

Eesti majandusedust kirjutas Prantsuse press vahemikus 2000 - 2007a. päris palju. Enamasti imestasid ajakirjanikud siiralt Eesti võimekuse üle nii kiireid muudatusi ja suurt arengut läbi teha. Juba 2000. aastal, kui ÜRO Arenguprogramm UNDP otsustas oma esinduse Eestis sulgeda, kirjutas Prantsuse pressiagentuur Afp: „*UNDP, kes aitab arenevatel riikidel leevendada vaesust ja taastada infrastruktuuri, andmetel, on Eesti esimene endine kommunismibloki riik, kus esindus suletakse seetõttu, et riik on olnud niivõrd edukas.*“ (Pilk Peeglis 2000: 26)

Sobivust välisinvesteeringuteks rõhutati paljudes ajalehtedes. Heas toonis kirjutas Afp 2001.aastal: “Balti riikidest väikseima rahvaarvuga (1,5 miljonit elanikku) ning majanduslikult kõige edukam Eesti on Prantsuse investorite jaoks veel kui neitsilik territoorium. Iga-aastane kaubanduskäive on Eestis 766 miljonit franki (100 miljonit dollarit). (Pilk peeglis 2001:43)

Prantsuse ajalehed kirjutasid, kui sobilik on Eesti investeeringuteks ka oma kvaliteetsete ja euroopalike töö-ja puhkeharjumustega, kuid madalapalgalise tööjõuga. Samuti kajastati Jacques Chiraci kiidusõnu Eesti majanduskliima kohta ja üleskutseid Eestisse julgemalt investeerima sellistes päevalehtedes nagu le Parisien, Le Monde, Le Figaro, Libération. „*Prantsuse president Jacques Chiraci sõnul on Prantsusmaa alati rohkem vaadanud lõuna poole, ehk oleks aeg hakata vaatama ka põhja poole. Prantsusmaa Eestis, Lätis ja Leedus asuvate saatkondade majandusnõunikud konstateerisid aasta alguses, et Eesti on Balti riikidest kõige stabiilsem ja maailmale avatum.*„ (Le Figaro, Le Parisien, Pilk peeglis 2001: 44)

Välisministeeriumi kogumike põhjal otsustades kirjutati meedias Eesti majandusest ülivõrdes. Kiideti Eesti geograafilist positsiooni Skandinaavia ja Venemaa vahel, mis annab palju võimalusi kaubanduseduks ja rõhutati eestlaste endi entusiasmi majanduse tuleviku suhtes. Leiti, et Eesti majandus on väga dünaamiline ja hästi integreerunud Euroopa majandustasemega. Kirjeldati, kuidas eurovolinikud kahtlesid enne Eesti EL-ga liitumist, kas nii väike majandus suudab vastata Euroopa Komisjoni nõuetele ja kuidas Eesti on mõne aasta jooksul suutnud neile sügavalt muljet avaldada. Prantsusmaa tunnustatud reisijuht (raamat) Guide du Routard kirjutab 2007.aastal, et *Tallinnas põimub ajalugu olevikuga ja endisaegsed tehasehooned annavad peavarju homsetele Skype-idele.* (Pilk peeglis 2007: 35)

Eriti optimistlikult kirjutas Eesti kohta L'Hémisicle: „Päike tõuseb idast. Prantsusmaa Senati majanduskomisjon saatis 2005. aastal Eestisse ja Leetu delegatsiooni, mis tõdes nimetatud maade majanduste head olukorda, tõstes mõlema maa puhul esile 6-% majanduskasvu. Senaatorite raport soovitab muuhulgas nimetatud riigid Prantsusmaa eelarvereformidele eeskujuks võtta.“ (L'Hémisicle, Pilk peeglis 2006: 37)

Võib täheldada, et kui vaadeldava perioodi (2000 – 2007) alguses on näha ainult positiivseid noote Eesti majanduse suunas, siis 2007. aasta „Pilk peeglis“ väljaannetes on näha ka veidi kritiseerimist. Miinustena toodi välja tööjõu väljaränne noorema generatsiooni eestlaste seas ja laenukoormuse suurt tõusu, mis kaasnes kinnisvarabuumiga.

Tähelepanuväärselt negatiivse avalduse tolleaegse siseministri Nicolas Sarkozy poolt andis edasi Les Echos 2006.aastal: „Eesti võib mitte maksustada reinvesteeritud kasumit, kuid me peame tulumaksumäära alandamise osas saavutama üksmeele,“ ütles siseminister. „Mulle ei meeldi, et teatud riigid on piisavalt rikkad, et rakendada null-protsendilist maksumäära, samas piisavalt vaesed, et meie käest toetusi küsida ning meie tööstust ära meelitada. See on fiskaalne ning sotsiaalne dumping!“ (Pilk peeglis 2006:38)

Tänase Prantsusmaa peaministri pahameelt võib mõista, arvestades, et Prantsusmaal ei maksa tubli osa elanikkonnast üldse tulumaksu. Loomulikult tekitab see, mis kodumaal probleemiks on, kuid mujal riigis nii hõlpsasti toimima on pandud, vihameelt.

Samas kirjutab vastukaaluks Le Figaro samal aastal, kuidas Pariisi Ülikooli professor Benassy-Quéré toob Eestit näiteks edukast maksusüsteemist, mis soodustab investeerimist ja meelitab ligi välisinvesteeringuid.

IT areng

Eesti infotehnoloogia areng on veel üks teema, millele kõik prantsuse meediaväljaanded kiidulaulu laulsid. Alates 2000. aastast võib Eesti IT arengu kohta näha ainult ülivõrdes kommentaare: Eesti kui infotehnoloogia pioneer, Eesti kui interneti-ajastu püha maa, E- Eesti, internetitiiger ja muud sarnased võrdlused. Meediat hämmastasid eelkõige Eesti E- valitsuse toimimine, interneti kättesaadavus pea kõikjal Eestis, tasuta WiFi ühendus avalikes kohtades, ID- kaardi sisseviimine ja kasutamine pangatehinguteks, valimistel osalemiseks ja isikuandmete kontrollimiseks valitsusasutustes. Ka mobiiltelefoniga parkimisaja ja ühistranspordipileti ostmise tundus prantsuse ajakirjanikele uskumatu

Mitmetes artiklites toodi esile, et eestlased on selliste leiutiste taga nagu Kazaa, Skype ja Hotmail.

Eesti E-valitsuse teemast ei saanud Prantsuse ajalehed ei üle ega ümber. Maailma tuntuimate bürokraatide jaoks oli selline valitsuse korraldus ahhetamapanev. Näiteks kirjutas Afp juba enne E- valitsuse süsteemi sisseviimist, alles siis kui katsetati esimest paberiteta istungit , et Eesti ministrid saavad nüüd paberivirna taga istumise asemel kõik seaduseelnõud arvuti taga läbi lugeda.(Pilk peeglis 2000)

La Tribune kirjutab 2006. aastal Eestist pigem kui Skandinaavia ja mitte Balti riigist:

„Soome väike sõsariik Eesti on juurutanud modernse internetikaubanduse, mida suurriigidki ainult kadestada võivad. Alates taasiseseisvumisest on Eesti meelitanud investeerima Skandinaavia panku, nüüdseks on esindatud SEB, Nordea, Sampo. Tegelikult on Eesti elu hetkeseis pigem skandinaaviapärase kui baltilik. Eestlased ise arvavad, et uuendusmeelsuse põhjuseks pole mitte riigi ja rahva väiksus, vaid pigem asjaolu, et Eestis on palju noori juhte.“
(La Tribune, Pilk peeglis 2006: 53)

Kunst ja kultuur

Eesti muusikaline produktiivsus on miski, mis hämmastas Prantsuse meediat paljudes artiklites. Peamised Eesti muusika ja muusikaalsuse esindajad Prantsusmaal jaoks olid Paavo Järvi, kes on dirigeerinud Prantsuse rahvusorkestrit ja keda ajakiri La Terrasse nimetas 2001a. IV väljaandes Eesti heliloomingu tuliseks propageerijaks, samuti Neeme Järvi, Arvo Pärt, Erkki-Sven Tüür ja Olari Elts. Prantsuse kultuurile lähedase gregooriuse laulu levitaja Jaan Eik Tulve on samuti tänu esinemistele Prantsusmaal sealses meedias tuntud.

Ajaleht La Libre kirjutas temast 2006. aastal järgmiselt: *Eestlaste muusikalembuse olemust kirjeldab ansambli dirigent Jaan-Eik Tulve: „Muusika oli nõukogude ajal oluline. See oli ainus võimalus end vabamalt tunda ning pealesurutud nõukogude kunsti eest põgeneda.“* (La Libre, Pilk peeglis 2006: 73)

Võib üldistada, et kultuuritegelastest oli pigem kajastatud klassikalise muusika esindajad, Eesti pop-muusikast ei paistnud Prantsuse meedia suurt midagi kirjutavat. Kuigi vähemasti ühest Eesti pop-laulust kirjutas prantsuse meedia päris palju. Mõtlen siinkohal 2001 a. Eurovisiooni konkursi võidulaulu „Come on everybody!“ .Prantsuse meedia kajastas Eesti

laulu võitu kui poliitiliselt Eestile tähtsat sündmust: „*Eestlastele kui laulvale rahvale tuletab see meelde rahvuslikku ärkamisaega 1988. aastal, mil 300000 eestlast (kolmandik elanikkonnast) kogunes, et laulda Nõukogude Liidus keelatud eesti laule.*“

(Le Point, Pilk peeglis 2001: 29)

Prantsuse pressis uudishimu pälvis ka koolinoorte laulu- ja tantsupidu. Hämmastus selliste ürituste toimumise kohta oli lausa niivõrd suur, et ajakiri La Voix du Nord soovitas selle uskumiseks üritust ise vaatama sõita: „*Kes ei laula ega tantsi, see istub murul ja vaatab pealt. Kes ise kohal ei ole, see vaatab televiisorist. Nagu jalgpalli finaalmäng! Inimesed on üksmeelsed. Rahvale, kes on pidanud kaua olema vabaduseta, tähendab üheskoos rahvalaulude, aga ka kaasaegse loomingu esitamine hümnid vabadusele. Alates 2003. Aastast kuulub see traditsioon UNESCO pärandisse. Eesti keel, mis on väga vokaaliderikas, on laulmiseks justkui loodud. Laul eestlaste südameis on elav.*“ (La Voix du Nord, Pilk peeglis 2007: 85)

Kujutavast kunstist leidis vaadeldud vahemikus mainimist ehtekunst Kadri Mälgu, Piret Hirve ja Tanel Veenre tööde esituses, samuti disainikunst Eesti noorte disainerite töö läbi.

Eesti maalikunstist Prantsuse meedia peaaegu ei kirjuta - vaid Peeter Mudisti loomingu kohta kirjutati häid sõnu ja võrreldi neid Chagalli parimate töödega. Video- ja fotokunstis mainis ajakirjandus Mark Raidpere teoseid 2005. aasta Veneetsia Biennaalil. Filmikunsti vallas kirjutati Priit Pärna animafilmide lihtsast geniaalsusest ja edust festivalidel.

Eesti kirjanikest Prantsuse pressis eriti ei kirjutatud, üks väheseid meedias mainimist leidnud autoreid oli Jaan Kross, keda kutsuti väljaandes L'Express üheks Euroopa suurimaks kirjanikuks. (L'Express, Pilk peeglis 2005)

Sport

Eesti spordisaavutustest ei kirjutatud Prantsuse meedias palju, peamised tuntud nimed olid Jaan Kirsipuu, Kristina Smigun ja Andrus Veerpalu. Loomulikult tundsid prantsuse meedia erilist huvi Jaan Kirsipuu vastu 2000. aastal, kuna just aasta varem oli ta lõiganud loorbereid Tour de France'i etappidel. Huvitav on asjaolu, et ka sportlaste saavutuste juures mainis prantsuse press väikse Eesti rasket saatuset: „*Jaan Kirsipuu on imepärane mees. Kuigi ei*

temal ega tema vanematel ei ole kerge olnud. Üle tuli elada periood, kus väike Eesti võitles oma iseseisvuse eest.“ (Le Figaro, Pilk peeglis 2000: 45).

Mitmes väljaandes väärised märkimist Markko Märtini saavutused MM –i rallivõistlustel, kus kiideti noore sportlase jäist enesevalitsust ka raskematel hetkedel. Suusataja Andrus Veerpalu saavutustest kirjutavad nii Liberation kui le Monde, mainides kui tagasihoidliku loomuga, kuid samas võimas sportlane ta on. (Pilk peeglis 2006)

Turism

Turismi vallas kajastas prantsuse press Eestit võrreldes teiste teemadega sageli. Põhjus peitub siin ilmselt asjaolus, et Eestist ei teata suurt midagi ning tundmatu äratav alati uudishimu. Ajaleht Ouest- France kirjutab 2005. aastal, et kaugel põhjas asuvad kolm Baltimaad lähevad prantslastel alati omavahel segamini. Kuid eemaltvaatajale sarnasena näivatel riikidel on siiski igapäevaelu täiesti erinev nägu. (Pilk peeglis 2005)

Enamik turismiartikleid Eesti kohta olid Välisministeeriumi kogumike põhjal väga positiivsed. Eesti pealinna Tallinnat kiideti erinevates väljaannetes eriti kõrgelt:

„Kolmest Balti pealinnast on Tallinn kõige hämmastavam. Baltimaade pärl, mis hoiab oma ajaloolist joont – eristatavad on nii kunagi aadlikele kuulunud Toompea kui kaupmeeste pärusmaaks olev all-linn. See keskaegne linnake näib kord vene-, kord skandinaaviapärase.“

(Télé 2 semaines, 2005:112). Paljud ajakirjanikud leidsid, et Tallinn on väga armas ja hästi säilinud ning ühtviisi keskaegne ja modernne koht.

Mõni ajakiri võrdles Tallinnat lausa filmilavaga: *„Jäädas Pariisist kolme lennutunni kaugusele, mõjub keskaegne pärl Tallinn oma väravate, sillutatud varjuliste tänavate, käikude, gooti kirikute ning pastelset tooni paekiviehitistega filmilavana.“* (L'Indépendante, 2006: 82).

Eelnavalt mainitud teemadele lisaks oli ka teisi, kuid harvemini Eestiga seoses kajastatud teemasid: Probo Koala skandaal, 10 aastat Estonia hukust, kinnisvarabuum, geenitehnoloogia edusammud.

Kokkuvõte Eesti pildist „Pilk peeglisse“ 2000-2007.a kogumike põhjal

Kaheksa aasta Pilk peeglisse väljaannetes toodi Prantsuse meediast viiteid tagasihoidlikult kui võrrelda lähiriikide nagu Soome või Rootsi meediast toodud viidete hulgaga. Umbkaudse pildi saamiseks lugesin kokku iga aasta kogumikes, kui palju oli toodud viiteid Prantsuse meediast:

Aasta	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Viidete arv	15	31	18	16	44	37	36	38

Siinkohal on minu arvates tegemist ebatäpse parameetriga, kuna Pilk peeglisse koostamisel ei järgita kindlaid arve, palju ühe riigi meediast peaks viiteid tooma, kogu valik toimub sujuva teksti ning paremate näidete huvides ning sõltub paljus koostajate subjektiivselt lähenemisest. Seega on Pilk peeglisse kokkuvõtted sobivad teemade vaatlemiseks, kuid kindlasti mitte täpseks standardiseeritud analüüsiks.

Antud kaheksa aastase ajavahemiku näidete põhjal Prantsuse meediast tundus mulle, et Eestist kirjutati enamasti heades toonides. Siin võib muidugi spekuloida, et Välisministeeriumi pressitöötajad lihtsalt noppisid välja vaid parimat peegeldavad artiklid ja lõigud ja lugeja ei saa seega objektiivset pilti meediast. Samas esineb siiski ka mõningaid näiteid negatiivsest kajastusest, enamasti olid need viited Narva ümbruskonnas elavate inimeste raskele elule. Turismi valdkonnas toodi välja asjaolu kui palju erineb Eesti euroopalik pealinn Tallinn teistest väiksematest linnadest ja sellest kuidas vaateväli pealinnast ida poole sõites muutub. Üllataval kombel ei leidnud ma Pilk peeglisse väljaannetest kommentaare HIV ja AIDSi leviku kohta Eestis. Kaldun uskuma, et selleteemalisi artikleid ehk siiski 8 aasta jooksul prantsuse pressis esines, kuid ju siis mitte nii palju, et seda Välisministeeriumi kogumikes eraldi teemana välja tuua. Seega minu hüpotees, et üheks põhiliseks märksõnaks Eesti puhul on ka suur HIV-levik, kinnitust ei leidnud.

Kirjutati Eesti noorte väljarändamisest kõrgema elatustasemega riikidesse, kus neid ootavad paremad palgad ja suuremad võimalused. Negatiivseid märkusi esines ka liigagara pangalaenude võtmise kohta, ennustusi sellest, kuidas Eesti majandus selle pärast veel tulevikus kannatama peab. Majandusteema üldplaanis oli siiski ülivõrdes positiivselt kajastatud. Balti riike kajastati kui kiire arenguga riike, ühes väljaandes võrreldi, et kolm Balti

riiki võiks olla tuleviku Beneluxi riigid. Hüpotees, et Eestit ei eristata märgatavalt teistest Balti riikidest, osutus „Pilk peeglisse“ väljaannete analüüsi põhjal tõeseks.

Kui vaadata, millises prisma Eestit kõige enam kujutati, siis Eesti kui Baltimaade osa oli väga sagedane kujutus. Paljud artiklid erinevates valdkondades kirjutasid Eestist kas võrdluses Läti ja Leeduga või üldse mitte neid kolme riiki eraldades, vaid kirjutasid näiteks, et Baltimaad on teinud läbi kiire arengu.

Mõnedes artiklites kujutati Eestit ka kui Põhjamaad või Skandinaaviamaad, viidates meie geograafilisele ja kultuurilisele lähedusele Soomega. Näiteks kultuuri-, poliitika või sporditegelastest kirjutasid toodi võrdlusi „põhjamaalasele omaselt tagasihoidlik“ (Jaan Krossi ja Andrus Veerpalu kohta) või „skandinaavlaslikult blond“ (Kristiina Ojuland). Taas leidis kinnitust hüpotees, et harvemini nähakse Eestit Põhjamaana.

Väga mitmetes lugudes osutati Eesti kannatustele Venemaa võimu all ja Eesti endist väga tihedat seotust Venemaaga. Seda toodi esile laulupidude ja Eurovisiooni kajastamisel, Eesti kultuuritegelastest ja kunstnikest ning nende loomingust kirjutasid, ja ka poliitiliste teemadega seoses nagu EL-I ja NATO-ga ühinemine, ning turismiartiklites ja majandusarengust kirjutasid.

Antud kolmest määratlusest - Eesti kui Põhjamaa, Baltimaa või endine NL riik (seotus Venemaaga), prevaleeris Välisministeeriumi kogumike artiklite põhjal määratlus Eesti kui Baltimaa. Sellele sekundeerisid lähedal Eesti kui endine NL riik, Eesti seotus Venemaaga üldiselt ja Eesti kui uus EL- riik. Põhjamaa või Skandinaavia maana kujutati Eestit siiski vähem.

Pilk peeglisse väljaannete uurimine andis mulle laiemat ülevaate Eesti kajastamisest Prantsuse trükimeedias, kuid otseselt võrrelda minu järeldusi neist kontentanalüüsi tulemustega või ekspertintervjuu vastustega ei saa, sest analüüsikriteeriumid on neil kolmel meetodil niivõrd erinevad. Kattuvus oli Eesti kujutamise osas nende kolme allika puhul olemas küll - nii Le Monde'i kontentanalüüs kui Pilk peeglisse analüüs ja intervjuude vastused näitasid, et Eestist kirjutatakse kui Baltimaast ning kui uuest EL riigist ja kõigis kolmes tuli esile ka Eesti seotus Venemaaga. Kõigist allikaist selgus ka asjaolu, et Eestit nähakse Prantsuse meedias kiire majanduskasvu ja IT-arenguga riigiks. Pilk peeglisse põhjal võisin järeldada, et Eestist kirjutatakse päris hästi ja võrdlemisi palju turismi valdkonnas. Ekspertintervjuude vastustes ning Le Monde'i väljaannetes Eestit kui turismisihtkohta eriti ei käsitletud.

6. Järeldused ja diskussioon

Järgnevalt on esitatud põhiteesid, mis selgusid uurimuse tulemusena:

- Eesti kujutamine Prantsuse meedias on üldiselt vähene. Kõige harvem kirjutati Eestist 10-15 aastat tagasi, vaadeldava perioodi algul, kajastamine kasvas tunduvalt vahetult enne Euroopa Liidu ja NATO-ga ühinemist 2004.aastal ning tänaseks on Eesti kajastamine taas veidi vähenenud.
- Prantsuse meedias ja ühiskonnas kujutatakse Eestit eelkõige Baltimaana ja alles seejärel Euroopa Liidu uusliikmena või endise NL-riigina, Põhjamaade osana nähakse Eestit harva.
- Nii intervjuude kui Välisministeeriumi materjalide ja Le Monde'i artiklite analüüsimisel tuli välja, et ligikaudu 10-15 aastat tagasi nähti Eestit kui kauget, väikest ja vaest postsovietlikku riiki. Tunnistust selliste stereotüüpide kohta, et Eesti on suure kuritegevuse ja HIV-levikuga riik, ma nende kolme allika teel ei saanud.
- Viimase paari aasta pilt Eestist Prantsuse meedias ja ühiskonnas on väga positiivne, Eestit nähakse kui kiirelt arenenud ja eduka majandusega uut Euroopa Liidu väikeriiki.
- Põhilised teemad, millega seoses meedias ja ühiskonnas Eestist kirjutatakse ja kõneldakse on Eesti suur majandusedu, IT-areng, E- valitsus, WiFi ja Interneti leviala, ID-kaardi mitmekülgne kasutus. Lisaks räägitakse Eestist maailmakuulsate dirigentide ja muusikutega seoses ja edukast liitumisest NATO ning Euroopa Liiduga. Sellele lisaks on Eestist juttu ka kui ilusast turismiobjektist.
- Probleemaatilisemad teemad, mis Eestiga meedias ja ühiskonnas seostuvad on enamalt jaolt seotud idanaabriga: vähemusrahvuste integratsioon, piirileppe probleem, aprillirahutused seoses pronksõduriga, küberrünnakud ja gaasitoru rajamise küsimus.

Teadsin isiklikust kogemusest enne töö kirjutama asumist, et Prantsusmaal teatakse Eestist vähe ja stereotüüpset suhtumist Eestisse esineb seal palju. Eesti mittetundmine suuremate riikide poolt on mõistetav, sest Eestil ei ole Euroopas ja ammugi mitte kogu maailmas imagoloogilist pärandit. Me ei kuulu sellise rahvuse hulka, kelle ajaloost teatakse nimetada tähtsamaid sõdu või persoone. Eesti on alati olnud mõne suurema riigi alluvuses ja meie tegemised ei ole jõudnud suuremale areenile maailma ajaloos. Eesti pilti on seetõttu ajaloolis-poliitilisest seisukohast vorminud kuuluvus Venemaa ja Nõukogude Liidu võimu alla ning geograafilisest aspektist kuuluvus Baltimaade piirkonda.

Käsitlesin teoreetilistes lähtepunktides rahvusvahelise sotsiaalse ruumi mõistet, mis kujutab endast kogumikku kujuteldavaid sidemeid ja erinevusi ühe rahva ja teiste maailma rahvaste vahel. Rahvusvahelist sotsiaalset lähedust kujundavad poliitilised, ajaloolised, kultuurilised huvid teatud riikide vastu. Prantsusmaal selliseid huve Eesti vastu praktiliselt esinenud pole ning seetõttu asub ka Eesti Prantsusmaa jaoks sotsiaalses ruumis kaugel.

Eeldasin, et riigi imago ja pildi loomisel on väga suur tähtsus meedial, mis jõuab oma aina kasvava võimsusega kõikjale maailmas. Et meedias kujutatavad märksõnad peegelduvad alati ühiskonnas valitsevates stereotüüpides, siis eeldasin, et ka Prantsuse ühiskonnas nähakse Eestit just meedias väljajoonistuva pildi järgi. Intervjuude tulemusena leidis see arvamus kinnitust, kõik vastajad arvasid, et põhilise teabe Eesti kohta saadakse Prantsusmaal meediast. Kuna Prantsusmaal puuduvad lähedased ajaloolised, geograafilised, kultuuri- või poliitilised kontaktid Eestiga, siis saab Prantsuse avalikkus peamise kujutise Eestist ajalehtede, televisiooni ja teiste massiteabevahendite teel.

Järelikult saavad ka peamised stereotüübid Eesti kohta tekkida just nimelt meedia kaudu. Seega on oluline uurida eelkõige stereotüüpe ja eelarvamusi, mida Prantsuse meedia Eesti suhtes esitab ja levitab. Kerli Kuusk kirjutas (2006) oma bakalaureusetöös Belgia ja Prantsuse päevalehtedes kujutatava Eesti pildi kohta, et meedia valitud suhtumisest sõltub rahvusest tekkiv kujutis hoopis laiemal pinnal kui üksikisikute vahelisel tasandil ja seetõttu on oluline jälgida, millist infot ja kui objektiivselt meedia edastab. Minu uurimuses Le Monde'i artiklite kohta 1996, 2001 ja 2006 aastal selgus, et Eestit kajastatakse eelkõige välispoliitika ja majandusteema raames ning uudislugude kujul. Väga vähe kirjutatakse Eestist analüütilistes artiklites või olemuslugudes, veel vähem reportaažides või intervjuudes. Eesti kohta

kirjutavate artiklite tonaalsus oli suures jaos neutraalne või positiivne ning Eestit kujutati kõige enam EL uusriigina või Baltimaana ning alles seejärel endise NL riigina.

Selline tulemus oli minu jaoks mõnes mõttes üllatav, kuna olles ise elanud Prantsusmaal aastatel 2002 – 2005 kogesin suhteliselt palju suhtumist, et Eesti on endine Venemaa osa ja selgelt Ida- Euroopa. Ilmselt on muutus suhtumises toimunud märgatavamalt viimase paari aasta jooksul, mil ma sellest ühiskonnast eemal olen viibinud.

Võtsin arvesse, et infovoogude üleilmastumine aina kasvab – riikidevahelised kaugused geograafilises mõttes ei oma enam tähtsust. Infoküllane olukord toob kõik riigid meediatarbijale lähemale, endine võõras on aasta-aastalt tuttavam. Ma leian, et see tendents kehtib ka Eesti puhul. Kes soovib ja keda huvitab, sellel ei ole raske leida uudiseid ja infot Eesti kohta, olgu see Prantsusmaal või mujal. Eesti pildi selginemisele Prantsusmaal aitab kaasa kaasaegne nähtus, mille üheks osaks on üleilmastumine ning teiseks pooleks maailmaruumi kokkutõmbumine. Iga päevaga paranevad reisivõimalused, info levik, personaalsed kontaktid, tööalased suhted eri riikide vahel ja seda kõike üle kogu maailma. Samas tuleb arvesse võtta, et ennekõike on vajalik huvi teavet leida ja vastu võtta. Eesti kui Prantsusmaa jaoks vähetähtis riik ei suuda enamasti lihtsalt Prantsuse meedias tähelepanu väärivat kohta teiste riikide kõrval endale võita.

Intervjuudele vastanud tõid ometigi välja viimaste aastate suurenenud huvi Eesti vastu, mis ilmneb turismivisiitide kasvus ja ka turismiartiklite tihedamas esinemises Prantsusmaa meedias. Ma usun küll, et pidev majanduslik kasv, sotsiaalse taseme tõus ja järjest kirevam kultuurielu muudab Eestit üha atraktiivsemaks reisisihiks ja see kajastub ka meedias.

Edasise uuringuna võiks sellel teemal korraldada ankeetküsitluse Prantsusmaal sealsete elanike seas. Kohalike küsitlus annaks ehk kõige täpsema pildi sellest, mida inimesed meediast loevad ja mis neile sellest ka meelde jääb. Ankeetküsitlus annaks võimaluse uurida Eesti pilti ka Prantsuse ühiskonnas ning koostada seejärel võrdlus meedias esitatava pildi ja ühiskonnas valitseva pildi vahel.

Kokkuvõte

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks oli vaadelda, milline on kujutus Eestist Prantsusmaa trükimeedias, kuidas see on arenenud viimase 10-15 aasta jooksul ja milliseks on see muutunud tänaseks. Enne Eesti pildi uurima asumist Prantsuse trükimeedias, toob autor teoreetiliste ja empiiriliste lähtekohtade osas ülevaate sotsiaalsetest stereotüüpidest kultuuridevahelises kommunikatsioonis ja selgitab rahvusvahelise sotsiaalse ruumi mõistet ja olemust. Teoreetilise taustana on esitatud ka kokkuvõtte Prantsuse – Eesti suhetest ajaloos, poliitikas, kultuuris ja majanduses, ning ülevaade Prantsuse päevalehest Le Monde.

Eesti pildi konstrueerimiseks püüdis autor selgitada kui sageli ja millises raamistikus Eestit Prantsuse meedias kujutatakse (Baltimaana, endise Nõukogude Liidu maana, uue Euroopa Liidu riigina või ühena Põhjamaadest); milliste teemade all Eestist kirjutatakse ning millised on peamised Eestiga seostatavad märksõnad.

Töö empiirilise materjalina kasutas autor kolme allikat :

1. Prantsuse päevaleht Le Monde aastakäigud 1996, 2001 ja 2006
2. Ekspertintervjuud nelja Eesti-Prantsuse suhete ja eluolu spetsialistiga.
Intervjueeritavad olid meediaspetsialist ja rezhissöör Ilmar Raag, tõlkija Antoine Chalvin, Le Monde'i korrespondent Antoine Jacob ja endine Eesti Suursaadik Prantsusmaal Andres Talvik
3. Eesti Välisministeeriumi meediaaruannete „Pilk peeglistesse“ viimased kaheksa aastakäiku (2000-2007).

Nende materjalide analüüsimiseks kasutati uurimismeetodina kontentanalüüsi ja standardiseerimata süvaintervjude meetodit. Kolm erinevat allikat olid heaks lahenduseks Eesti kujutisest täiuslikuma pildi saamiseks.

Uurimuse tulemusena selgus, et Eesti käsitlemine Prantsuse meedias on vähene, kuid võrreldes 10-15 aasta taguse perioodiga on see kasvanud. Eestit nähakse Prantsusmaal eelkõige Baltimaana, seejärel uue Euroopa Liidu riigina ning siis endise NL maana. Põhjamaade osaks Eestit ei Prantsuse trükimeedias üldiselt ei peeta. Need tulemused ühtised mitmetes kriteeriumites Kristel Vaino (2004) magistritöö (Eesti pilt Rootsi ajalehtedes) ja

Kerli Kuuse (2006) bakalaureusetöö (Eesti pilt Belgia ja Prantsuse päevalehtedes) tulemustega, kus leiti samuti, et Eestit nähakse enamasti Baltimaade kontekstis, ega eraldata Eestit tema kahest lõunanaabrist. Kõigi kolme allika uurimisel selgus, et ligikaudu 10-15 aastat tagasi nähti Eestit vaese ja kaugel endise Nõukogude Liidu riigina. Aastaks 2007 on Prantsuse trükimeedia kujutluses Eestist saanud kiire majanduskasvu ja IT arenguga Euroopa Liidu väikeriik, kus probleemsemad küsimused seostuvad enamasti Ida-naabriga (kübersõjad, pronkssõduri teisaldamise skandaal, vähemusrahvuste probleem).

Summary

The aim of the present bachelor research consists in identifying the image of Estonia in French printed press. The author tries to follow the development of the image through the past 10 to 15 years and find its basic characteristics of today.

Preceding to the investigation of the image of Estonia, the author presents a brief overview of the social stereotypes in the intercultural communication and explains the meaning and nature of international social space. The theoretical background includes an overview of cooperation development of France and Estonia throughout the viewed time period in historical, political, cultural and economic fields. A short presentation of the French daily Le Monde gives a necessary background knowledge of the empiric material.

In order to examine the image of Estonia, the main research questions were:

How often and in which focus is Estonia represented in French print media (a Baltic state, an ex-soviet country, a newly joined European Union member or one of the Nordic countries)?

What are the main approaches and annotations to Estonia?

The empiric material consists of three different sources:

1) French daily newspaper le Monde from the years 1996, 2001 and 2006.

2) Expert interviews with four specialists in French Estonian bilateral relations. The interviewees were the media specialist and filmdirector Ilmar Raag, the translator Antoine Chalvin, the correspondent for Le Monde - Antoine Jacob and the previous Ambassador of Estonia in France - Andres Talvik .

3) Media reviews of Estonian Ministry of Foreign Affairs from the past eight years (2000 – 2007)

The research methods for the analysis of these materials included content analysis and unstandardized expert interview methods. The usage of three different sources allowed to capture a more precise image of Estonia in French printed press.

The study found out that the representation of Estonia in French print media is scarce, but has grown in comparison to the period of 10 to 15 years ago. Estonia is first and foremost regarded as a Baltic state, followed by the image of a new European union member and then as an ex-soviet country. Estonia is not perceived as part of the Nordic countries by the print media of France.

These results were compatible with the outcomes of the research papers of Kristel Vaino in 2004 (the image of Estonia in Swedish newspapers) and Kerli Kuusk in 2006 (the image of Estonia in Belgium and French dailies). Similarly to these two researches the author concluded that Estonia is mostly categorized as a Baltic country and no real difference is made between all the three Baltic states.

The examination of three different empirical sources showed that 10 to 15 years ago Estonia was perceived as a poor and distant ex-soviet country. By the year 2007 the image had shifted to that of a small EU country with a rapid economic growth and IT development, where most of the problem areas are connected to the Eastern neighbour Russia.

Kasutatud kirjandus

Ajalehe Le Monde kodulehekülje tasuline arhiiv.

http://abonnes.lemonde.fr/web/recherche/0,13-0,1-0,0.html?dans=dansarticle&num_page=1&booleen=et&ordre=pertinence&query=estonie&periode=1987&x=11&y=7&sur=LEMONDE. Viimati vaadatud märts 2007.

Ajalehe Le Monde kodulehekülje. Le Monde.fr: Qui sommes-nous?

<http://abonnes.lemonde.fr/web/article/0,1-0@2-3386,36-261404,0.html>.

Viimati vaadatud jaanuar 2007.

Berelson, B. and P.F. Lazarsfeld (1948). The Analysis of Communication Content. New York: Harper & Brothers, lk 18.

Bonville, J. (2000). L'Analyse de contenu des médias. De la problématique au traitement statistique. Paris-Bruxelles: De Boeck & Larcier. Département De Boeck Université.

Chalvin, A. (1997). Chronologie des relations entre l'Estonie et la France. France- Estonie Regards Mutuels. Actes du colloque franco-estonien Tallinn-Tartu, 16-20 juin 1991. Chalvin (toim.) Paris: Association France- Estonie, lk 143- 146.

Eesti Välisministeeriumi kodulehekülje Pilk peeglist 2001-2007

http://web-static.vm.ee/static/failid/234/PILK_2001.PDF

http://www.vm.ee/est/kat_408/4350.html

http://www.vm.ee/est/kat_408/3489.html

http://www.vm.ee/est/kat_408/5247.html

http://www.vm.ee/est/kat_408/7361.html

http://www.vm.ee/est/kat_408/8252.html

http://www.vm.ee/est/kat_408/9364.html

Viimati vaadatud mai 2008

Kase, K. (2005). Välisilm Postimehes 2003-2004. Bakalaureusetöö. Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond, Tartu Ülikool, Tartu.

Kristenprun, S. ja E. Eek-Pajuste. Pilguheit Eestile a la France.

http://web-static.vm.ee/static/failid/279/Kristenprun_Pajuste.pdf. Viimati vaadatud aprill 2008.

Kuusk, K. (2006). Eesti pilt Prantsuse ja Belgia päevalehtedes 2002-2005. Bakalaureusetöö. Tartu: Tartu Ülikool, Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond, lk 52, 21

Laane, M. (2001). Chirac: Me võime Baltimaid usaldada. Postimees, 02.08.

Laherand, Meri-Liis (2008) Kvalitatiivne uurimisviis. Tallinn: Infotrükk, lk 17.

Lauk, E. (1995). Algteadmisi teadustööst. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Linnus, T. (2005). Les relations politiques franco-estoniennes depuis le retablissement de l'indépendance de l'Estonie. Actes du colloque franco-estonien a Paris. Chalvin (toim.) Paris: Association France- Estonie.

Listra, L. (2006). Eesti kultuurialane välissuhtlus. Eesti keel & kultuur maailmas II. Tartu, 25-27.juuni 2004. Zova, K. ja P. Helme, E. Epner (toim.). Tallinn: Eesti keele ja kultuuri akadeemilise välisõppe nõukogu sekretariaat, lk 50-51.

Lõugas, H. (2006). Eesti kajastus välismeedias 2004. – 2005. aastal Eesti Päevalehe ja Postimehe rubriikide „Teised meist” põhjal. Bakalaureusetöö. Tartu: Tartu Ülikool, Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond.

McQuail, D. (2003). McQuaili massikommunikatsiooni teooria. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Mucchielli, Roger. (1998) L'Analyse de contenu des documents et des communications. Paris: Les Editions ESF 8-ième édition , lk 23.

Orloff, B. (2006). Eesti pilt Taani suurimas päevalehes. Bakalaureusetöö. Tartu: Tartu Ülikool, Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond.

Parelo, S. ja H. Naarits, T. Tarkus, M. Orlova, S. Matteus, M. Tamme, K. Vürst. (2002). Pilk Peeglis 2001. Tallinn: Eesti Välisministeerium. Pressi- ja infoosakond. Meediabüroo, lk 56.

Prantsusmaa Eesti Saatkonna kodulehekül
http://www.est-emb.fr/est/eesti_ja_prantsusmaa. Viimati vaadatud aprill 2008

Pullerits, P. (1997). Ajakirjanduse põhizanrid. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Raba, Parelo Naarits, Ratnik, Krikmann, Mölder, Lubi. (2001) Pilk peeglis 2000. Tallinn: Eesti Välisministeeriumi pressi- ja infoosakond, Meedia analüüsi büroo.

Vaino, K. (2004). Eesti pilt Rootsi ajalehtedes aastatel 1995-1997 ja 2002-2003. Magistritöö. Tartu: Tartu Ülikool, Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond.

Valk & Realo (2004) Eesti ja eestlased teiste rahvuste peeglis. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus

Veere, K. (2002). Eesti ja soomlaste stereotüüpide muutused 1990.aastatel. Eesti ja eestlased võrdlevas perspektiivis. Kultuuridevahelisi uurimusi 20.sajandi lõpust. Valk, A. (toim.) Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 112-114.

Vihalemm, P. (1999) Changing Baltic Space: Estonia and its Neighbours. Journal of Baltic Studies, 1999 nr 3, lk 250-269.

Wolton, D. (2003). L'Autre mondialisation. Paris: Editions Flammarion.

Lisad

1. Ekspertintervjuu kava

Eesti pilt Prantsuse ühiskonnas:

1. Milline oli teie arvates suhtumine Eestisse Prantsusmaal kui asusite elama Pariisi? Mis aastal see oli?

Meenutage palun esimesi kordi kui pidite vestluskaaslasele Eestit tutvustama, milline oli nende suhtumine?

Millised asjaolud üllatasid neid ja mis neid huvitas?

2. Kuidas muutus kujutus Eestist ja suhtumine Eestisse teie sealolekuaja jooksul?

Meenutage kõige meeldivamaid ja ebameeldivamaid reaktsioone ja arvamusi mis Eestis kohta avaldati.

Kas oli märgata tendentsi, et tänu liitumisele EL-iga oli huvi Eesti vastu suurem või suhtumine positiivsem?

Põhjused:

3. Mis on teie arvates peamine põhjus, et Prantsuse ühiskonnas selline pilt eestlastest on? Milline osa selles võib olla meedias kajastataval?

(Millised asjaolud Eesti pildi juures Prantsusmaal teid rõõmustavad? Millega te Eesti kujutamise juures Prantsusmaal ei nõustu ?

Rääkisite enne, et inimesed olid üllatunud, pettunud etc kui said teada, et Eesti....

Kas see on tüüpiline teie arvates? Kas kohtasite seda palju?)

Eesti pilt Prantsuse meedias:

4. Millisena kujutab teie kogemusel Eestit Prantsuse meedia?

Millised on peamised märksõnad, millega Eestit Prantsuse meedias seostatakse?

Millistel teemadel Prantsuse meedias Eestist kirjutati?

Kuidas muutus Eesti pilt teie sealviibimise jooksul?

Kui sageli tuli ette, et lugesite ajalehest või nägite prantsuse televisioonist uudiseid teateid Eesti kohta?

5. Millises raamis kujutab Prantsuse meedia teie arvates Eestit:

- endise NL riigina,
- Baltimaade osana,
- uue EL riigina
- mõnes muus raames?

6. Kas pilt Eestist Prantsusmaal sarnaneb kujutlusele Eestist teistes Euroopa maades või arvate, et Eesti kujutamises on erinevusi? Kui jah, siis milliseid?

Millised võiksid olla ühised märksõnad, millega välisriigid Eestit iseloomustaksid?

2. Intervjuude transkriptsioonid

1) Andres Talvik

26.märts 2008, kell 11.45 – 12.15

Café Bonaparte Tallinnas

M: Milline oli teie arvates suhtumine Eestisse Prantsusmaal kui te alguses asusite suursaadiku ametisse 2002.aastal, oli see eks?

A: Jah, mul on õnneks hea võrdlusmoment, sest mul oli võimalus Prantsusmaal, õigemini Pariisis veeta üks aasta, see oli 93 oktoober kuni 94 märts ja seetõttu oli väga rõõmustav tõdeda, et kui ma 2002 uuesti Pariisi tagasi tulin, siis suhtumine, vähemasti ametlike ringkondade suhtumine oli nagu õõ ja päev.

Sellepärast, et 93 aasta oktoobris olime me siuksed imelikud tulnukad, kelle kohta ei olnud veel sellist täpset seisukohta kujundatud. Ja kellest ei olnud ka teada kui kauaks nad siia üldse tulid. Selle üheks kõnekaks ilminguks oli see kui meie arvates eetsi taasisesievumien juba pikk pikk ajalugu, juba 2 aastat möödab. Siis Prantsuse panakade andmebaasis asus Eesti veel USSR-I riikide kataloogis ja jäi sinna veel aastaks paariks, ehkki me katkestasime aga nemad leidsid et mis siis sellest. No ega ei olnud ka midagi...

Nii et selles mõtets suhtumine oli muutunud ja eriti andis see suhtumise muutumine tunda pärast veel kahel etapil. Üks oli 2002 septembrist alates Taani eesistumise lõpul kuulutati uued kandidaatriigid nõ „pays designés“, sest ei olnud enam kandidaadid kuna läbirääkimised olid läbi. Ja muidugi pärast tegelikku jõustumist 2004, siis arvati Eesti kos teiste uustulnukatega kõigi foorumite ja briifingute nimekirja. Me olime saanud võrdväärseks.

Kokkuvõttes pole põhjust millegi üle kaevata. Kui 93 ja 94 aastal oli veel tunda niisugust kerget ülalt alla vaatamist, mis on ka täiesti arusaadav. Kui Eesti oleks 63 miljoni elanikuga, ma ei tea, siis jah 2004 kindlasti aga tegelikult ka paar aastat varem oli siiski pilt juba teine.

M: Kui läheks tagasi selle alguse poole, siis 2002 aasta juurde: Kui te asusite oma ametisse ja pidite Eestit oma vestluskaaslastele tutvustama. Noh ükskõik kas vabamas või ametlikumas õhkkonnas. Milline tundus teile siis vestluspartneri suhtumine Eestisse või kuidas inimesed reageerisid Eesti teemal? Milline oli suhtumine?

A: Ei, positiivne, täiesti positiivne. Üksikindiviidi tasemeni ma ei laskuks, sest inimesi on igasuguseid. No võibolla üks äärmuslik näide ühel mingil tutvumisõhtul, pärast ettekannet kui järgnes vestlus vabamas vormis ja juttu tuli keelest. Küllalt sümptomaatiline on see, et Prantsusmaal kiputakse eesti keelt paigutama ühte korvi baskidega. Põhjus on selles, et baske ei osata kuskile panna, ju siis need (eesti ja baski) rahvused tulevad ühest kohast. Siis üks daam pillas mitte isegi pahatahtlikult, aga justkui iseenesestmõistetavalt, et jumal, see (eesti keel) on ju nii barbaarne keel. No kui hakata vaatama, siis eesti kirjakeel ei ulatu ju kuigi kaugemale. Eks ta ongi selline metsinimeste keel olnud prantslaste jaoks, kelle kirjapanekud on ju päris ammused. Aga muidu oli suhtumine sõbralik, huvi oli olemas. Nendel aastatel oli väga palju vaja ringi sõita, mitte ainult minul, vaid kõigil uute kandidaatriikide esindajatel. Pidada palju ettekandeid, loenguid tutvustada, sellepärast et kõik tahtsid ju teada, kes need lõpuks siis on. Sest see, mis toimus 1991 ja 2002, isegi 2003 aasta vahel, see oli midagi, mis toimus seal kusagil idas..kaugel provintsis peaaegu Venemaal, see kellelegi eriti korda ei läinud. Aga ühtäkki Prantsusmaa tões, et suurde liitu on ilmumas mingisugune uus riik. Ja oli vaja teada, kes need sellised on, mida nad endast kujutavad, mida nad tahavad, mida nad mõtlevad. Ja muide ka, mida nad söövad – see oli tavaliselt kui mitte 2. siis 3. küsimus.

M: Nojah, prantslaste jaoks on köök niivõrd oluline ...

A: Jah... „la bouffe, faut de la bouffe!“ See on ju .. jah huvi oli suur, aga muidugi teadmised – mõnes kohas täiesti olematud, teises kohas mõnes väiksemas ringis huviliste hulgas üllatavalt head. Nii et ...ei, minu muljed on positiivsed.

M: Mhmm..Aga kui võrrelda seda, et te 1993. aastal olite Prantsusmaal – kui nüüd võrrelda seda aega ja siis 2000. -date aastate aega. Kas oli märgata suur erinevus, et kui enne ei teatud Eestimaad, siis hiljem juba tunti?

A: Täiesti! Noh inimeste suhtumine oli muutunud.

M: Kas te oskate tuua mõne näite sellest?

A: Otseselt Prantsusmaalt ehk ei....aga oma eelmisest asukohast Belgiast ja see võis olla tõesti kas 1999.. või pigem 2000, või 2001 isegi. Kui Brüsseli raekoja platsil toimusid jõululaadad ja liikmesriigid olid oma putkade või telkidega väljas ja jagasid kaupu ja asju ja sooja jooki ka ikka... ja esimest aastat, see võis olla 2002 või 2001, pigem 2000. No kui siis helistasin raekoja vastuvõtu ametnikele ja küsisin, et kas võiks ka tulla. Ja tavaline asi oli see, et prantsuse keeles suheldes Estonie ja Espagne kõlavad suhteliselt sarnaselt. Vahel harva ka Etats Unis.. ja siis kui proua oli aru saanud, et kust saatkonnast helistatakse, siis ta pobises omaette täiesti kuuldavalt et „Estonie, c'est encore ou ca?“. Nii et, hehe, sellel daamil oli vist esimest korda elus juhus kuulda sellist sõna.

See võis olla 2000 a. jõulud. Läbirääkimised oli meie jaoks juba peaaegu läbi ja nende jaoks ei olnud signaal veel üldse jõudnudki, et midagi on toimumas. Ja tõesti-tõesti kui ma meenutan Le Monde avaldas niisuguse artikli, kui asi tõsisemaks läks 2003a. kevade poole, siis see artikkel algas lühilausestega ja äärmiselt dramaatiliselt „Nad tulevad.Neid on 10. Ja nad on vaesed.“

Nii et suhtumist oli igasugust, aga kokkuvõttes oli see niisuune terve uudishimu ja võib-olla natukene ettevaatlikult tõrjuv suhtumine, sest igasugust uut on kergem hukka mõista , kui omaks võtta. Ja eks me siis seda tõrjuvat suhtumist murdsime, aga päris me seda ära ei murdnud. Ja näiteks referendumil, aga ma arvan et olulise augu tegime sisse küll.

M: Selge, ma vaatan mis mul siis jutujärg nüüd on..Millised arvamused ja reaktsioonid, kui te oskate näiteid tuua, millised reaktsioonid Eesti kohta inimeste poolt olid kõige meeldivamad? Millised meeldivamad näited teil meenuvad? Või vastupidi negatiivsed näited? Nagu te mainisite, et telefonis ei teatud Eestit.

A: Ei aga negatiivseid rohkem polnudki, negatiivsemaid ei olnud...aga niisugust meeldivat äratundmist oli teinekord meeldiv kuulda. Näiteks kaupluses või turul.. müüja siis küsis, sest prantslane ei näe niimoodi välja nagu mina. Ja järelkult pidin olema kusagilt mujalt, ja uudishimulik inimene küsib alati, et kust sa siis oled. Ja päris sageli siiski tuleb öelda, et teati, muidugi väga sageli ka yldse mitte. See oli siis enamasti Soome, või siis ka Peterburi, mille järgi inimene kuidgai hakkas sättima, et aa jah.. kuigi ei tea, kas ta tegelikult siis ka sättis.

M: Aga näiteks, kui te ütlete, et Soome või Peterburi.. millised on need märksõnad, millega seoses teile tundus, et Eesti seostub prantslaste jaoks? Millise regiooniga – kas Eesti on pigem Baltimaade liige, või et ta on Põhjamaad, nagu Soome või siis endine Sovieti riik?

A: Alustades lõpust.. kõige sagedamini, khmkhm, tõsi küll pärast 2002 aastat äärmiselt harva aga kuni sinnani küllat sageli jah siiski „Ex- union sovietique“.

Ka ajakirjanudes, tihtipeale analüüsides kirjeldati just nimelt kolme baltimaad kui eks-sovietid, sest nii oli lugejale kõige lihtsam paika panna, kus nad siiski asuvad. Regionaalne määratlus, „pays baltes“ on lugejale suhteliselt hästi teada. Võib-olla mõnes kontekstis isegi paremini kui Soome, sest lõppude lõpuks eks Soome on ju veel kaugem. Ja kuigi seal on jõuluvana ega see alati ei tähenda. Võimalik, et need kaks ongi niisugused, mis vähemalt algusaastatel olid nõ kindlad märgid. Hiljem, kuidagi inimesed olid rohkem harjunud – no näiteks pays baltes oli täiesti kindel, kusjuures pays baltes oli veel 1993-94 oli niivõrd kinnismudel, et minu käest on ka küsitud: pealinn on teil muidugi Riia, nii et ega me ei saa ju kedagi süüdistada. Sest et see aeg, kui nood inimesed koolis käisid ja geograafiat õppisid, oli see kõik üks suur punane piirkond ja palju meie siis teame Prantsuse maakondadest. Selles mõttes ma ei süüdistata kedagi, meie töö oli neid lünke nii öelda täiustada ja tasandada.

M: Aga kui nüüd mõtleme, rääkisite näitena juba ühest Le Monde'i artiklist, kui tihti te üldse nägite meedias Eesti kohta uudiseid? Televisioonis, ajalehes - kas see oli korra kuus või korra nädalas.

A: Jälgiti, ikka jälgiti meid. Kõiki jälgiti, mitte ainult Eestit. Siiski suurema huviga pärast seda, kui läbirääkimised lõpetati. Ja mis iganes, mõnikord ka asi, mida ei oleks tahtnud näha. See ikka jõudis kas sinna serva peale, või lehe allanurka. Aga ma ei saaks öelda, et Eestist olulisi sündmusi, et neid üldse ei kajastatud. Aga mingisuguseid analüüsivaid artikleid või või..või Eestis toimuvad seltskonnaskandaalid on niivõrd väikesed, et need lihtsalt ei jõua

sinna ja seetõttu niisuguses valdkonnas ka sihukest kirjatükki ei olnud loota. Aga kõik poliitilised arengud, valimised, kõiksugused väikesed valesi väljaütlemised kellegi poolt ja kellegi kohta, paraku jõudsid ka sealste lehtede külgedele. Tõsi küll mitte iga päev.

M: Aga mis valdkonnas uudiseid oli Eesti kohta, kas olid pigem poliitilised või kultuuriuudised, või hoopis sportlaste saavutustest?

A: Jah, Kirsipuu oli ju see, kes kehastas Eestit – kui oli etapi võit või kui oli niisugune vähegi arvestatav koht, siis oli loomulikult tema nimi seal kirjas. Muus osas, ma ei julge öelda, et Eesti spordiaavutusi nii tihti peaks kajastama. Ega Euroopa areenil võibolla kergejõustik on see, kus Eesti silma paistab. Jalgpall ei ole meil nii väga hea. Aga jalgpallist kirjutatakse palju seal. Kergejõustik vast ei olegi nii oluline spordiala, jalgpall on see, mis näitab, mis mees sa oled.

M: Prantslaste jaoks ilmselt jah. Aga mis puutub poliitikasse või kultuuri, mis kõige rohkem sealt silma paistis. Milline valdkond oli kõige rohkem orbiidis, kui Eestist üldse kirjutati?

A: Kindlasti poliitika. Kindlasti poliitika..... no praegu hakkab mõtlema, siis eitulegi meelde viimastel aastatel otseselt kultuurialast artiklit või ajaloo alast analüüsi. Aga kirjatükke siiski oli, ja positiivsest laadist võib esile tuua, et Prantsusmaal ja kogu Euroopas on siiski meil õnnestunud kinnitada endast see E-imago. Ja selles plaanis teinekord oli üht-teist, ja ajakirjanikke siiski me vedasime Eestisse ka ja siis nad üht teiust ikka kirjuatsid ja ei kirjutanud halvas mõttes...See et Tallinna son tasuta WiFi ala, see on täiesti uskumatu enamusele prantslastele nad ei saa aru kuidas ee võimalik on. Ja et meie valitsus kasutab arvutit, see on alati esimese kolema rea hulgas kui eestist räägitakse. Nii et selles mõtets oli positiivne, ei ma ei saa öelda et prantslased Eestist halvasti oleks kirjutanud.

M: Te mainiste et meil on e- imago ja et me oleme Baltimaade osa, aga millised on veel need märksõnad, millega Eesti veel seal seostub, nii avaliku arvamuse juures kui meedias ja ühiskonnas?

A: Eesti on üks Balti riikidest, ütleks ma esimesena ja edasi oleneb juba inimestest ja nende huvialast. Eesti on moodsa muusika riik, eeskätt Arvo Pärt, keda tõsi küll peetakse sageli ka sakslasekd tänu oma elukohale praegu. Aga muusikaasjatundjad teavad Tormist, teavad Erki

Sven Tüüri. No üht-teist ikka teavad vist, ja praegu kui ma mõtlen, siis Pariisi Champs Elysees suures muusikapoes on kõikide enam vähem nimekate Eesti heliloojate plaadid olemas. Tormis oli olemas, Tüür oli olemas, Pärt loomulikult, kes veel... hetkel ei tule meelde need 3 on kindlasti, aga noh taas inimesed, kes muusikast ei huvitu, nemad muidugi ei tea. Eesti sportlastest, jah Kirsipuud, kõik teadsid väga hästi kes spordiga tegelesid, kui Kristiina Smigun võitis. See oli tõesti õnneperiood, sest ma olin suurriigi esindaja kohe paugupealt. Ja hakkabki natuke otsa saama, sest kõik see mis on prantslaste jaoks märgiga seotud vein, mood, köök, võibolla see järjekord peaks olema veidi teistsugune isegi. See ei ole meie jaoks esmatähtis..ja meil ei ole selles osas ka väga väljapaistvaid saavutusi, nii et seetõttu me jääme selles osas natuke huvipiirkonnast välja.

M: Aga mis puudutab näiteks majanduse valdkonda, kas majanduse suhtes tulevad meelde mingid märksõnad? Kiirelt arenev majandus Eestis või mis veel ?

A: Sellest me rääkisime loomulikult alati ja see pandi ka kirja, sest meie makromajanduslikud näitajad on täiesti ahhetamapanevad. Samas muidugi tuleb arvestada, et protsentidel on see halb omadus, et nad ei peegelda tegelikkust, nad peegeldavad kiirust. Ja kui on vaja kasvatada 1000 –le 1 otsa, siis su protsendiväärtus ei ole midagi, kui aga 1-le 1 otsa kasvatada, siis on 100 % juurdekasvu. Eesti majandus on selleks pisut väike, et sattuda pangaanalüüside või igapäevasesse teksti. Aga aeg-ajalt neid analüüse siiski ilmus, eriti just 2003 oli see aeg, kus vaadati eriti hoolikalt, et kes nad ikkagi on ja mis nad nüüd teevad ja...Sest siis kirjutati meist, noh Eestist lausa eraldi suhteliselt harva, aga 10-kesi koos me olime seal väga heas valguses.

M: Teile tundub ühesõnaga, et Eestist kirjutati üsna palju Euroopa Liidu uute riikide raames? See oli põhiline.

A: Täpselt. Ja pärast seda kui.. no 2004 veel , 2005 hakkas asi juba natukene vaibuma ja ma kujutan ette et praegu me oleme saanud selle presidendi unelma, et me oleme muutunud igavaks Euroopa väikeriigiks, mis on kusagil olemas, aga kus midagi erilist ei toimu. Ning tänu sellele ei vääri ka erilist tähelepanu. Mis mõnes mõttes on hea.

M: Kas te oskaksite öelda kokkuvõtliku lausena mulle nüüd milline on teie arvates Eesti pilt Prantsusmaal?

A: Ma arvan et see on no võibolla mitte just päris nagu Liberationi esilehel olev pilt kuskil 1994. aasta kevadest , kus oli suur ümmargune laud, ühes ääres kolm väikest hiirt murumütsidega, ja teises servas suur loom. Päris niisugune just ei ole, aga ... mm me oleme nende inimeste silmas , kes on üldse ilmutanud huvi teada saada kes me oleme..Me oleme kiirelt areneva majandusega dūnaamiline väikeriik, kes on väga high-tech, väga Internet, selle pärast et kõik see mida seal alles proovitakse, või mis seal kanda kinnitab, on meil juba olemas. Mõnes mõttes on see kindlasti neile ebameeldiv, sellepärast et ei ole ju võimalik et kusagil tehakse midagi paremini kui Prantsusmaal. Paraku vahetevahel seda siiski juhtub, ja selle tõttu me oleme jäänud ka meelde,.

Samas me oleme niivõrd kaugel ja niivõrd väike ja me seostume niivõrd vähe nende oluliste ajalookäikudega, et tal on keeruline meid kaardile panna. See on asi ,mis töötab meie vastu. Aga kes on uudishimulikud, nende jaoks me oleme midagi huvipakkuvat, ja seda näitab ka geograafiliselt turistide arvu kasvamine. Siin on kasulik tuua protsendid, see kasvab igal aastal vist siiani välja umbes kolmandiku. Inimestel on huvi ja uudishimu, nad tulevad oma autodega, nad ei tule lennukitega ja igasuguste puhkusreisidega, vaid oma autoga sõidavad mööda Eestit ringi. Kui me käisime nüüd Saaremaal suvel, siis me sõitsime ühe Prantsuse numbrimärki kandva Citroeniga nii öelda käsikäes. Kas olid nemad meist vaatekaugusel ees või meie nende selja taga tulemas.

Jah nad tunnevad huvi, aga nagu ikka iga suure rahva hulgas on paratamatult suhtumine, et see kõik, mis on meist väljaspool, ei ole väga oluline. Ja sellepärast ei maksa seda prantslastele ka pahaks panna, et iga 62 miljoni lise riigi elanik ei tule küsima, et oi kuidas teil seal läheb ja mis te seal teete, ja ma just eile vaatasin televiisorist seda... See on paratamatu ja seda ei saa pahaks opanna. Ma arvan, et pidades silmas Eesti rahva väikest arvu ja seda suhteliselt lühikest ajalooperioodi , mil me Euroopa kaardil tagasi oleme, meid teatakse küllat hästi.

M: Aga, te mainiste küll positiivseid märksõnu, aga mis puudutab negatiivseid märksõnu. Noh, ma kujutan ette, et seltskonans keegi midagi negatiivset ei maini, aga kui kasvõi meedia põhjal vaadata..

A: On neid vaja? (Naer..)

M. No, kui püüda Eestist täielikumat pilti saada, siis oleks hea igast küljest olukorda näidata.

A: Noh, ma arvan niimoodi, et peaagu valdavalt kõik see, mis on negatiivset, seondub idaga. Ja seda ka sel lihtsal põhjusel, et nende propagandamasin on oluliselt suurem ja võimsam ja võibolla ka järjekindlam. Siis loomulikult ikka Ida.. ma isegi ei suuda meenutada kus see oli kus kohtumisel, kus ma ei oleks pidanud vastama selleteemalistele küsimustele. Ja no õnneks küll Eesti integratsioonipoliitika on andnud niivõrd palju positiivseid tulemusi. Vastused olid ..kas nad just küsijat rahuldasiid, aga vähemalt ei olnud põhjust vastuse pärast häbeneda. Aga see oli üks teema mille ümber heietati ja mida aeg ajalt ette heideti ka ajakirjanduses. Ja noh lõppude lõpuks on alati hea teist süüdistada ja öelda, et vaadake kuidas nemad teevad. Sest keegi ei hakka analüüsima, kuidas endal kodus asjalood on..Nii et vast see oli..

Ja muidugi mis, ja tuleb tunnistada on ka probleemiks, noh meie võrdõiguslikkusega ei ole asjad korras. Nii et see oli ka üks mitte positiivne noot, mis küsimustes kõlama jäi. Ja tuli tunnistada, et töö tasustamise osas ja igasugustes esinduskogudes on naised vähem esindatud. Aga inimesed kes selle asja pärast südant valutasid , nende jaoks oli see loomulik, et oli kehtestatud selline kvoot parlamendis nii nagu näiteks Norras või Pakistanis. Ja miks me seda ei ole teinud.. aga sellega ma võiks negatiivse poole kokku võtta, sest muid etteheiteid on väga raske välja panna. Kui üldse negatiivsest rääkida.

M: Aga kui vaadata seda pilti, mis on Eestist Prantsusmaal ja mõelda võibolla, ma ei oska öelda, kus riigis te veel elanud olete – võibolla Belgias, võibolla mõnes riigis veel. Kui võrrelda teiste Euroopa riikidega, kas pilt Eestist on igal pool sarnane või on siin erinevusi?

A: No ma ei saa nüüd väga suurt vastutust endale võtta selle koha pealt, sest jah mul on Belgia kogemus ja Prantsusmaa kogemus. Ajaliselt on nad erinevatel perioodidel ja loomulikult -... Mida suurem riik, seda väiksem Eesti tundub. No vaadake näiteks USA, tihtipeale ei teata Euroopatki, rääkimata siis Eestist. Ja see on ka täiesti loomulik, sest nii suur territoorium ja nii suur inimmass. See on täpselt nagu keset linna olles sa ei tunneta kunagi, millal see linn ära lõppeb. Kuid väikese külas, kus on kaks põiktänavat ja üks peatänav, saad sa kohe aru, kas sa oled servas või keskel.

Ja selles mõttes on ka suurtes riikides nagu on Prantsusmaa või Inglismaa või Saksamaa ei saa ju süüdistada inimest, et ta tervet Euroopat peast ei tea. Sest koolis geograafiat õppides me ei ole ju kõik viielised. Väiksemates riikides tõenäoliselt teatakse rohkem ja see on paratamatus

sest väike riik, selleks, et end üldse nähtavaks teha, peab aktiivselt suhtlema ja uurima, mis maailmas toimub. Suure juurde tuleb maailm koju. Meie peame maailma juurde minema.

Jah ma julgeks öelda küll et Belgias küll suhteliselt teatakse paremini ja ka võib-olla et just põhjapool, kus räägitakse flaami keelt. Sest, et on ajaloos ka kokkupuuteid, kasvõi Hansaliidu kaudu. Keskmisele prantslasele sõna hansa ei ütle mitte midagi. Põhja Prantsusmaal ehk mingil määral veel, ehkki ka mitte eriti sest tollel ajal nad lihtsalt ei puutunud sinna. Ja flaami, flandria, mis ulatus tollel ajal veidi sügavamale Prantsusmaa territooriumile, seal jah seda teatakse. Sel põhjusel teatakse ilmselt ka Eestit poliitiliselt .

M: Kuivõrd teie arvates on Prantsusmaal elavate inimeste teadmised Eestist seotud meediaga? Kas võib oletada et kogu kujutlus, mis Prantsusmaal on Eestist, see ongi tänu meedias nähtule.

A: Ma arvan küll, sellepärast et ...nüüd võibolla on pilt juba natukene teine, aga veel aastat 5 tagasi, ka siis kui ma läksin tagasi Pariisi uuesti. Ja ei olnud ka midagi imeks panna, kui pärast kohtumist, mille järel lubatakse vastastikku saata mingisugust täiendavat teavet, küsiti minu käest, et teil ikka e-maili aadress on olemas jah?

Sest et see oli Prantsusmaale alles tulnud.No prantslased ju jäid oma õnnetu Miniteli vang. Mis oli küll Euroopas esimene, aga mis nende jaoks oli hea küll, ja mis alles nüüd on lõpetanud oma töö. Sest ka saatkonnal oli oma Miniteli aadress vist veel 2004.aastani . Ja kust ta mujalt siis ikka teada saab kui mitte ajalehest, või mõnest turismibroshüürist, kus mõnikord ka mingi nupukene ilmus.

M: Tundub, et ma olen nüüd enam vähem ringi täis teinud oma teemade põhjal ma vaatan.Suur aitäh teile!

2) Ilmar Raag

2. aprill 2008 kell 15.00 – 15.30

Café Bonaparte

M:Rääkige milline tundus teile suhtumine Eestisse Prantsusmaal, siis kui te sinna elama asusite? Mis aastal see oli?

I:1992. Suhtumine Eestisse Prantsusmaal.. ma arvan et sel hetkel, need kes Eestit teadsid üldse, need kes oskasid temasse suhtuda... ta asetus sellisesse Nõukogude Liidu lagunemise konteksti, kus NL osadele vahet ei tehtud. Ja mingis mõttes oli ta siis teistsugune variatsioon teemaga „õnnetud aafriklased“ nõ ida suunas. Kogu Prantsusmaa peale võis ühe käe näppudel üles lugeda inimesi, kes tegelikult teadsid mis on Eesti. Nemad siis käitusid ka teistmoodi. Mulle tundus, et Prantsusmaa üldine poliitiline hoiak oli ära määratud sellega, et Prantsusmaa on „pays d’acceuil“ – alati on sellele viidatud ja noori demokraatiaid toetatud ja nii seda tehti ka 1990 aastate alguses. Samas oli selles ka natuke sellist patroneerivat hoiakut, et meie oleme ju targemad, meie teame paremini kuidas need asjad käivad.

Sisuliselt mulle tundus, et see hoiak kestis senimaani, kuni Eesti, nii nagu ka tsehhid või ungarlased ja poolakad said väheke ise Euroopas jalad alla. Kuni selle hetkeni kui tekkis arusaamine, et nendel riikidel on mingi isiklik seisukoht, mis ei ole ainult asjade õppimine. Siis ma arvan, et juba kusagil 1990date teisel poolel kerkisid natuke kriitilisemad noodid. Umbes, et no mida nad ka teavad, või mida nad ka üldse saavad maailma asjadest teada. Aga muidu oli selline.. ignorantne uudishimu on vist kõige õigem sõna selle kohta. Et tegelikult ei teata midagi, aga kindlasti olete te väikesed ja vahvadja palju kannatanud.

M: Aga kaua te viibisite Prantsusmaal?

I: Mina viibisin 1996. aastani. Siis kokku 4 aastat.

M: No neli aastat on päris pikk aeg ikka. See on ikka paras aeg juba ühiskonna ja kultuuriga paremini tutvuda.

I: Jah, on küll.. no mingi osa minust muutus juba päris prantslaseks selle aja jooksul. Sain aru mitmetest prantsuse põhitõdedest, millest ma hiljem olen isegi veidi kaugenenu. No peamine suurem kultuuriväitlus tol ajal oli ju see Veto läbirääkimiste raamatus kultuurieraldi tekitamine, kus Prantsusmaa roll oli siis kultuuri eestistumisel, selleks et vabakaubanduskokkuleppel kultuurieraldiste jaoks oleks eraldi klausel. Ja minu arvates kuni tänaseni see on see koht kus Eesti ja Prantsusmaa saavad kuidagi ühisele positsioonile toetuda.

M : Aga kui mõtleme veel korra, kui läksite Prantsusmaale ja pidite vestluskaaslasele Eestit tutvustama, siis milline oli suhtumine või selline vahetu reaktsioon?

I: Ma arvan, et esimese hooga see venekeelse elanikkonna teema vist isegi nii väga ei kerkinud esile. Pigem meid ei eristatud venelastest. Esimene asi oli siis see, et me ei ole venelased. Teine asi oli see, et me ei ole ei lätlased ega ka leedulased.

M: see oli teie poolne – aga mida inimesed vastu arvasid? Milline oli nende arvamus?

I: No nende poolt oli pigem selline üllatus, et ahha nii et te ei olegi venelased..Ega sellesse suhtuti kerge umbusuga. Pigem arvati, et no küllap te olete siis nii pisikesed, et teist on üleüldse raske aru saada. Samas oli kuidagi noh.. Prantsusmaa oli harjunud sellega, et neil oli väga erinevatest kohtadest tulnud põgenikega tegemist olnud teha. Ja ega nad siis väga alati ei hakka uurima, kustkohast need põgenikud pärit on.

M: Kas selle aja jooksul, selle 4 aasta jooksul kui teie seal olite, toimus ka suhtumises muutusi? Või selle aja jooksul suuri muudatusi näha ei olnud?

I: Ma arvan, et selle aja jooksul, mis seal toimus, oli see et see kodakondsuse teema, niipalju kui see ka uudistest läbi jooksis. Teati seda, et eestlastel ja venelastel on omavahel mingi kana kitkuda.

Ja et eestlaste kodakondsusseadus on nende arvates ebaõiglane.

See oli siis kui kodakondsusseadus võeti vastu, ja siis see ikka meedias jooksis läbi siit-sealt.

M: Mis olid kõige meeldivamad reaktsioonid Eesti suhtes? Kas Eesti kohta üldse oli arvamusi?

I: Ma arvan, et eraldi Eesti kohta ikka ei olnud arvamust. Mingi arvamuse järgi, oli et eestlased on ka nagu skandinaavilased – ja siis kanti meile ka üle rootslaste ja soomlaste jooni. Ja oli paar korda, ka paar inimest üritasid kohe minuga vene keeles rääkida. Ei noh sellest teadmatuselt tulenevalt nad ei saanud nagu midagi erilist head arvata. Nad olid lihtsalt lihtsalt lahked.

Ja teine pool oli siis see, et kui teine Tsetseenia sõda algas, siis see oli see hetk kus tekkis selline side, et Me teame et teie olete ka ju niimoodi venelaste vastu sõdinud, sellepärast et esimest tsetseenia sõda kajastas ka Prantsuse meedia suhteliselt tsetseenlasi pooldavalt.

Eestlased on venelastega konfliktis nii nagu tsetseenlased – järelikult noh eestlastel on olnud ka raske saatus.

M: Aga kas mingeid huvitavaid näiteid ka oskate tuua, kuidas suhtuti Eestisse? Kas aeti Eestit segamini mõne riigiga näiteks?

I: No need on suhteliselt automaatsed suhtumised, et Eesti Läti ja Leedu aetakse segamini ja Eesti pealinn võiks olla Riia. Selliseid hetki oli küll.. Ma tean, et selle aja jookusl toimus ka vähemalt üks kord Balti kinonädal. See oli see hetk, kui näidati ka Eesti filme, mis oligi selles St André des Arts kinos ja siis Soome ja Ungari Instituutide vahel. Et enamalt jaolt olid need saalid täidetud muidugi eestlaste soomlaste ja ungarlastega. (naer..)Prantslasi kohtas seal väga harva...aga õige natukene ikkagi.

Kui ma meenutan, et mis filme näidati, siis näiteks üks film, mis teenis siis ka rohkem tähelepanu, oli Arvo Iho „Ainult hulludele“. See on üsna selline postsovietlik, ta räägib sellisest .. Peaosaliseks on üks vene rahvusest medõde, tegevus toimub ka Eestis ja sellien üsna selline sotsiaalteemadel mänglev film ja antud kui selle filmi põhjal pidid prantslased otsuseid langetama, siis see on selline majanduslikes raskustes keerulises inimesuhetes toimuv Eesti seguneb ühte nende kõikide teiste idabloki riikidega. See muidugi eks-URSS, see sobis hästi kokku Eesti kohta käiva imidziga.

Ma mäletan kui 90.- date esimesel poolel, endise Nõukogude liidu lagunemine, se eoli põhiline märksõna.

M: Kas te olete hilisematel aastatel ka Pariisis viibinud?

I: Hiljem on eestlased natuke rohkem ära kadunud, aga on teistpidi probleem, pigem on see probleem et Eesti ja eesti majandus on tunduvalt liberaalsem. St prantsuse mõistes keskpärasusest tunduvalt paremal pool. Siis on tekkinud nagu teistsugused süüdistused ju.. pigem on see et ega tegelikult ei tea mis te teete, ja teisest küljest on raske tunnistada neid asju mis meil on hästi olnud.

No keegi rääkis mulle loo sellest, kuidas nad rääkisid oma kolleegidega Prantsusmaal sellest, E-tuludeklaratsioonide täitmisest. Mille peale prantslased ütlesid,

- Ei no see on väga huvitav projekt, aga ma ei usu et see teil tööle läheb..

- Ei meil see juba paar aastat on töötanud...

- Ei ma saan aru et see on teil mingi piloot..et mingisuguse väiksema hulgaga, aga saab näha kuidas tulevikus.

Mille peale eestlane hakkas seletama , et ei see meil ongi nagu 70-80 % on niimoodi esitatud. Siis nagu heameelega siis isegi ei usutud. Sest prantslastel endil oli tükk aega Minitel väga uhke..ja siis kui see Minitel jäi ajast maha ja uus interneti liane ei tulnud nii kiiresti peale, siis nad olid väheke pettunud. Samas noh minu ajal oli ülikoolides oli siiski üks jutt, küll väga enesekriitiline, sets prantslastel on ka enesekriitika hästi arenenud..miks on see niimoodi, et kui Prantsusmaa oli tol ajal 4 või 5 majandusvõim maailmas, samal ajal kui konkurentsivõime edetabelis oli ta teise kümnendi alguses, Ja no selle ssuhtes, suurel rahval oli.. et see on teil hästi tehtud.. aga samas oli see segatud suure umbusuga. Ütleme see ameeriklastega sõtta minek, tekitas väga kahtepidiseid mõtteid.

M: Mäletate täpsemalt, mis aastatel te olete käinud veel Prantsusmaal?

I: Üks oli 2002. Aastal..2004. aastal ja 2005. alguses sain Eesti esindajaks Euroliidus. Ja selle istungid toimuvad siis enamasti Strasbourgis, kui just mitte Pariisis või mujal Euroopas. Nii et seeläbi olen ma siis olnud päris palju Prantsusmaal käija. Ja mis puudutab kellegi Eestisse suhtumist, siis see on üks huvitav aspekt on siin see, kuidas prantslased parajasti suhtuvad oma valistsuse või presidenti. Sest ega Chirac ega Sarkozy ju väga suure pouplaarsusega ei kiitle ja sellest tulevalt see mida nad ütlevad võib olla ka väga negatiivselt või ka vastupidi olla vastu võetud ka lihtsrahva hulgas. Selle suhtes mida nad ütlevad eestikohta. Ühest küljest siis Chirac, kes ütles et ... ja Sarkozy kes Budapestis ütles, et ma olen nagu üks teie seast. Et need on mingil moel ka Prantsusmaal tähelepanu pälvinud laused...

Aga ma arvan, et praegu, et kui esimesel minu Prantsusmaal oldud aja jooksul tuli Eestit seletada Venemaast lähtuvalt, siis praegu sellises tunnetuslikus geograafias on Eesti asunud kuskile Poola ja Soome vahele. Et jah et nad on soomlastest lõunas, nad on teistmoodi, aga põhimõtteliselt nad on poolakad. Sest kõiges muud nad on ju, see on Poola torumees. Ainult rahvaarv on siis see, et mis meid eristab poolakast idaeurooplaseks olemise mõttes.

M: See oli hea võrdlus küll.. Misd te arvate miks on Prantsus eühiskonnas selline pilt Eestist nagu ta on, selline vaene endine sovieta riik, mis asub Poola ja Soome vahel?

Miks on selline pilt?

I: Esiteks on ta piisavalt kaugel, reaalselt mingeid sidemeid on väga vähe. Ja sellest tulenevat ei teata täpselt millega on tegemist. Ühest küljest on sisi need uudised, mis päralt jõuavad, need peavad midagi erilist või teistmoodi olema. Ütleme näiteks need uudised mis räägivad Eestist kui internetimaast. Ega need ju ka keskmisele prantslasele eriti korda ei lähe. Need IT huvilised prantslased, neid on ju tegelikult suhteliselt vähe. Need eks on jälle vastupidi kõrgharidusega või keskmiseslt rphkem haritud, need teavad kindlasti eestlaste venelaste konflikt ja IT arengut. Aga sellega see asi piirdub, sets need on need mis on meediast läbi käinud. Kõige lõpuks on küsimus selles, palju on Eesti meedias ja palju ei ole. See määrab selle põhiimidzi kuna isiklikke kontakte on suhteliselt vähe.

M:Nii et te olete nõus sellise väitega, et meedia roll on Eesti pildi kujundamisel kandev roll?

I: Absoluutselt, jah.

M. Millised võiksid olla märksõnad millega Prantsuse meedia Eesti pilti kujutab? Oskate tuua mõned näited, kuidas Prantsusmaa Eestit on pressis kujutanud?

I: No möödunud aastal kahtlemata käis pronksõduri teema käis läbi möödunud aastal. Siis on Eesti kindlasti läbi käinud oma majanduskasvuga. Ja seal on arutletud, et kas see on tõusev või on nüüd rahunenud majanduskasv. Seejärel on IT teema. Ja siis tegelikult on vahest ka mõnikord kultuuriuudised olnud. Alates Filharmoonia kammerkoor, või Kaljuste või Eesti dirigendid.

3) Antoine Chalvin

17.aprill kell 18.15- 18.45

Kohvik Kehr wieder Tallinnas

M: Palun kirjeldage, milline on pilt Eestist Prantsusmaal?

A: Niisiis, ma ütlesin, et aastal 2004 kevadel oli palju Eestist kirjutavaid reportaazhe Prantsusmaa pressis. Ja mitte ainult ajalehtedes, vais ka teles ja raadios, filmid..Seetõttu see info levis prantslaste hulgas ning tekitas teatud ettekujutlust Eestist, mis järjest sügavamini kinnitus: Eesti kui riik, mis paistab silma eriti Interneti ja tehnoloogiate arengu poolest...etc.

Oli näiteks selliseid teemasid, nagu E-valitsus, mida levitati ajakirjanduses ning seetõttu jäi prantslastele hästi meelde. Nii et see oli mõnes mõttes avalik ja lubatud propaganda, sest...uued EU riigid pididki ennast tutvustama...

M: Kas te arvate, et Eesti tundus levis eelkõige seetõttu, et Eesti liitus EUGa?

A: Jah loomulikult, paljud need artiklid olid seotud EU liitumisega. Oli koguni terve seeria saateid riikidest, kes olid ühinemas Euroopa Liiduga. Oli koguni üks saatesari ARTE telekanalil...ja siis ka France 2 peal vist jah. Niisiis iga riigi jaoks olid omad lõigud, mis tutvustasid uusi liitujaid..

M: See oli 2004 kõige enam siis?

A: Jah aastal 2004 oli Eestist kõige enam juttu, pärast seda on Eestit meedias vähem esinenud...

M: Tuleme nüüd tagasi alguse poole: 1990.-datel aastatel, milline oli siis kujutlus Eestist Prantsusmaal?

A: Ma arvan, et 1990. date keskel prantslased eriti ei teadnud Eestit, enamik prantslasi vähemalt mitte. Esiteks juba me ajasime segi Balti riikide nimed, kuulsin mitmeid kordi isiklikult, kuidas Eestit kutsuti “Lestonie” (tõlkes tähendab ligikaudu idariik – l’est on ida pr keeles)ja aeti sassi “Lettonie”-ga (Läti). Ja samuti oli pealinnadega, need polnud üldse tuntud, Eesti pealinnaks arvati olevat Riia ja vastupidi, Läti pealinn Tallinn.. geograafia ei olnud üldse tuntud. Lisaks ei teadnud me mis järjekorras kolm balti riiki asetsevad. Lisaks olid sellised levinud eksiarvamused, et eesti keel on vene keelega sarnane keel näiteks.. See on huvitav, sest nüüd kohtab selliseid eksiarvamusi märksa vähem.

M: Tõesti, kas te nägite muutust nende kahe ajahetke vahel?

A: Mulle tundub küll nii..jah isegi kui eelmine nädal Pariisist tagasi Eestisse tulin, kohtasin ma marokolast, kes elab Rootsis. Ja kui ma rääkisin talle, et ma elan Eestis siis ta küsis kohe – “aa, te räägite siis vene keelt eks?” See oli esimene reaktsioon jah.. ja mulle tundub, et sellised asju juhtub täna vähem kui vanasti.

Ja meedias samuti..1990date keskel ei teadnud inimesed suurt midagi, ka meedias ei räägitud eriti. Ainult ehk vene keelt kõnelevast elanikkonnast, et meil on probleeme venekeelsete vähemustega, kes Eestis elavad. Ja pigem oli negatiivseid uudiseid meedias Eesti kohta. Näiteks 2004.aastal oli negatiivset vähe vähe Eesti kohta Prantsuse meedias, kõik mis läbi tuli, oli pigem positiivne. Ainuke negatiivne fenomen, mida 2004. aastal esile tõsteti, oli AIDSi nakatunute ja HIV kandjate kõrge arv Eestis, mis siiani on üks Euroopa kõrgemaid...Sellest oli vist 2 suuremat artiklit. Aga enamus artikleid või uudiseid olid positiivsed.

M: Nii et teile tundub et Eesti pilt on liikunud paremuse suunas?

A: Jaa, jaa ma arvan kindlasti. Ja näiteks ka need artiklid mis heitsid eestlastele ette suhtumist venekeelsesesse vähemuselanikkonda – selline temaatika on muutunud järjest harvemaks.. Seda esineb veel mõnikord, aga kõvasti vähem.

Ja näiteks kui Eestis oli siin eelmise aasta aprillis suur skandaal (pronkssõduriga), siis ma natuke jälgisin meediat lähemalt. Ma ei teinud, tõsi küll põhjalikku uuringut, aga no lugesein artikleid näiteks Liberationnist, le Monde'ist, ja Figarost. Ja need artiklid olid kõik pigem Eesti poolt..aga samas jälle lugejate kommentaarides võis näha halvaks panevat suhtumist eestlastesse, eriti Liberationi leheküljel on üks suur kogukond Putini sügavaid toetajaid ja nemad siis tulevad netti kirjutama alati venelaste kaitseks. Sest tihtipeale kirjutatakse midagi negatiivset venelaste kohta, ja nemad siis tulevad sinna õigustama et see pole tõsi , see pole nii etc.

Ja seal artiklites Eesti kohta nad sekkusid samuti, öeldes et eestlase don fashistid. Aga sellist teemat ei kohta muidu üldse meedias Eesti kohta. Pigem olen ma näinud et Läti kohta arvatakse, et seal on fashistlikke rühmitusi. Ma ei tea miks, aga mulle tundub, et Läti puhul räägitakse igal juhul rohkem sellisest teemast kui Eesti puhul.

M: Millal te tulite esimest korda Eestisse? Ja kuidas oli siis suhtumine Eestisse Prantsusmaal, millised olid inimeste reaktsioonid?

A: See oli 1989.a veebruaris .. no tol ajal rääkisime ikka palju Eestist, sest Eestis oli vabadusliikumine ju sel ajal ja suured muudatused. Ja meil oli siis päris palju uudiseid Eesti

kohta, näiteks 23 augusti Balti keti kohta kirjutati palju ja see oli tol ajal siis aktuaalne terav uudis. Rahvas teadis seda mis on Balti riigid ja seda ,et nad tahavad Nõukogude liidu alt vabaneda. Ma mõtlesin siis inimesi, kes ikka lugesid pressi regulaarselt..

M: Aga milline oli inimeste reaktsioon, kui te alguses rääkisite Eestist?

A: Probleem on selles, et ma ei ole väga hea indikaator, kuna ma suhtlen palju inimestega kes juba tunnevad Eestit ja on ka huvitatud sellest riigist., kes räägivad eesti keelt või ongi eetslased. Ma üritan meenutada, mis on olnud teiste inimeste puhul.... minuarust ei ole mingit erist reaktsiooni olnud. Inimesed ei teagi midagi arvata, sest nad ei tea midagi suurt eestsist.

Ainuke eelarvamus on ehk see, et eesti keel arvatakse olevat sarnane vene keelega.

Aga peale selle, mul midagi meelde ei tule.

Aga muidugi täna on suur erinevus juba, selles mõttes et nüüd kui inimesed on lugenud Eesti kohta, siis on see pigem idagi head ja nende eelarvamused on ka pigem head. Need kes ka ertii ei tea, nad teavad et eesti on e-valitsus, internet, kiire majanduskasv. Ma arvan, et needki kes eriti Eestit ei tea, oskavad öelda et Eesti on

infotehnoloogialt edasi arenendud. Need on muidugi eelarvamused, sets kui ise siin kohapeal elada, siis võib kogeda, kui palju veel ikka on Eestis bürokraatiat ja paberimajandust. Peab ikka veel koguaeg avaldusi kirjutama ja ankeete, ma arvasin et see aeg on juba läbi, aga ei...

(naer)

Jah, see on pigem E-valitsus ja kiire majanduskasv mis inimestele Eestiga seostub..

Balti maades on kiire majanduskasv, võrreldakse et näed baltimaades on kiirem majanduskasv kui Prantsusmaal..

M: Aga miks te aravte, et on selline pilt Eestist Prantsusmaal? Millised on mõjutegurid selle kujundamsiel?

A: Meedia on loomulikult väga tähtsas rollis Eesti pildi loomises, sets mis muu võimalus on inimestel Eestist kuulda. Teine võimalus on isiklik kogemus, ja noh loomulikult turiste siia tuleb Prantsusmaalt..järjest rohkem ja kes teavad aga pildi lomisel omab võtmerolli siis meedia. Sest Prantausmaal ju koolios ei õpita Eesti kohta midagi.

M: Kas oskate tuua näiteid artiklitest meedias Eesti kohta mis teid üllatasid?

A: See oli vist 2004 a või enne oli üks artikkel Téléramas, mis oli eriti kallutatud artikkel. See rääkis ajakirjanikest, kes läksid Narva venekeelsesse kogukonda ja tegid seal intervjuu. Ja ajakirjanikud tegid hästi negatiivse ja hirmutava artikli. Selle nimi oli "Olla 20- aastane" Ma ei ole kindel, see võis olla ka mõnes muus väljaandes, mul ei tule hetkel meelde. Igal juhul mul on kodus sellest artiklist väljalõige olemasja tol ajal see shokeeris mind küll. See oli täpselt näide halvast ajakirjandusest. See on tüüpiline halb ajakirjanik, kellel on mingist asjast kindel idee ja arvamus olemas, ja ta tuleb riiki ainult sellele ideele kinnitust otsima. Ta ei püüagi vaadata objektiivselt ja seda, mis tegelikult on vaid otsib oma arvamusle kinnitust. Ja ka nüüd on nii, et prantsuse ajakirjanikud otsivad Eestist infotehnoloogia arengut ja internetiseeritust, ja seda nad ka leiavad.

M: Millised on teie arvates põhilised teemad mille all Eestist kirjutatakse?

A: Meedia ei kirjuta enam eriti üldse Eestist.. teemad on järjest seleksioneeritmad,. Nägin näiteks artiklit Tribune is, msi on majandusteemasid käistlev ajaleht ja seal oli terve seeria artikleid Eesti kohta, kus ajakirjanik oli tõesti valinud välja väga spetsiifilise teema, väga kitsa teemavaldkonna ainult..ma ei mäleta täpselt. Asga ma mäletan, et kui ma lugesin siis ma mõtlesin, et näe teemad muutuvad järjest täpsemaks ja kitsamaks. Aga peale selle ma eriti Eesti kohta ajakirjandusest viimasel ajal pole vist lugenud..

M: Aga millises raamis teie arvates Eestit meedias kõige sagedamini kujutatakse?Kas postsovieti maana, Baltimaana või hoopis Põhjamaana?

A: Ma aravn et see on nüüd selgelt kujutataid kui EU riigina. Kümme aastat tagasi aga nähti teda kui muudatuste keskel olevat Ida Euroopa maad.(Europe Centrale orientale)
Aga mitte põhjamaana,seda küll mitte. Ma mäletan kui Hr Ilves, tol ajal välisminister püüdis enne liitumist populariseerida seda ideed, et Eesti on üks Põhjamaadest.. Ma nägin kuskil märgiti et hr Ilvese sõnul on Eesti üks Põhjamaadest aga ajakirjanikud ei läinud selle mõttega kaasa.

Aga Eesti on kindlasti üks Baltimaadest, juba 1990 datest peale räägiti koguaeg 3 st Balti maast. Ilma et neid kolme olek spalju eristatud. Tänapäevaks on see grupeering tahaplaanile jäänud, ja räägitakse rohkem igast balti riigist eraldi, neid eristatakse paremini. Seda ka seepärast, et on mitmeidspetsialiste nendes maades, kes püüavad selgitada mis on nende riikide eripärad. Ka mina olen püüdnud levitada või õigemini taaslustada väljendit "Pays

Baltiques” – Baltimere äärsed riigid ja mitte “Pays Balte”- Balti riigid. Teha erinevus nende kahe mõiste vahele. Selles mõttes, et balte on pigem keele ja kultuuriruumi tähistav mõiste või omadussõna aga baltique on pigem geograafiline eristus. Sest neile kolmele riigile mitte anda ühise kultuuriruumi mõistet. Ma püüan pigem seepärast kasutada geograafilist asukohta näitavat täiendsõna, et mitte tekitada muljet nagu oleks need kolm riiki keeleliselt lähedased või kuuluskdi samasse keele ja kultuuriruumi.

Pika aja jookusl arvati et Eesti on sama mis Läti. Näiteks 1991 enne Eesti vabaduse saavutamist, tegin ma ettepaneku ajakirjale “L’Europe” teha uuring Eesti kirjandusest, välja antud raamatutest, artiklitest. Nende esimene reaktsioon oli et ei Eesti üksi küll mitte aga kui teete artikli kolmest Balti riigist kokku, siis see meid huvitaks küll. Ja sisi am pidin sleetama et ma ei saa sets teised 2 keelt on täiesti Eesti keelest erinevad ja nende õppimine võyaks mul väga kaua aiega ning ka nende kolme riigi kirjandus on väga erinev, vähemalt Eesti ja 2 teise Balti riigi kirjanduse vahel on suur erinevus.

Et Eesti oli pigem lähedane Soomega. Seda nad ei teadnud üldse..Ma aravn jah et nad ei tea seda..

M: Kui minna 10 aastat tagasi, kui segli te nägit midagi Eesti kohta meedias.

A: Raske öelda. Ma arvan, et see oli igal juhul väga harv, harvem kui 2004 aastal kindlasti. Ma ei tea kas pragusel hetkel on rohkem artikleid aga 2004.aastal oli kindlasti rohkem. See oli nii harv, et tol ajal ma töötasin veel ühenduses France Estonie ja tol ajal oli artikleid nii harva, et niipea kui ma Prantsuse meedias midagi nägin Eesti kohta, sisi am panin lingi slelest kohe France Estonie koduleheküljele üles. Ja see ei olnud sageli, ma arvan et max 2.-3 artilit kuus.

Ma arvan et Expressis oli sageli artikleid, S. Pasquet vist kirjutas, le Monde ja Figaro kirjutas. Seda saab parmeini vaadata internetis otsides kindlaste parameetritega.

M: Kui võrrelda Eesti pilti Prantsuse ja teiste riikide meediatega?

A: Väga rakse öelda.. ma arvan et võibolla ehk on erinevus Saksamaaga, kuna Eestil on geopoliitiliselt ja ajalooliselt olnud rohkem kontakte Saksamaaga kui prantsusmaaga. Prantsuse eesti suhted onajaloos olnud ju väga piiratud. Võibolla on parem tundmine tänu ajaloolistele sidemetele

M: Ka asjaolu et te tulite Eestisse elama shokeeris teisi prantslasi tol ajal?

A: Jah 1990 oli see kindlasti üllatav, kuan prantslased teadsid et see on endine NL maa ja et elu on siin väga raske, poes ei olnud midagi saada etc. Jah seega tolajal olis ee üllatav. Aga täna ei ole see enam midagi erilist, see ei ole enam erinev teistest Euroopa maadest. Siin on nii palju prantslasi juba - õpilasi, õpetajaid uurijaid etc. Kunagi olin ma siin üks kahest prantslasest alguses kui ma tulin.

M: Selge, suured tänud mu küsimustele vastamast!

26.05.2008 Antoine Jacob, Tallinnas, vestlus Skype'i teel

M: Milline on Eesti pilt Prantsuse ühiskonnas?

A: Ma arvan et tasapisi hakkavad prantslased teadma Eesti olemasolust. Keskmine prantslane teab juba, et selline riik nagu Eesti eksisteerib. Ma ei tea, kas nad oskavad seda kaardil määrata, aga ilmselt enamus inimesi oskab öelda, et see asub Euroopas. Ma arvan jah et tavalise prantslase jaoks asub Eesti kuskil Ida-Euroopas, aga edasised teadmised on ilmselt udused.

M: Te töötate korrespondendina PõhjaEuroopa jaoks jah?

A: Jah, ma olen korrespondent nii Põhja-Euroopa kui Baltimaade jaoks. Ma töötasin 1994 töötasin ainult Põhjamaade jaoks, siis 1997 alates olin ka Baltimaade korrespondent. Vahepeal töötasin Pariisis ja Berliinis ja nüüd ma olen uuesti Baltimaade ja Põhja euroopa korrespondent alates jaanuar 2007.

M: Oskate te võrrelda Eesti pilti prantsuse meedias 10-15 aastat tagasi ja nüüd?

A: No ma mäletan et 1990. date alguses oli Le Monde'is oli Eesti seotud pigem Venemaaga. Küsimuseks oli nende väiksets riikide olemasolu, kas nad suudavad iseseisvalt hakkama saada. Artiklid puudutasid ka majanduslikke ja sotsiaalseid raskusi neis riikides: inflatsioon,

oma raha, töötus jt sellised probleemid. Sel hetkel oli Eestil juba teistest Balti maadest veidi dünaamilisem kujutis. Kirjutati krooni õnnestunud tulekust, ja majanduslikult julgetest sammudest mis valitsus tol ajal vastu võttis. Palju rõhutati ka valitsusliikmete noorust, näiteks noor peaminister Mart Laar ja tema reformid olid kõneaineks meedias. Kirjutati samas valitsusjuhtide noorusest kuid ka võimekusest ja suurest tahtest ühiskondlikku seisundit parandada. See oli peamine tonaalsus tol ajal.

Märksõnadeks olid valitsuse noorus, sotsiaalsed raskused, radikaalsed majandusmeetmed, krooni tulek.

Aga tänased märksõnad on endiselt dünaamilisus majanduses ja avatus, rahandussüsteemi erinevus, IT areng ja E valitsus, küberkaitse. Negatiivsetest külgedest pronksõduri probleem, vähemusrahvuse- venelaste küsimus. Võib ka rääkida Eesti soovist olla lähedasem Põhjamaale kui Venemaale, kuigi reaalsus on see et Venemaa on ikka Eesti kõrval ja ei saa sellest niisama lihtsalt mööda vaadata.

M: Millises kategoorias Eestit teie arvates Prantsuse meedias nähakse?

A: Ma arvan et täna on see Euroopa Liidu uus riik, kuid 10 – 15 aastat tagasi oli see eelkõige endine NL maa. Eesti oli samas ka Baltimaade osa, sets Baltimaid nähtigi seotuna endise NL-ga. Aga nüüdseks on see hoiak kadunud, prantsuse meedial oli ka aeg sellest stereotüübist lahti saada, ja vaadata tänasele tegelikkusele silma.

M: Kas teie arvates on Eesti esindatud Põhjamaana?

A: Ma arvan, et mitte, me märkame meedias Eesti tahtmist olla selle maailma osa. Kuid tegelikkuses siiski on Eestis sotsiaalne kindlustatus kõvasti nõrgem Põhjamaadest, seega ei saa siin rääkida kuuluvusest nende Põhjamaa riikide hulka. Samuti on vene faktor – eesti ei ole siiski Põhjamaa ja seda veel niipea ei juhtu. Aga samas nähakse Eestit nüüd EL riigina, postsovieti maa stereotüüp hakkab kaduma.

M: Kas Eestit kujutatakse alati teiste Baltimaadega koos või tehakse nende kolme riigi vahel eristust?

A: Üldiselt nähakse eEstit siiski kui Baltimaad üldisena. Kui väga kitsaid teemasid käsitleda, siis ehk tehakse vahet aga meedias üldiselt ja prantslaste mõttemaailmas on Eesti lihtsalt üks Baltimaa. Isegi paljud ei tea et Eesti on Baltimaade osa. Prantsuse meedias on Eesti kidnalsti üks kolmest Baltimaast. Ajakirjanikud, kes mulle helistavad järelpäringuteks ajavad samuti sageli sassi kolme riigi asukohad ja pealinnad, seda ikka juhtub.

M: Kas teile on mõningaid huvitavaid näiteid jutustada äkki sellistest segadustest?

A: Ma mõtlen.. mingeid erilisi näiteid-... ma nägin artiklit kus oli sassi aetud, kuid ma arvan et see oli eelkõige redaktori viga, kes pealkirja valis artiklile. Aga kui jaan Kross meie seast lahkus, siis aeti pealkirjas segamini riik „ Läti Shakespeare“ . Ma arvan, et autor ei ajanud sassi midagi sets tekstis on kõik õige, riigid etc. Aga redaktsioon pani kogemata vale pealkirja.

Samuti endised kolleegid, kes helistavad ajavad sageli sassi mis on nende riikide pealinnad.Eks see on raske mitte sassi ajada kõikide väikeste riikide pealinnad.

M: Millised stereotüübid on kõige levinumad Eesti suhtes Prantsuse ühiskonnas ja meedias?

A: Kui inimene juba teab Eesti olemasolust, siis ta ilmselt seostab Eestit ka..kinnise ja külma maaga, kaugel , ühendataakse natyuke Venemaaga ja venelastega kes joovad palju viina, räägitakse tundmatust keelest- eesti keelest, ehk räägitakse ka väga tugevatest meestest, kes on eestlased, keda võib näha Eurospordis vahel.

Meedia stereotüübid muidugi annavad palju ühiskonnale edasi, kuigi se pole ainult meedia. Ma aravn et need kes juba kirjutavad eestist teavad paremini, ma näiteks loodan et ma sie ei jää stereotüüpidesse kinni. On tõsi, et näiteks prantsuse toimetuse vahel loodab, et ma kinnitan nende stereotüüpe ja valmis ettekujutusi Eesti kohta mõnedes asjades, kuidma püüan siiski näidata tegelikku olukorda.

Stereotüüpide taga on samas ka mingil määral tõde alati.

M: Kas arvate et üheks stereotüübiks võib olla ka HIV kandjate rohkus?

A: Ma arvan, et Prantsusmaal sellest eriti ei kirjutata, see pole teemaks.

M: Kas Eestit nähakse teie arvates Prantsuse meedias kui vaest maad?

A: Ma arvan, et jah Eestit nähakse pigem vaese maana. Muidugi nüüd vähem, kui Rumeenia ja Moldaavia said ka Eli osaks, nüüd on Eesti võrdluses nendega paremal positsioonil. Aga noh Eesti on ikka madalamate palkadega maa kui vana Euroopa maad. Elatustaseme tõusu siiski pannakse tähele.

M: Kas teie arvates kirjutatakse Eestist sagedamini nüüd kui 10-15 aastat tagasi?

A: Jah, kindlasti. Ilma probleemita. Kümme aastat tagasi pidi võitlema et saada Eesti kohta kirjutada, nüüd on siiski juba regulaarsem Eesti jälgimine meedias. Eesti on küll kaotanud väheke oma eripärasest liitumisega Euroopa Liiduga. Kuid Eesti pilt on kindlasti Prantsusmaal 10 aasta jooksul selginenud.

M: Kuid milliste teemade all Eestist kõige rohkem Le monde'i ajalehes kirjutatakse?

A: Mmm , no kui te mõtlete Le Monde'i ajalehte, siis ma ei tööta seal enam alates 2007.a. jaanuar, et see oleks selge. Ma töotan Le Figaro ja l'Express ja Challenge jaoks. Teemad, millega Eestit peamiselt meedias seotakse ja millest ma ka ise kirjutasin, on kübersõjad, pronkssõduri probleem – see vene ausamba ümber toimunud skandaal.

M: Aitäh teile vastuste eest!

3. Kodeerimisjuhend

1. Artikli kood

2. Artikli nimi

3. Ilmumise kuupäev

4. Autori nimi

5. Loo žanr

a.Uudis

b.Intervjuu

c.Arvamus

- d. Olemuslugu
- e. Reportaaz
- f. Retsensioon
- g. Analüütiline artikkel
- h. Pöördumine
- i. Populaarteaduslik artikkel

6. Rubriik

- a. Lühiuudised
- b. Välispoliitika
- c. Reisikirjad/Turism
- d. Majanduselu
- e. Kultuurielu
- f. Haridus
- g. Sport
- h. Sotsiaalsfäär
- i. Muu

7. Pealkirja emotsionaalne varjund

- a. Positiivne, soosiv
- b. Neutraalne, objektiivne
- c. Negatiivne, tauniv
- d. Kõmuline, dramaatiline

8. Kogu teksti emotsionaalne varjund

- a. Positiivne, soosiv
- b. Neutraalne, objektiivne
- c. Negatiivne, tauniv
- d. Kõmuline, dramaatiline

9. Kuvand Eestist poliitilis-geograafilises plaanis

- a. Eesti teiste Balti riikide hulgas
- b. Eesti NATO liikmena
- c. Eesti Euroopa Liidu uusliikmete hulgas

- d. Eesti Soome naabrina, sugulasrahvana
- e. Eesti Ida- Euroopa osana
- f. Muu

10. Suhtumine Eestisse

- a. Positiivne
- b. Neutraalne
- c. Negatiivne
- d. Puudub

11. Artiklis esinevad eestlased

- a. Poliitikategelane
- b. Kultuuritegelane
- c. Riikliku asutuse esindaja
- d. Sporditegelane
- e. Muu
- f. Puudub